

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΑΥΡΙΟ

Μάχη για τα επιτόκια στην ΕΚΤ

Την τελευταία τους μεγάλη ευκαιρία εδώ και πολλούς μήνες να αυξήσουν τα επιτόκια έχουν αυτή την εβδομάδα, σύμφωνα με αναλυτές, οι πιο σκληροπυρηνικοί αξιωματούχοι της ΕΚΤ, τα λεγόμενα «γεράκια». Οι τελευταίοι, πάντως, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευσμά της η εφημερίδα Financial Times, διαχίζονται ως προς το αν θα μπορέσουν να την αδράξουν. **Σελ. 8**

ΙΔΡΥΣΕ ΝΕΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Επενδύσεις στην Ελλάδα από τον Γιάννη

Στα βήματα των Μάικλ Τζόρνταν και Λεμπρόν Τζέιμς, που εκτός από κορυφαίες διακρίσεις στο NBA και τους Ολυμπιακούς Αγώνες είναι γνωστοί και για τις επενδύσεις τους, βρίσκεται ο Γιάννης Αντετοκούνμπο. Ο ίδιος με την οικογένειά του έχουν ιδρύσει την εταιρεία Ante INC που αποτελεί, ουσιαστικά, family office με σημαντικές ήδη επενδύσεις. **Σελ. 16**

ΤΖΕΪΝ ΧΕΛΕΡ

Τραπεζίτης των πλουσίων και διασήμων

Η Τζέιν Χέλερ είναι η κορυφαία σύμβουλος του private banking στην Bank of America και στους πελάτες της συγκαταλέγονται ηχηρά ονόματα όπως ο Αμερικανός Καρλ Αϊκαν και διασημότητες όπως η Μάρθα Στιούαρτ, στους οποίους δανείζει τεράστια ποσά για σπίτια, γιοτ και επιχειρήσεις. Το χαρτοφυλάκιο που διαχειρίζεται ανέρχεται σε 7 δισ. δολ. **Σελ. 12**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Στα σκαριά νέες εξαγορές τραπεζών

Μέχρι τέλη Σεπτεμβρίου η απόφαση της CDB Bank, για το αν θα πει «ναι» στην πρόταση της Astrobank

Προς περαιτέρω σμίκρυνση βαίνει ο κυπριακός τραπεζικός τομέας. Μετά την Eurobank που είναι θέμα χρόνου να εξαγοράσει την Ελληνική Τράπεζα στην ολόκληρη της, το «φλερτ» της τελευταίας τριετίας μεταξύ Astrobank

και CDB Bank εξελίχθηκε σε «ραντε-βού». Η CDB Bank έχει στο τραπέζι την πρόταση εξαγοράς της από την Astrobank και μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου πιθανώς να υπάρχουν εξελίξεις. Εάν όλα κυλήσουν καλώς με τα δύο «ντλ»,

μέχρι το τέλος του 2024 οι τράπεζες της Κύπρου δεν θα είναι εννέα (9), με τους υπαλλήλους και τα καταστήματα του τομέα να έχουν μειωθεί στο ήμισυ από το 2012. Όπως πληροφορείται η «Κ», τα νούμερα πίσω από την πρό-

ταση της Astrobank για την εξαγορά της CDB Bank δεν έχουν ενθουσιάσει και πιθανώς να χρειαστεί υποβολή νέας βελτιωμένης πρότασης που να ικανοποιεί την CDB Bank. Η Astrobank βλέπει ευκαιρίες να μεγαλώσει στον

κυπριακό τραπεζικό τομέα. Στο στόχαστρό της είναι η μεγέθυνσή της μέσω απορρόφησης των λεγόμενων μικρών τραπεζών. Ίδιες πληροφορίες τη θέλουν να «φλερτάρει» και με την Ancoria Bank. **Σελ. 3**

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΙ

Ελπίδες στην Ινδία για τόνωση της ανάπτυξης

Την ώρα που η Κίνα επιβραδύνεται και πλήττεται από την κρίση των κατασκευαστικών και της αγοράς ακινήτων, η Ινδία εξακολουθεί να ανεβαίνει και διεθνείς οίκοι εναποθέτουν σε αυτήν τις ελπίδες τους για την τόνωση της παγκόσμιας ανάπτυξης. Η S&P Global εκτιμά πως έως το 2030 η Ινδία θα γίνει η τρίτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο. **Σελ. 9**

ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΠΑΓΙΔΕΣ

Διέξοδος για νέους το «gig economy»

Οφέλη αλλά και παγίδες συνοδεύουν την άνοδο της «gig economy», που αλλάζει τα τελευταία χρόνια το πρόσωπο της παγκόσμιας αγοράς εργασίας. Η νέα, ευέλικτη μορφή απασχόλησης (εργαζόμενοι σε διαδικτυακές πλατφόρμες) αυξάνεται παγκοσμίως, δημιουργώντας σημαντική πηγή εσόδων για γυναίκες και νέους σε φτωχότερες χώρες. **Σελ. 12**

ΠΑΡΑ ΤΗ ΥΨΗΛΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι φτωχοί γίνονται φτωχότεροι στις ΗΠΑ

Η οικονομία των ΗΠΑ επιδεικνύει αντοχές, όπως προδίδουν και τα στοιχεία για το β' τρίμηνο, οπότε η χώρα σημείωσε ρυθμό ανάπτυξης 2,4%. Δεν πηγαίνουν, όμως, καθόλου καλά τα οικονομικά των φτωχότερων Αμερικανών, καθώς σε μια περίοδο υψηλού πληθωρισμού εκπνέουν τα προγράμματα στήριξης που ενέκρινε η κυβέρνηση εν μέσω πανδημίας. **Σελ. 13**

5 291296 000378

Πυκνώνουν τα σύννεφα στη διεθνή οικονομία

Λίγο πριν από τη συνεδρίαση της ΕΚΤ και στη συνέχεια της Federal Reserve το τοπίο της παγκόσμιας οικονομίας φαίνεται να συννεφιάζει έντονα. Μεσολαμβάνουν παράγοντες που ενδεχομένως θα αναγκάσουν τις δύο μεγάλες κεντρικές τράπεζες να αυξήσουν περαιτέρω το κόστος του χρήματος διακινδυνεύοντας να επιτείνουν την ήδη ορατή επιβράδυνση. Το πετρέλαιο σημειώνει άλμα, με την τιμή του να εκτοξεύεται στα 90 δολάρια το βαρέλι. Αν οι τιμές του «μαύρου χρυσού» παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα, μπορούν να δώσουν νέα δυναμική στον πληθωρισμό. Αν όμως η Fed βλέπει την αμερικανική οικονομία να επιδεικνύει ιδιαίτερες αντοχές, τα πράγματα στην Ευρώπη καθιστούν πολύ πιο δύσκολες τις αποφάσεις για την ΕΚΤ καθώς η Ευρωζώνη ασθμαίνει. Τα τελευταία στοιχεία φέρουν την ανάπτυξη της Ευρωζώνης το β' τρίμηνο να βρίσκεται μόλις στο 0,1% και την ίδια στιγμή την ατμομηχανή της οικονομίας της, τη Γερμανία, να διολισθαίνει σε ύφεση. **Σελ. 10**

Πέραν των 3,5 δισ. το οικονομικό πλήγμα από τον «Daniel»

Τεράστιο είναι το πλήγμα σε υποδομές, κατοικίες, επιχειρήσεις, εργοστάσια, φυτική και ζωική παραγωγή στη Θεσσαλία από τις πρωτοφανείς πλημμύρες που έπληξαν την περιοχή. Κυβερνητικές πηγές εκτιμούν ότι το δημοσιονομικό κόστος μπορεί να φθάσει έως και τα 2,5 δισ., ενώ οικονομολόγοι υπολογίζουν ότι πέραν του δημοσιονομικού, το συνολικό κόστος για την οικονομία μπορεί να κινηθεί μεταξύ των 3,5 και 5 δισ. ευρώ. Την ίδια ώρα εκφράζεται έντονη ανησυχία για ελλείψεις σε τρόφιμα και νέες αυξήσεις των ήδη υψηλών τιμών τους προκαλούν οι τεράστιες καταστροφές στην αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή της χώρας. **Σελ. 14, 15**

Περιορίζουν μετακινήσεις λόγω τιμής καυσίμων

Νέα έρευνα του KTTrends

Νέες αυξήσεις στις τιμές των καυσίμων αναμένονται από σήμερα, στα πρατήρια. Εκτιμάται ότι η ανοδική πορεία θα συνεχισθεί. Σύμφωνα με το 4ο κύμα έρευνας του KTTrends, για την περίοδο Ιουνίου-Ιουλίου 2023, το 40% των καταναλωτών δήλωσε ότι προσαθεί να περιορίσει τις μετακινήσεις του, ενώ ποσοστό 10% επιλέγει να προμηθευτεί καύσιμα από τα κατεχόμενα. **Σελ. 5**

Καλύτερος χειμώνας φέτος για τουρισμό

Ανοικτά παραλιακά ξενοδοχεία

Πιο αισιόδοξη είναι φέτος η εικόνα, αλλά ο δρόμος για καλή χειμερινή τουριστική σεζόν παραμένει μακρύς. Ενθαρρυντικό στοιχείο είναι η αύξηση των πτήσεων, γεγονός που σημαίνει ότι θα δούμε περισσότερους τουρίστες, αλλά και ότι αρκετά παραλιακά ξενοδοχεία θα παραμείνουν ανοικτά και τον χειμώνα. Τι εισηγούνται οι ξενοδοχοί. **Σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Κατευθύνοντας τις προσδοκίες

Η Ευρωζώνη καλείται να αντιμετωπίσει μια πρωτόγνωρη κατάσταση σε σχέση με τον πληθωρισμό, την γνωστή σε όλους μας ακρίβεια. Η τελευταία φορά που η οικονομία βίωσε επίμονο πληθωρισμό ήταν τη δεκαετία του '70, όταν η Ευρωζώνη δεν υπήρχε ούτε ως σκέψη. Η Ευρωζώνη που κτίστηκε με βάση την λειτουργία της γερμανικής οικονομίας και τη δυναμική του γερμανικού μάρκου είχε μέχρι πρόσφατα μια σταθερά, τη διατήρηση των τιμών και της αγοραστικής δύναμης των Ευρωπαίων καταναλωτών. Τα πράγματα τώρα όμως έχουν αλλάξει και όπως ήδη καταγράφεται πρώτο θύμα αυτής της ανωμαλίας είναι η γερμανική οικονομία η οποία παρουσιάζει ύφεση και μείωση της βιομηχανικής παραγωγής.

Το βάρος της διόρθωσης από την

αρχή του προβλήματος έπεσε στους ώμους των κεντρικών τραπεζών, στην ΕΚΤ για την Ευρωζώνη. Τα παραδοσιακά εργαλεία όμως δεν φαίνεται να έχουν την αναμενόμενη αποτελεσματικότητα. Σε αυτά περιλαμβάνοντα πρώτα και κύρια τα προβλεπτικά μοντέλα και κατά δεύτερο τα νομισματικά μέσα. Στην πρώτη περίπτωση ήταν κοινή παραδοχή ότι η προβλεπτικότητα της συγκυρίας ήταν προβληματική, με αποτέλεσμα να μην ληφθούν άμεσα τα αναγκαία μέτρα. Γίναμε συνεπώς μάρτυρες μιας κατάστασης που σε κάποιο βαθμό έμοιαζε με τις συνθήκες που επικρατούν κατά τις πρώτες ώρες μιας πυρκαγιάς. Αν δεν ελεγχθεί από την αρχή η κατάσταση και δεν ληφθούν άμεσα και αποφασιστικά τα μέτρα, η κατάσταση ξεφεύγει.

Τον Οκτώβριο του 2022 και ενώ ο

γενικός πληθωρισμός είχε σκαρφλώσει σε διψήφιο ποσοστό (10,6%) το επιτόκιο στην Ευρωζώνη ήταν στο 0,75%. Έκτοτε ακολούθησαν άλλες επτά διαδοχικές αναθεωρήσεις των επιτοκίων φέρνοντας το σήμερα στο 3,75%, αλλά η κατάσταση είχε σε μεγάλο βαθμό παγωθεί. Η ομαλοποίηση του πληθωρισμού στο 5,3% αν και κάλυψε το 50% των τιμών Οκτωβρίου, σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην επιβράδυνση της τιμής της ενέργειας καθώς τα σενάρια τρόμου του απερχόμενου χειμώνα δεν επιβεβαιώθηκαν. Εξάλλου, μόλις πρόσφατα καταγράφηκε μείωση στην συνολική ζήτηση και άρα άρχισαν να νομισματικά μέτρα να αποδίδουν, αλλά το κακό έχει μάλλον γίνει. Τώρα η συζήτηση περιστρέφεται γύρω από την εκτίμηση ότι ο πληθωρισμός και τα ψηλά επιτόκια

θα διατηρηθούν για όλο το 2023 και το 2024.

Προκειμένου η συνέχεια να τύχει καλύτερης διαχείρισης σε σχέση με πριν, η ΕΚΤ ορθά επικεντρώνει στις προσπάθειές της στο επικοινωνιακό κομμάτι, προκειμένου να γίνει αποτελεσματική διαχείριση των προσδοκιών σε σχέση με το ύψος των τιμών. Σε αυτή την προσπάθεια η προσοχή επικεντρώνεται τόσο τους καταναλωτές όσο και στους επιχειρηματίες. Μελέτες έχουν αποδείξει ότι οι προσδοκίες των καταναλωτών σε σχέση με τις τιμές βασικών καταναλωτικών προϊόντων επηρεάζει την πορεία του πληθωρισμού. Κατά τον ίδιο τρόπο οι επιχειρηματίες, αν εκτιμούν ότι οι τιμές στο μέλλον θα ανέβουν, έχουν την τάση να εφαρμόσουν την αύξηση άμεσα για να έχουν χρόνο να διαχει-

ριστούν τις συνέπειες.

Η ΕΚΤ δρώντας την αποφασιστικότητά της να πραγματοποιήσει όσες αυξήσεις χρειαστούν για να φέρει τον πληθωρισμό στον στόχο του 2% επιδιώκει να δώσει το στίγμα της και να δημιουργήσει τις κατάλληλες προσδοκίες. Για να είναι πειστικό το αφήγημα, οι κινήσεις θα πρέπει να είναι καταγιστικές στο μέτωπο των επιτοκίων και αυτό σε μεγάλο βαθμό η ΕΚΤ το έχει πετύχει ανεβάζοντας τα επιτόκια από τον Σεπτέμβριο του 2022, εννιά φορές. Η επικοινωνία θα παραμείνει και το επόμενο διάστημα κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας, αφού οι κίνδυνοι αναζωπύρωσης μπορεί να προκληθούν από μια σειρά παραγόντων όπως είναι οι γεωπολιτικές εξελίξεις οι οποίες παραμένουν παράγοντας αποσταθεροποίησης.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΣΧΟΛΙΟ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Σκέψεις για την έκθεση «Ανάποδα Βουνά»

Από τις 13 έως τις 20 Αυγούστου του 2023 στην κοινότητα της Γαλάτας διοργανώθηκε μία πολύ ενδιαφέρουσα εικαστική έκθεση με τίτλο «Ανάποδα Βουνά» του διεθνούς artist-led πρότζεκτ Settlements | Οικισμοί. Στον Νερόμυλο της Ροδούς στη Γαλάτα και γύρω από αυτόν, αλλά και στον χώρο του Αερικού, οι καλλιτέχνες Βίκυ Περικλέους (Κύπρος), Burchhard Garlichs, (Γερμανία), Δημήτρης Νεοκλέους, (Κύπρος), Κυριάκος Καλλής (Κύπρος), Μιχάλης Νικολαΐδης (Γερμανία), Nika Span (Γερμανία/Σλοβενία), Πανίκος Τεμπριώτης (Κύπρος), Στέφανος Καραμπάμπας (Ελλάδα) είχαν τοποθετήσει έργα τους, τα οποία έδιναν στον κάθε χώρο μία άλλη όψη και είχε ενδιαφέρον και ο χρόνος κατά τον οποίο ο θεατής επισκεπτόταν τα έργα τέχνης.

Ο Δημήτρης Νεοκλέους εξέθεσε δύο έργα, τη Fractal No. 733 και τον Κοιμώμενο Αστέρα – Στολές Διαφυγής. Ο Πανίκος Τεμπριώτης έδωσε με μια σειρά επεμβάσεων του, μέσα από μεγεθυμένες διαφάνειες, ιστορίες που δεν υπήρξαν, αλλά θα μπορούσαν να γίνουν. Ο Στέφανος Καραμπάμπας εξέθεσε το έργο του Μικρόπλασμα. Η Νίκα Σπαν πρότεινε μία επιτελεστική εργασία με το λογοπαίγνιο Best Mine. Ο Burchhard Garlichs προσκάλεσε το κοινό σε έναν φιλοσοφικό περίπατο και ο Μιχάλης Νικολαΐδης έδωσε τρία μικρά βίντεο με τίτλο Conjunctions Suited. Η Βίκυ Περικλέους στον χώρο του Αερικού παρουσίασε την ταινία «Μελέτες για ένα χώρο: Η οικία της Λήδας». Ενώ Κυριάκος Καλλής εξέθεσε τα έργα του «Χωμάτινο κρεβάτι» και «Βουκράνια με μεταλλικές λωρίδες». Το καθένα από τα έργα που υπήρχε στις διάφορες τοποθεσίες της Γαλάτας έδινε στον θεατή τη δυνατότητα να το αντικρίσει τόσο συνδεδεμένο στο χώρο που ήταν στημένο, όσο και να το απομακρύνει από αυτόν και να τον συνδέσει με τα δικά του ερεθίσματα. Ωστόσο, η σύνδεση του έργου με τον θεατή γινόταν αυτόματα, με αγωγή την ίδια τη γη, το χώμα. Συνδεδειγμένοι κρίκοι επίσης του θεατή με τα έργα ήταν και τα στοιχεία της φύσης, το νερό του ποταμού της Γαλάτας, ο αέρας και το φως, που αναλόγως της ώρας που επισκεπτόταν κάποιος τα έργα, τα έβλεπε υπό άλλο φως...

Οι αναλογίες των έργων, άλλα μικρά, άλλα μεγαλύτερα, σε μεγαλύτερα ή μικρότερα πεδία, ήταν μια καλή ευκαιρία να σταθεί ο θεατής και να αναλογιστεί το μέγεθός τους σε σχέση με τον χώρο τους, να δει τα υλικά που έχουν χρησιμοποιηθεί ή και να σκεφτεί σε τι εξυπηρετεί η συγκεκριμένη τοποθέτηση. Η αφαιρετικότητα των περισσότερων έργων γεννούσε τροφή για σκέψη, ακόμη και αυτή το δύσληπτο κάποιων δεν εμπόδιζαν τον θεατή να τα φέρει στα μέτρα του, ακόμη και να τα κατανοήσει, σύμμαχος στην κατανόηση ο περιβάλλων χώρος, τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν και η αίσθηση που ανήκεν που απέπνεαν, ερώτημα το οποίο προσωπικά έθεσα στον εαυτό μου πολλές φορές, βλέποντας κάποια από τα έργα. Του ανήκειν ότι ως κοινωνικού όντος, αλλά ως οργανική ύλη. Όπως σημειώναν οι καλλιτέχνες αυτά είναι η πρώτη στη σειρά δραστηριοτήτων και θα ακολουθήσουν άλλες στοχεύοντας στη δημιουργία ενός δικτύου. Χώροι, σημεία, τόποι εντός και εκτός των κατοικημένων κοινοτήτων Καλοπαναγιώτης, Γαλάτα είναι τα σημεία αναφορές και ποιητικές-αισθητικές παρέμβασες των καλλιτεχνών. Το έργο έχει ένα ανοικτό πλαίσιο, φιλοδοξώντας να αναπτυχθεί σταδιακά με νέα έργα των καλλιτεχνών που συμμετέχουν, ως επίσης και με περισσότερους καλλιτέχνες και νέες τοποθεσίες εξελισσοντας την έρευνα και τον σκοπό του.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Drumming up Art and Hope: ένας νέος πολιτιστικός θεσμός της «Λάρνακα 2030»

Με κεντρική αξία τη συμπεριληπτικότητα, το μαχαλάτ στρέφει την προσοχή στις γειτονιές της πόλης, ειδικά τις λιγότερο φωτισμένες, αυτές που βρίσκονται στις παρυφές του κοινωνικού και καλλιτεχνικού γίνεσθαι και σε όλους τους ανθρώπους που κατοικούν σε αυτές.

Η Λάρνακα 2030 σας προσκαλεί στο Drumming up Art and Hope, ένα συναρπαστικό πρότζεκτ κοινοτικής μουσικής και γλυπτικής. Ελάτε να ανταλλάξουμε ιστορίες, ήχους και συνταγές. Το Σάββατο 16 Σεπτεμβρίου στις 10 το πρωί στο Τσιακ-κιλερό και στις 17:30 στη Φανερωμένη, την Κυριακή 17 Σεπτεμβρίου στις 10:00 το πρωί στον Άη Γιάννη και στις 17:30 στη Χρυσοπολίτισσα. Σας περιμένουμε να βιώσουμε τις γειτονιές της Λάρνακας μέσα από το πρίσμα της καλλιτεχνικής συνδημουργίας. Το πρότζεκτ θα ολοκληρωθεί μ' ένα μεγάλο συναπάντημα στην πλατεία Ζουκουρί στις 24 Σεπτεμβρίου στις 17:00, όπου θα εκτεθούν δημόσια οι δημιουργίες των πολιτών και θα μπορούν όλοι να συμμετάσχουν σε μια συναυλία με «μουσικό όργανο» που θα έχουν φέρει από το σπίτι. Συλλογική μουσική και τέχνη από τις γειτονιές της Λάρνακας στην καρδιά της πόλης! Το πρότζεκτ απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες και έχει ελεύθερη είσοδο. Το Σάββατοκύριακο 16 και 17 Σεπτεμβρίου,

Drumming up Art and Hope, σε γειτονιές της Λάρνακας και στην Πλατεία Ζουκουρί, μία δράση του μαχαλάτ.

σε πάρκα στις γειτονιές, οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να δημιουργήσουν μουσικές συνθέσεις, χρησιμοποιώντας κρουστά ανακυκλώσιμα όργανα υπό την καθοδήγηση των μουσικών Μαρίας Κραμπί και Ανδρέα Γεωργίου, να φτιάχνουν το δικό τους γλυπτό με πηλό υπό την καθοδήγηση της εικαστικού Ειρήνης Κωνσταντινίου και να μοιραστούν μαζί μας συνταγές και ιδιαιτερές ιστορίες από τη ζωή τους. Με βάση τις συνταγές και τις ιστορίες θα δημιουργήσουμε ένα συλλογικό έργο, που θα εκτεθεί στις 24 Σεπτεμβρίου στην Πλατεία Ζουκουρί. Η δράση σε κάθε γειτονιά ολοκληρώνεται με ένα «συμπόσιο» τις γειτονιάς, όπου θα μοιραστούμε μεζέδες και ποτά για να γνωριστούμε καλύτερα. Η δράση σε κάθε γειτονιά διαρκεί δύο ώρες. Το Drumming Up

Art & Hope κορυφώνεται στις 24 Σεπτεμβρίου, από τις 17:00 έως τις 18:00 στο Ζουκουρί, όπου θα συναντηθούν όλες οι ομάδες και οι γειτονιές, ενώνοντας τα έργα τους σε μία κοινή μουσική εκδήλωση και μία κοινή έκθεση.

Το Drumming up Art and Hope εντάσσεται στο μαχαλάτ, ένα νέο πολιτιστικό θεσμό που εισάγει η Λάρνακα 2030 στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης. Με κεντρική αξία τη συμπεριληπτικότητα, το μαχαλάτ στρέφει την προσοχή στις γειτονιές της πόλης, ειδικά τις λιγότερο φωτισμένες, αυτές που βρίσκονται στις παρυφές του κοινωνικού και καλλιτεχνικού γίνεσθαι και σε όλους τους ανθρώπους που κατοικούν σε αυτές. Οι δράσεις επιδιώκουν να φωτίσουν αθέατες όψεις της

καθημερινότητας της πόλης και να δώσουν φωνή και ορατότητα σε όλες τις κοινότητες της Λάρνακας. Με αυτόν τον τρόπο, προάγουν και υπερεκτελούν το μεγάλο ζήτημα της πολιτισμικής δημοκρατίας, αντιμετωπίζοντας την τέχνη ως δημόσιο αγαθό, που κατανέμεται ισότιμα μεταξύ των πολιτών. Στο μαχαλάτ, η ανθρωπογεωγραφία της Λάρνακας λειτουργεί ως η πρώτη ύλη της καλλιτεχνικής δημιουργίας, κάνοντας πράξη την έννοια του co-creating, όπου η τέχνη συν-δημιουργείται με τους ανθρώπους για του ανθρώπους, όχι μόνο στο κέντρο της πόλης αλλά και στην περιφέρεια της.

Πρόγραμμα 16/9: 10:00 Τσιακκιλερό. Ραντεβού στο παρκάκι στην οδό Ραφαήλ Σάντι

16/9: 17:30 Φανερωμένη. Ραντεβού στο πάρκο Φανερωμένης (πλησίον εκκλησίας Φανερωμένης). Διεύθυνση: Γωνία Αρτέμιδος και Φανερωμένης.
17/9: 10:00 Άη Γιάννης. Ραντεβού στο πάρκο του Άη Γιάννη (απέναντι από την Αναγέννηση). Διεύθυνση: Γωνία Πλατείας Αγίου Ιωάννη και Εκκλησίας Αγίου Ιωάννη
17/9: 17:30 Χρυσοπολίτισσα. Ραντεβού στην παιδική χαρά πλησίον Αρχαιολογικού Χώρου Κτίσιου. Διεύθυνση: Γωνία Αρχιεπισκόπου Κυπριανού και Κέρκυρας
24/9: Όλοι μαζί στις 24 Σεπτεμβρίου στις 17:00 στην πλατεία Ζουκουρί συν-δημιουργούμε μουσική. Ο καθένας μαζί ένα αντικείμενο από το σπίτι που γίνεται μουσικό όργανο, π.χ. ένα κουβά, μία κατασρόλα, δύο κουτάλες.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Mirrors everything, reflects nothing

Εγκαινιάζεται η έκθεση του Σάββα Θεοφάνους με τίτλο: «Mirrors everything, reflects nothing» στην Eins γκαλερί στη Λεμεσό. Όπως αναφέρει ο Γιώργος Κόντης σε κείμενό του για την έκθεση ο χρόνος είναι κομβικό στοιχείο στη δουλειά του Σάββα Θεοφάνους, αφήνει τη ζύμωση να λάβει χώρα, αφήνει ζητήματα να κατασταλάξουν, αλλά και να αναδυθούν. Ο Θεοφάνους ξεκινάει με μια εικόνα, μια πρωταρχική εικόνα, την οποία ως επί το πλείστον έχει κάπου βρει και η οποία έρχεται ως πρώτο, ακατέργαστο υλικό, έχοντας κεντρίσει το ενδιαφέρον του. [...] Η εικόνα -η αρχική εικόνα- αποσύρεται, παραμένει παρούσα αλλά σε συστολή. Η απόσυρση έρχεται ως αναγκαιότητα για να γίνει πιο ολοκληρωμένη, για να μπορούσαν τα στοιχεία της, που έχουν προκαλέσει το ενδιαφέρον του Θεοφάνους, να γίνουν πιο παρόντα.

Διάρκεια έκθεσης έως 14 Οκτωβρίου. Eins γκαλερί, Θέμιδος 28, Λεμεσός.

Πλαστήριον

Η Alpha Square ξεκινά τη σεζόν με το έργο «Ι-λαστήριον» του Neil LaBute, ένα ντουέτο για ένα παράνομο ερωτικό ζευγάρι. Η ανισότητα μεταξύ τους σε ηλικία, φύλο, αλλά και σε εργατικό και προσωπικό στάτους, δημιουργεί μια συνεχή πύλη ισχύος, η οποία εξελίσσεται σε πραγματικό χρόνο, αφιόνοντας το θεατή να ηθικολογήσει, ίσως και να αναθεωρήσει. Με τη μνήμη 22 χρόνων της παγκόσμιας τραγωδίας της «1ης Σεπτεμβρίου», δίνεται τον ίδιο μήνα η Πανελλήνια Πρώτη παράσταση, στην Αίθουσα Προσωπικών Εκθέσεων της Λεβεντείου Πινακοθήκης, με τη Νιόβη Χαλαλάμπους και τον Πάνο Μακρή να μας μεταφέρουν στο Νεοϋορκέζικο διαιρέσιμα, σε μετάφραση και σκηνοθεσία Ανδρέα Αραούζου, σκηνικά και κοστούμια Γιώργου Γιάννου, φωτισμούς Βασίλη Πετεινάρη και μουσική Δημήτρη Ζαχαρίου.

Πρεμιέρα: Σάββατο, 16 Σεπτεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Παραστάσεις: κάθε Τετάρτη και Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 7:00 μ.μ. Θα ακολουθήσουν παραστάσεις σε Λεμεσό και Πάφο. Η παράσταση είναι ακατάλληλη για άτομα κάτω των 12 ετών.

Η Alpha Square ξεκινά τη σεζόν με το έργο «Ιλαστήριον» του Neil LaBute στην Αίθουσα Προσωπικών Εκθέσεων της Λεβεντείου Πινακοθήκης, με τη Νιόβη Χαλαλάμπους και τον Πάνο Μακρή να μας μεταφέρουν στο Νεοϋορκέζικο διαιρέσιμά τους.

Ποιος είναι ο κύριος Σμιτ;

Με την κωμωδία του Γάλλου κωμωδιογράφου Σεμπαστιάν Τιερί «Ποιος είναι ο κύριος Σμιτ;» άρχισε τη νέα θεατρική περίοδο το Θέατρο «ΣΚΑΛΑ» στη Λάρνακα. Η παράσταση ανεβαίνει σε σκηνοθεσία Nehir Demirel, σε μετάφραση και διασκευή της Χρυστάλλας Καϊάφα και σκηνικά / κοστούμια Θέλμας Κασουλίδου. Το έργο του Σεμπαστιάν Τιερί εστιάζει στην ταυτότητα ως κύριο θέμα του. Το να ζεις άνετα μέσα στο σύστημα δεν σημαίνει ότι μπορείς να αναγνωρίσεις την αντανάκλαση σου στον καθρέφτη. Αν θέλεις να διατηρήσεις τη συνειδησή σου, την τιμή και τη δική σου ταυτότητα, θα πρέπει να κολυμπήσεις ενάντια στο ρεύμα. Η ομοιομορφία της πλειοψηφίας και η πίεση που ασκεί στα άτομα θα μπορούσε εύκολα να σπείρει έναν άνθρωπο. Παρατείνεται κάποιος από τον εαυτό του, την οικογένειά του, το παρελθόν και το μέλλον του μόνο και μόνο για να χωρέσει στο σύνολο και να επιβιώσει; Ή θα υποφέρει; Θα απομονωθεί; Ερμηνεύουν οι ηθοποιοί: Νικόλας Δημητρίου, Βαλεντίνη Νικολάου, Κωνσταντίνος Γαβριήλ, Μόνικα Μελέκη, Χρίστος Κυριάκου.

Εγκαινιάζεται η έκθεση του Σάββα Θεοφάνους με τίτλο: «Mirrors everything, reflects nothing» στην Eins γκαλερί στη Λεμεσό που θα διαρκέσει έως τις 14 Οκτωβρίου.

Τακτικές παραστάσεις: Κάθε Σάββατο και Κυριακή, 8:30 μ.μ (μέχρι 1η Οκτωβρίου). Θα ακολουθήσει περιοδεία στη Λευκωσία. Πληροφορίες τηλεφώνω: 24652800 και 99490102.

Στο πλαίσιο του β' μέρους του Πολιτιστικού Φεστιβάλ του Πανεπιστημίου Κύπρου παρουσιάζεται από το Θέατρο Ένα η παράσταση «Μια μέλισσα τον Αύγουστο» του Θοδωρή Αθερίδη, σε σκηνοθεσία Πέτρου Χαλαλάμπους

Μια μέλισσα τον Αύγουστο

Στο πλαίσιο του β' μέρους του Πολιτιστικού Φεστιβάλ του Πανεπιστημίου Κύπρου παρουσιάζεται από το Θέατρο Ένα η παράσταση «Μια μέλισσα τον Αύγουστο» του Θοδωρή Αθερίδη, σε σκηνοθεσία Πέτρου Χαλαλάμπους. Ο Χάρης βρίσκει σε μια απομονωμένη παραλία με τις τρεις γυναίκες της ζωής του. Τη σύζυγό του, Βασούλα, τη Γερμανίδα ετεροθαλή αδελφή του, Χίντελγκαρντ, και την ερωμένη του Μαρία που παριστάνει την κωφάλαλη φίλη της αδερφής του. Όλα κυλούν ομαλά, μέχρι τη στιγμή που μια μέλισσα τσιμπάει τον αλλεργικό Χάρη, εκείνος πρήζεται και γίνεται αγνώριστος. Το τσίμπημα μιας μέλισσας θα γίνει η αφορμή για τον ήρωα να έρθει αντιμέτωπος με κρυμμένα μυστικά αλλά και με τον άλλο του εαυτό – το alter-ego του. Παίζουν οι Άθως Αντωνίου, Ηλίας Ανδρέου, Ντόρα Μακρυγιάννη, Σωτήρης Μεστένας, Μαρία Μιχαήλ, Έλενα Ολυμπίου.

Παρασκευή 15, Σάββατο 16, Κυριακή 17 Σεπτεμβρίου, ώρα 8:30. Πολιτιστικό Κέντρο «Μιχάλης Πιερής» Πανεπιστήμιο Κύπρου, Αρχοντικό Αξιοθέ-

ας, Αξιοθέας 8, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλ. 22894531, www.ucyweb.ucy.ac.cy/cucentre/el/

Διακοπτόμενες Ροές

Η Δήμητρα Σέρρη παρουσιάζει τη νέα της δουλειά με τίτλο «Διακοπτόμενες Ροές» στην Γκαλερί Κυπριακή Γωνιά στη Λάρνακα. Η 2η ατομική έκθεση της Δήμητρας Σέρρη προτείνει μια βόλτα μέσα από μια ζωντανή ροή φαντασίας σε πρακτικές χρωμάτων σε διάφορα είδη μέσων, που προκαλούν τον θεατή προς έναν οπτικό αφηγηματισμό. Οι κινούμενοι συνδυασμοί των έργων μας προσκαλούν σε έναν διάλογο με το ερώτημα της συνεχούς ροής του χρόνου. Οι ροές των χρωμάτων μας επιτρέπουν να βρίσκουμε καινοτόμες λύσεις και να υπερβαίνουμε τις γραμμές και τα όρια της ζωής. Η Καλλιτέχνης προσεγγίζει τα προβλήματα με ανοικτό τρόπο σκέψης και σκέφτεται μια συμβατικά σε διαδικασίες τέχνης.

Γκαλερί Κυπριακή Γωνιά, Σταδίου 45, Λάρνακα. Όλα τα έργα κατά τη διάρκεια της έκθεσης θα βρίσκονται στην ιστοσελίδα της γκαλερί: www.gallerykypriakigonias.com.cy

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιέλι: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Προς σύμπτυξη ο κυπριακός τραπεζικός τομέας

Μέχρι τέλη Σεπτεμβρίου η απόφαση της CDB Bank, για το αν θα πει το ναι στην Astrobank – Προχωρά η Eurobank και Ελληνική

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Προς περαιτέρω σύμπτυξη βαίνει ο κυπριακός τραπεζικός τομέας. Μετά την Eurobank που είναι θέμα χρόνου να εξαγοράσει την Ελληνική Τράπεζα στην ολόκληρη της, αφού θα προχωρήσει σε δημόσια πρόταση προσφοράς, το «φλερτ» της τελευταίας τριετίας μεταξύ Astrobank και CDB Bank εξελίχθηκε σε «ραντεβού». Η CDB Bank έχει στο τραπέζι την πρόταση εξαγοράς της από την Astrobank και μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου πιθανώς να υπάρχουν εξελίξεις-απάντηση προς την προσφορά που έχει ενώπιόν της. Εάν όλα κυλήσουν καλώς με τα δύο «ντίλ», μέχρι το τέλος του 2024 οι τράπεζες της Κύπρου δεν θα είναι εννέα (9), με τους υπαλλήλους και τα καταστήματα του τομέα να έχουν μειωθεί στο ήμισυ από το 2012.

Επιστρέφοντας στις λεπτομέρειες

Όπως πληροφορείται η «Κ», τα νούμερα πίσω από την πρόταση της Astrobank για την εξαγορά της CDB Bank δεν έχουν ενθουσιάσει τους ενδιαφερόμενους.

Η Astrobank βλέπει ευκαιρίες να μεγαλώσει στον κυπριακό τραπεζικό τομέα. Πιθανώς «γλυκοκοιτάξει» και την Ancoria Bank.

Προχωρά η Eurobank

Μέχρι τα μέσα του 2024 η Ελληνική Τράπεζα που γνωρίζουμε θα αλλάξει. Δεν είναι γνωστοί οι σχεδιασμοί της Eurobank για την Ελληνική Τράπεζα, εκείνο που είναι γνωστό είναι ότι μετά τις απαραίτητες εγκρίσεις για την εξαγορά των τελευταίων μετοχών που είχαν στην Ελληνική η Pimco, η Wargaming και η Senvest και η Eurobank θα προβεί σε υποχρεωτική Δημόσια Πρόταση για όλες τις μετοχές της Ελληνικής Τράπεζας που δεν θα τις ανήκουν εκείνη τη χρονική στιγμή. Τη δεδομένη στιγμή (θεωρώντας ότι θα της δοθούν οι εγκρίσεις) το ποσοστό της Eurobank στην Ελληνική Τράπεζα φτάνει το 55,3%, ενώ ενδιαφέρον θα έχει να δούμε πώς θα κινηθεί η Eurobank σε σχέση με την Eurobank Κύπρου. Θα συνεχίσει να έχει δύο ονόματα «Eurobank» στο νησί, ή θα συνενώσει Eurobank Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα σε μία οντότητα; Στους επόμενους μήνες θα ξεκαθαρίσει το τοπίο.

του «ντίλ» της CDB Bank με την Astrobank, η «Κ» πληροφορείται ότι, τα νούμερα πίσω από την πρόταση της Astrobank για την εξαγορά της CDB Bank δεν έχουν ενθουσιάσει τους ενδιαφερόμενους και πιθανώς να χρειαστεί υποβολή νέας πρότασης που να ικανοποιεί την CDB Bank με βελτιωμένα νούμερα. Γιατί όμως θέλει η Astrobank την CDB Bank; Η Astrobank βλέπει ευκαιρίες να μεγαλώσει στον κυπριακό τραπεζικό τομέα. Αν και δεν είναι στα μεγέθη των μεγαλύτερων τραπεζών στο νησί, στο στόχαστρό της είναι η μεγέθυνσή της μέσω απορρόφησης των λεγόμενων μικρών τραπεζών. Ίδιες πληροφορίες θέλουν να «φλερτάρει» και με την Ancoria Bank, δίχως ωστόσο

να έχει αποστείλει πρόταση εξαγοράς όπως έθεσε στην CDB Bank. Η CDB Bank στο χαρτοφυλάκιό της έχει μόνο επιχειρηματικά δάνεια και «κουμπώνει» με το προφίλ της Astrobank που έχει και αυτή ένα 70% επιχειρηματικά. Ένα ποσοστό της τάξης του 30% της Astrobank έχει ενασχόληση με τη λεγόμενη λιανική τραπεζική (retail), άρα θέλει να δυναμώσει περαιτέρω αποκτώντας τα επιχειρηματικά δάνεια της CDB Bank. Ενδεχομένως και με αυτή της την κίνηση, η Astrobank να θέλει να δείξει την κατεύθυνση που θέλει να έχει στο μέλλον, καθώς αν μετά την πιθανή εξαγορά (αν όλα πάνε καλά) της CDB Bank, το ποσοστό των επιχειρηματικών δράσεων θα αυξηθεί. Εί-

να εξαλλου για κάτι στο οποίο της ασκείται κριτική της Astrobank, δηλαδή ότι δεν έχει ξεκάθαρο επιχειρηματικό σκοπό στον κυπριακό τραπεζικό τομέα.

Δίχως αύξηση κεφαλαίου;

Όπως πληροφορείται η «Κ», η Astrobank αν αποκτήσει την CDB Bank δεν θα χρειαστεί να προχωρήσει σε αύξηση κεφαλαίου και μπορεί να προχωρήσει στην πράξη με ίδια κεφάλαια. Βάσει των τελευταίων οικονομικών αποτελεσμάτων της Astrobank για το 2022 τα καθαρά κέρδη ανήλθαν στα 12,2 εκατ. ευρώ, ενώ τα ίδια κεφάλαια ανήλθαν στα 203,7 εκατ. ευρώ και ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ανήλθε στο 17,96%.

Ο δείκτης Core Tier 1, που αποτελείται αποκλειστικά από κοινά ίδια κεφάλαια, ήταν στα τέλη του 2022 στο 16,54%, αντικατοπτρίζοντας τις εισφορές κεφαλαίου από τους μετόχους της Astrobank ύψους 115 εκατ. ευρώ περίπου από το 2017.

Από την άλλη η καθαρή θέση της CDB Bank στα τέλη του 2022 ήταν στα 38,2 εκατ. ευρώ. Ο κεφαλαιακός δείκτης CET1 το 2022 της CDB Bank ανέρχεται στο 16,04%, οι καταθέσεις των πελατών κυμαίνονται στα 487 εκατ. ευρώ, ενώ τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της τράπεζας ανέρχονται σε 65,3 εκατ. ευρώ. Το ποσοστό των καλών δανείων προς τα προβληματικά ανέρχεται στα 26,2% και οι προβλέψεις πάνω στα δάνεια

φτάνουν το 46,9%. Ο συνολικός δανεισμός που είχε δώσει μέχρι τα τέλη του 2022 ανέρχονταν στα 250 εκατ. ευρώ και ο δείκτης ρευστότητας της τράπεζας φτάνει στο 304%. Το σύνολο του ενεργητικού της τράπεζας (total assets) ανέρχεται στα 548 εκατ. ευρώ.

Η ματιά της Κεντρικής

Μπορεί η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου να μην παίρνει θέση σε τέτοιες πράξεις, ωστόσο, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», είναι ενήμερη. Δεν είναι στον εποπτικό της ρόλο να δώσει ώθηση σε μία τέτοια πράξη, ωστόσο «κλείνει το μάτι». Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ακολουθεί τις εποπτικές γραμμές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής

Τράπεζας (ΕΚΤ) που επιζητά ένα μικρότερο και δυνατότερο τραπεζικό τομέα στα κράτη-μέλη, άρα η σύμπτυξη του τομέα θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι πράξη που θα γίνει με τις «ευλογίες» της. Εκείνο που έχει σημειώσει κατά καιρούς ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σε ομιλίες του, δεν σχετίζεται με την σμίκρυνση του τομέα αλλά με τη σημαντικότητα της προσπάθειας της μείωσης των προβληματικών δανείων από τις τράπεζες. Όπως έχει τονίσει, οι μεγάλες τράπεζες είναι αυτές που έχουν δείξει πρόοδο και ποσοστιαία έχουν το 80% της συνολικής μείωσης που έχει επιτευχθεί. Οι μικρές έχουν δείξει δείγματα γραφής ύψους 20%.

GoGordian

REAL ESTATE

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Κτήριο μικτής χρήσης στους Αγίους Ομολογητές, Λευκωσία

• Σε προνομιακή τοποθεσία στη λεωφόρο Γρίβα Διγενή στο επιχειρηματικό κέντρο της Λευκωσίας

• Αποτελείται από 2 επίπεδα υπόγειας στάθμευσης, 5 γραφεία και 1 κατάστημα στο ισόγειο, καθώς και επιπλέον γραφεία στους υπόλοιπους 6 ορόφους

• Συνολικό Καλυμμένο Εμβαδόν 2.130 τ.μ.

• Μέρος του κτηρίου είναι μισθωμένο

• Εξαιρετική εγγύτητα σε όλες τις ανέσεις, σε δημόσιες υπηρεσίες, εστιατόρια και καταστήματα

• Δυνατότητα ενοικίασης με υψηλό σταθερό εισόδημα

Ref: 7946

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656

www.gogordian.com

Price drop

0%

Go

yield

Ακίνητα υψηλής απόδοσης!

από €5,500,000

τώρα €5,100,000

Ανοικτά και τον χειμώνα παραλιακά ξενοδοχεία

Πιο αισιόδοξη εικόνα φέτος σε διαθέσιμα καταλύματα αλλά μακρύνς ο δρόμος για καλή χειμερινή τουριστική σεζόν

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Αεροπορικές εταιρείες που έχουν βάση στην Κύπρο, αναμένεται να κρατήσουν το 90% του πτητικού τους προγράμματος και τη χειμερινή περίοδο, ανέφερε την προηγούμενη εβδομάδα σε συνέντευξη στην «Κ» η διευθύντρια Επικοινωνίας και Μάρκετινγκ της Hermes Airports Maria Κουρούπη, υπογραμμίζοντας ότι υπάρχει μομέντουμ για ενίσχυση της χειμερινής τουριστικής περιόδου ώστε η Κύπρος να καταστεί ολόχρονος τουριστικός προορισμός. Μάλιστα φέτος, για τη χειμερινή περίοδο, προσφέρονται 400 χιλιάδες αεροπορικές θέσεις περισσότερες σε σχέση με πέρσι και 800 χιλιάδες σε σχέση με το 2019. Πρόκειται για ένα σημαντικό και σίγουρα ενθαρρυντικό στοιχείο ότι ενδεχομένως φέτος, θα δούμε μεγαλύτερους αριθμούς επιβατών τη χειμερινή περίοδο, σε σχέση με άλλες χρονιές. Το ζήτημα ωστόσο είναι σε ποιο βαθμό η ξενοδοχειακή και ευρύτερα η τουριστική βιομηχανία θα καταφέρει να κεφαλαιοποιήσει αυτή την αύξηση των αεροπορικών θέσεων

Το πρώτο Σαββατοκύριακο τον Δεκέμβριο υπάρχει διαθέσιμότητα σε 893 καταλύματα, μεταξύ αυτών και ξενοδοχεία πολλών αστέρων.

Προκειμένου να παραμείνει σε λειτουργία η τουριστική βιομηχανία και τον χειμώνα, χρειάζεται η διατήρηση των πτητικών προγραμμάτων αεροπορικών εταιρειών και το ενδιαφέρον οργανωτών ταξιδιών αφενός, και αφετέρου να γίνουν βελτιώσεις στο υφιστάμενο σχέδιο με το οποίο επιδοτείται η εργασία των υπαλλήλων στα ξενοδοχεία.

για τη χειμερινή σεζόν. Τα μηνύματα από την ξενοδοχειακή βιομηχανία δείχνουν ότι ναι μεν υπάρχουν περισσότερες μονάδες που θα παραμείνουν ανοικτές φέτος και τον χειμώνα, ωστόσο το τοπίο δεν θα αλλάξει σημαντικά. Τονίζεται δε ότι, προκειμένου να ενισχυθεί ουσιαστικά η τουριστική κίνηση κατά τη χειμερινή περίοδο, απαραίτητο συστατικό είναι το ενδιαφέρον οργανωτών ταξιδιών αφενός, και αφετέρου να γίνουν βελτιώσεις στο υφιστάμενο σχέδιο με το οποίο επιδοτείται η εργασία των υπαλλήλων στα ξενοδοχεία κατά τους χειμερινούς μήνες.

164 ξενοδοχεία

Μια αναζήτηση σε πλατφόρμες τουριστικών κρατήσεων έδειξε πάντως ότι –αν και μικρός– αριθμός ξενοδοχείων σε όλη την Κύπρο είναι διαθέσιμα για κρατήσεις ακόμα και μέσα στον Δεκέμβριο. Συγκεκριμένα για το διήμερο 1-3 Δεκεμβρίου υπάρχει διαθέσιμτητα σε 893 καταλύματα. Σε αυτά, περιλαμβάνονται και ξενοδοχεία πολλών αστέρων,

αν και κυριαρχούν αριθμητικά τα τουριστικά διαμερίσματα. Ανά επαρχία, στην Πάφο είναι διαθέσιμα 228 καταλύματα εκ των οποίων τα 31 είναι ξενοδοχεία. Στη Λεμεσό, από τα 130 διαθέσιμα καταλύματα, τα 36 είναι ξενοδοχεία. Στη Λάρνακα από τα 288 καταλύματα τα 52 είναι ξενοδοχεία. Στη Λευκωσία, τα διαθέσιμα καταλύματα ανέρχονται στα 129 και τα 19 συγκαταλέγονται στην κατηγορία ξενοδοχεία. Στην Αγία Νάπα θα παραμείνουν ανοικτά 73 καταλύματα εκ των οποίων τα 16 είναι ξενοδοχεία, ενώ 10 ξενοδοχεία θα παραμείνουν ανοικτά στον Πρωτάρη από τα 46 διαθέσιμα συνολικά για τη συγκεκριμένη περίοδο. Από την αναζήτησή μας για τις αρχές Δεκεμβρίου φαίνεται επίσης ότι οι πληρότητες στις εναπομείνασες μονάδες που θα λειτουργήσουν τον χειμώνα, θα είναι με καλές πληρότητες.

Μισθοί προσωπικού

Πάντοτε υπάρχουν ξενοδοχεία ανοικτά τη χειμερινή περίοδο ανέφερε,

μιλώντας στην «Κ» ο Ιάσων Περδίας, διευθύνων σύμβουλος της Louis Hotels, επισημαίνοντας ότι ο αριθμός αυτών που θα παραμείνουν ανοικτά είναι γύρω στο 10% του συνολικού αριθμού των ξενοδοχείων. Ως εκ τούτου, σίγουρα το γεγονός ότι παραμένουν ξενοδοχεία ανοικτά είναι θετική εξέλιξη, ωστόσο δεν αποτελεί ουσιαστικό βήμα για την επιμήκυνση της σεζόν και τη χειμερινή περίοδο. Κλειδί για τη χειμερινή περίοδο θεωρείται η βελτίωση του σχεδίου επιδότησης των μισθών του προσωπικού στα ξενοδοχεία για τη χειμερινή περίοδο. Πρόκειται για σχέδιο το οποίο εφαρμόστηκε την προηγούμενη χρονιά, αλλά μικρός αριθμός ξενοδοχείων το αξιοποίησαν, κυρίως λόγω της πολυπλοκότητας του, όπως αναφέρεται από την πλευρά ξενοδόχων. Αποτρεπτικός παράγοντας ήταν και η προϋπόθεση που έθετε το σχέδιο, για εργοδότηση τουλάχιστον του 50% του προσωπικού του ξενοδοχείου κατά την χειμερινή περίοδο, προκειμένου μια μονάδα να μπορεί να συμμετέχει. Στην τελευταία

συνάντηση αντιπροσωπείας του ΠΑΣΥΣΕ με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον υφυπουργό Τουρισμού, τονίστηκε η ανάγκη αλλαγής προνοιών του σχεδίου ώστε αυτό να μπορεί να αξιοποιηθεί από περισσότερες μονάδες και να έχει πολυετή διάρκεια ώστε να φέρει το επιθυμητό αποτέλεσμα –την λειτουργία των ξενοδοχειακών μονάδων και τη χειμερινή περίοδο και τελικά, τη βελτίωση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος και τουριστικών υπηρεσιών της Κύπρου.

Θέμα μάρκετινγκ

Σημαντικό στοιχείο για την εξέλιξη της Κύπρου ως ολόχρονος τουριστικός προορισμός, είναι και το ενδιαφέρον από οργανωτές ταξιδιών και η προσφορά πακέτων για την περίοδο Νοεμβρίου-Μαρτίου. Βεβαίως αυτό προϋποθέτει ζήτηση, και η ζήτηση προϋποθέτει προώθηση και διαφήμιση του προορισμού. Είναι σαφές λοιπόν ότι το κλειδί για να τη χειμερινή τουριστική περίοδο βρίσκεται στο μάρ-

Σχεδόν 60 ξενοδοχεία σε ελεύθερη Αμμόχωστο και Πάφο παρουσιάζουν διαθέσιμότητα για διακοπές τον Δεκέμβριο.

κετινγκ και στο πώς η Κύπρος θα καταφέρει να επικοινωνήσει το μήνυμα ότι είναι έτοιμη να δεχτεί τουρισμό και τους χειμερινούς μήνες. Αυτό είναι κάτι το οποίο επίσης τέθηκε ενώπιον προέδρου Χριστοδουλίδη και Κώστα Κουμή, στην συνάντηση της προηγούμενης εβδομάδας με τους ξενοδόχους. Το επόμενο διάστημα αυτά τα ζητήματα θα συζητηθούν εκ νέου σε νέα επικοινωνία μεταξύ κυβέρνησης και ξενοδόχων. Θα συζητηθούν επίσης και ζητήματα που αφορούν ευρύτερα το λειτουργικό κόστος και της επικερδότητας των ξενοδοχείων κατά τη χειμερινή περίοδο.

Καλό το καλοκαίρι

Για την καλοκαιρινή περίοδο εκφράζεται ικανοποίηση από πλευράς ξενοδόχων, αν και αναφέρεται ότι το ποσοστό πληρότητας δεν ανταποκρίνονται στα επίπεδα τουριστικών αφίξεων. Συνολικά για τη χρονιά, ο μέσος όρος πληρότητας είναι κοντά στο 2019 αλλά ακόμη δεν έχουν ξεπεραστεί τα προ πανδημίας επίπεδα. Αυτή η εκτίμηση αφορά την συνολική εικόνα βεβαίως, καθώς υπάρχουν μονάδες των οποίων οι πληρότητες κτύπησαν κοκκίνιο, κυρίως τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, και άλλες που ήταν σε χαμηλότερο επίπεδο. Για παράδειγμα, τα ξενοδοχεία στην επαρχία Πάφου πήγαν φέτος καλύτερα, ενώ τα πεντάστερα στην επαρχία Λεμεσού δύσκολα αναπληρώνουν το κενό της ρωσικής αγοράς, κάτι που έχει να κάνει και με το προφίλ του τουρίστα στον οποίο απευθύνονται. Καλύτερα τα πράγματα και στην επαρχία Αμμοχώστου, με τις περισσότερες μονάδες να έχουν βρει τον προσανατολισμό τους σε άλλες αγορές, μετά την απώλεια των Ρώσων τουριστών. Όπως αναφέρει ο Ανδρέας Χριστοδουλίδης του Faros Hotel στην Αγία Νάπα, η ελεύθερη Αμμόχωστος φαίνεται ότι έχει ανακτήσει γύρω στο 50% της ρωσικής αγοράς ανλώντας τουρίστες από άλλες αγορές.

Θέμα υποδομών

Από την πλευρά του ο Παναγιώτης Κωνσταντίνου, πρόεδρος του ΠΑΣΥΣΕ Αμμοχώστου, ανέφερε ότι η μείωση της εποχικότητας στον τουρισμό της Κύπρου είναι εγχείρημα το οποίο χρειάζεται ομαδική προσπάθεια, όχι μόνο από τα ξενοδοχεία, τους τουριστικούς πράκτορες, τις αεροπορικές εταιρείες αλλά και τις επιχειρήσεις που επωφελούνται από την τουριστική δραστηριότητα. Τόνισε επίσης την σημασία των έργων υποδομής ώστε να βελτιωθεί το προφίλ του προορισμού, με σοβαρή προοπτική και για την χειμερινή σεζόν. Στην περίπτωση της ελεύθερης Αμμοχώστου ανέφερε ότι τα πράγματα είναι πιο αισιόδοξα σε σχέση με άλλες χρονιές, ωστόσο σημείωσε ότι δεν αναμένεται φέτος να γίνουν σημαντικά βήματα στο θέμα της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου. «Θα υπάρχουν μεν μεγαλύτεροι αριθμοί ανοικτών καταλυμάτων και στην επαρχία μας, αλλά δεν είναι μεγάλος ο αριθμός», είπε χαρακτηριστικά.

Νέοι φορολογικοί κανόνες για τις διασυνοριακές επιχειρήσεις

Επιμέλεια **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε μια βασική δέσμη πρωτοβουλιών για τη μείωση του κόστους φορολογικής συμμόρφωσης για τις μεγάλες, διασυνοριακές επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η πρόταση που γνωστοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο «Επιχειρήσεις στην Ευρώπη: Πλαίσιο για τη φορολογία εισοδήματος» (BEFIT), θα διευκολύνει τόσο τις επιχειρήσεις όσο και τις φορολογικές αρχές θεσιίζοντας ένα νέο ενιαίο σύνολο κανόνων για τον καθορισμό της φορολογικής βάσης των ομίλων εταιρειών.

Σύμφωνα με την Κομισιόν, θα μειώσει το κόστος συμμόρφωσης για τις μεγάλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα από ένα κράτη-μέλη και θα διευκολύνει τις εθνικές φορολο-

γικές αρχές να προσδιορίσουν τους φόρους που πρέπει να καταβληθούν.

Μιλώντας με αριθμούς, η Κομισιόν τονίζει πως, οι νέοι, απλούστεροι κανόνες μπορούν να εξοικονομήσουν έως και 80 εκατ. ευρώ ετησίως για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ε.Ε. σε κόστος φορολογικής συμμόρφωσης.

Το πλαίσιο για τη φορολογία εισοδήματος (BEFIT) συνεπάγεται ότι οι εταιρείες που είναι μέλη του ίδιου ομίλου θα υπολογίζουν τη φορολογική τους βάση σύμφωνα με ένα κοινό σύνολο κανόνων. Συγχρόνως, οι φορολογικές βάσεις όλων των μελών του ομίλου θα συγκεντρωθούν σε μία ενιαία φορολογική βάση. Κάθε μέλος του ομίλου BEFIT θα έχει ένα ποσοστό της συνολικής φορολογικής βάσης που θα υπολογίζεται ως ο μέσος όρος των φορολογητέων α-

Μπορούν να εξοικονομηθούν έως και 80 εκατ. ευρώ ετησίως για αυτές που δραστηριοποιούνται στην Ε.Ε. σε κόστος φορολογικής συμμόρφωσης.

ποτελεσμάτων κατά τα τρία προηγούμενα οικονομικά έτη. «Η φορολογική συμμόρφωση έναντι 27 διαφορετικών εθνικών φορολογικών συστημάτων, καθένα από τα οποία έχει τους ειδικούς κανόνες του, είναι δαπανηρή για τις εταιρείες. Αυτό αποθαρρύνει τις διασυνοριακές επενδύσεις στην Ε.Ε. και προκαλεί ανταγωνιστικό μειονέκτημα για

τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις σε σύγκριση με τις εταιρείες σε άλλα μέρη του κόσμου», σημειώνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Συμφωνία του ΟΟΣΑ/G20

Η πρόταση βασίζεται στη διεθνή φορολογική συμφωνία του ΟΟΣΑ/G20 για ένα παγκόσμιο ελάχιστο επίπεδο φορολογίας, και στην οδηγία του δεύτερου πυλώνα που εγκρίθηκε στα τέλη του 2022. Αντικαθιστά την ΚΕΦΕ (Κοινή Εταιρική Φορολογική Βάση) και την ΚΕΒ-ΦΕ (Κοινή Ενοποιημένη Φορολογική Βάση Εταιρειών). Οι νέοι κανόνες θα είναι υποχρεωτικοί για ομίλους που δραστηριοποιούνται στην Ε.Ε. με ετήσια συνδυασμένα έσοδα τουλάχιστον 750 εκατ. ευρώ και όπου η τελική μητρική νοτιότητα κατέχει τουλάχιστον το 75% των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας ή των δι-

καιωμάτων που παρέχουν δικαίωμα κέρδους.

Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι κανόνες θα είναι «διακριτικοί» για μικρότερους ομίλους, οι οποίοι μπορούν να επιλέξουν να συμμετέχουν εφόσον συντάσσουν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Εκτιμά ότι η πρόταση θα αυξήσει τη φορολογική ασφάλεια και θα μετριάσει τον κίνδυνο δικαστικών διαφορών και διπλής φορολογίας. Η οδηγία θα μειώσει επίσης –όπως αναφέρει– περαιτέρω τις ευκαιρίες για τις εταιρείες να χρησιμοποιούν τις τιμές μεταβίβασης για σκοπούς επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού. Μόλις εγκριθούν από το Συμβούλιο, οι προτάσεις θα πρέπει να θεθούν σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2028 (για το BEFIT) και από την 1η Ιανουαρίου 2026 (για την πρόταση για την τιμολόγηση μεταβίβασης).

Θα μειωθεί το κόστος συμμόρφωσης για τις μεγάλες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα από ένα κράτη-μέλη.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Για την επιβράδυνση της οικονομίας – Παρατηρήσεις και εισηγήσεις

Τι συμβαίνει με την οικονομία;

1. Έχει πάρει πράγματι πορεία προς τα κάτω η οικονομία; Πριν λίγες μέρες ανακοινώθηκε ότι το β΄ τρίμηνο η οικονομία είχε αρνητική ανάπτυξη ενώ ταυτόχρονα καταγράφηκε δημοσιονομικό έλλειμμα μερικών εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ. Το προηγούμενο τρίμηνο είχαμε την ακριβώς αντίθετη κατάσταση: δημοσιονομικό πλεόνασμα και αρκετά θετικός ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας. Είναι πρόωρο να πούμε αν η οικονομία μας θα μπει σε ύφεση, αν δηλαδή θα καταγραφεί αρνητική ανάπτυξη και στο επόμενο τρίμηνο. Ίσως οι παράγοντες που έδωσαν το αρνητικό αποτέλεσμα στο β΄ τρίμηνο να είναι προσωρινοί, όπως τυχόν μείωση στις αφίξεις Ουκρανών προσφύγων. (Οι τελευταίοι επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό με αρκετά ε-

κατομύρια ευρώ, όμως η παραμονή τους στην Κύπρο ενισχύει τη ζήτηση και κατ' επέκταση το ΑΕΠ.) Σε κάποιο βαθμό όμως, η επιβράδυνση της οικονομίας οφείλεται στη μεγάλη και απότομη αύξηση των επιτοκίων που επέβαλε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Πρέπει, λοιπόν, με βάση τα στοιχεία να διευκρινιστεί σε πιο βαθμό η επιβράδυνση οφείλεται σε προσωρινούς εξωγενείς παράγοντες και σε πιο βαθμό έχει δομική προέλευση σχετιζόμενη με την περιοριστική νομοματική πολιτική της ΕΚΤ. Η άνοδος των επιτοκίων έχει ξεκινήσει εδώ και αρκετούς μήνες. Γενικά όμως υπάρχει χρονική υστέρηση στην επίδραση του αυξημένου κόστους του χρήματος στην οικονομική δραστηριότητα. Γίνεται επίσης αναφορά σε αρνητική επίδραση των κυρώσεων κατά της Ρωσίας και της λήξης του

Η γενική περικοπή δαπανών σε συνθήκες επιβράδυνσης ή ύφεσης της οικονομίας κάνει τα πράγματα χειρότερα.

σχεδίου πώλησης διαβατηρίων. Αν όμως ισχύει κάτι τέτοιο, θα έπρεπε να ήταν εμφανή από το πρώτο τρίμηνο, κάτι που δεν είδαμε.

Δημοσιονομική επιδείνωση

2. Όσον αφορά τη δημοσιονομική επιδείνωση στο β΄ τρίμηνο, σίγουρα αυτή δεν μπορεί να αποδοθεί στον τελευταίο συμψηφισματικό προϋπολογισμό των 400 εκ. καθώς αυτός ψηφίστηκε μετά τη λήξη του τριμήνου. Ως

ένα σημείο είναι φυσικό να μειώνονται τα έσοδα του κράτους λόγω οικονομικής επιβράδυνσης. Υπάρχουν όμως κάποιοι λόγοι αντισυζίας. Κι αυτό γιατί το έλλειμμα αυτό είναι ένδειξη ότι η οικονομία έχει επιβραδυνθεί απότομα, ειδικά αν λάβει κανείς υπόψη ότι τα δημόσια έσοδα ευνουούνται από την αύξηση του πληθωρισμού του τελευταίου χρόνου, καθώς οι φορολογικές κλίμακες δεν αναπροσαρμόζονται με βάση τη γενική αύξηση των τιμών. Υπάρχει ασφαλώς επιβάρυνση από αυξήσεις στο δημόσιο μισθολόγιο και θα ήταν καλό να δει κανείς κατά πόσο και ο αριθμός των απασχολούμενων στον δημόσιο τομέα με τη μια ή την άλλη μορφή έχει παρουσιάσει αύξηση. Αν όμως η επιδείνωση οφείλεται σε επιδοτήσεις που έχουν λήξει, όπως τη γενική επιδότηση στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος ή

σε αναπτυξιακά έργα, τότε το έλλειμμα του δεύτερου τριμήνου καθίσταται λιγότερο προβληματικό. Επιπλέον, τα έσοδα του κράτους παρουσιάζουν εποχικά επιβράδυνση συνάθως το β΄ τρίμηνο.

Ποια μέτρα;

3. Όσον αφορά τις πολιτικές –κυρίως– διακρίσεις για την αναγκαioτητα λήψης μέτρων προς αντιμετώπιση της επιβράδυνσης της οικονομίας, το ερώτημα είναι «ποια μέτρα»; Διότι σε τέτοιες συγκυρίες τα μέτρα που συστήνονται από την οικονομική orthοδοξία είναι ακριβώς τα αντίθετα από αυτά που μάλλον εννοούν όσοι ζητούν μέτρα χωρίς να τα προσδιορίζουν. Η γενική περικοπή δαπανών σε συνθήκες επιβράδυνσης ή ύφεσης της οικονομίας κάνει τα πράγματα χειρότερα. Το θέμα είναι να μπορεί

το κράτος υπό τέτοιες συνθήκες, καθόσον περιορίζεται από τη δημοσιονομική στενότητα, να ξεδεύει, τουλάχιστον μέρος των δαπανών του, έξυπνα.

Τι πρέπει να κάνουμε;

4. Κάποιες από τις στρεβλώσεις της κυπριακής οικονομίας δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν εν μια νυκτί. Αναφέρομαι επί παραδείγματι στο ψηλό κόστος της χρησιμοποιούμενης ενέργειας, τη χαμηλή παραγωγικότητα του δημόσιου τομέα και το οικονομικό κόστος της διαφθοράς. Μπορούμε όμως να εξετάσουμε πρωτοβουλίες που θα φέρουν άμεσα αποτελέσματα ως προς την αναπτυξιακή ιπτική και να υποβάλουμε σε επανεξέταση εκείνες τις δαπάνες που είναι ελαστικές με κύριο στόχο όχι τη γενική περικοπή τους αλλά τη σύνδεσή τους με την ανάπτυξη.

Καίνε λιγότερη βενζίνη και ρεϋμα λόγω τιμής

Τέσσερις στους δέκα έχουν περιορίσει τις μετακινήσεις τους σύμφωνα με το 4ο κύμα της έρευνας KTrends

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

ΠΕΣ ΑΥΞΗΣΕΙΣ τις τιμές των καυσίμων της τάξης των 2-2μισι σεντ/λίτρο στο πετρέλαιο κίνησης και λίγο πιο κάτω στην τιμή της αμύλης βόδιος αναμένονται από σήμερα, στα πρατήρια, ως ε-
πόμενο της αύξησης της τιμής του αργού πε-
ρελαιο, το οποίο κυμαίνεται γύρω στα 90 δολ-
λάρια/ βαρέλι. Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο
Γιώργος Πέτρου, τέως πρόεδρος της ΟΕΒ και
πρόεδρος της εταιρείας Staroil, περιέγραψε ότι
η τάση αναμένεται ότι θα είναι ανοδική, λόγω
της μείωσης στην παραγωγή από τις χώρες του
ΟΠΕΚ και της πρόσφατης μείωσης της παρα-
γωγής κατά 1 εκατομμύριο βαρέλια πετρελαίου
από την Σαουδική Αραβία. Επιβεβαιώθηκε εκτι-
μήσεις της Goldman Sachs, σύμφωνα με τις
οποίες οι τιμές του πετρελαίου μπορούν να ξε-
περάσουν τα 100 δολάρια και να φτάσουν στο
107 δολάρια το βαρέλι την επόμενη χρονιά, αν
δεν σταματήσει η μείωση της παραγωγής. Ε-
ξήγησε ότι, μια αύξηση της τάξης των δέκα δολ-
λαρίων στην τιμή τις πρώτες ώλες, μεταφράζεται
σε αύξηση περίπου 7 σεντ/λίτρο στην λιανική
τιμή των καυσίμων κίνησης. Υπενθυμίζεται ότι
η Κύπρος εισάγει διυλισμένα προϊόντα πετρε-
λαίου, των οποίων βεβαίως η τιμή καθορίζεται
από τις αυξομειώσεις στην τιμή τις πρώτες

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του 4ου κύματος έρευνας KTrends, το 10% των καταναλωτών προμηθεύεται καύσιμα από τα κατεχόμενα.

ύλιν. Βάσει του τελευταίου εβδομαδιαίου δελτίου, οι μέσες τιμές λιανικής πώλησης στην Κύπρο στις 4 Σεπτεμβρίου ήταν 1,576 ευρώ/λίτρο για την αμόλυβδη 95 οκτανίων και 1,645 ευρώ/λίτρο για το πετρέλαιο κίνησης. Χθες το μεσημέρι η μέση τιμή αμόλυβδης 95 οκτανίων παγκύπρια σημείωσε νέα αύξηση και ανήλθε στο 1,584 ευρώ/λίτρο. Στην περίπτωση του πετρελαίου κίνησης καταγράφηκε αύξηση 2 σεντ σε διάστημα μιας εβδομάδας με τις μέσες τιμές να φτάνουν το 1,666 ευρώ/λίτρο, ενώ φιλότερες θα είναι οι τιμές από αύριο. Από την 1η Ιουλίου, με την επαναφορά του φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα και συγκρίνοντας με τις σημερινές τιμές υπολόγίζεται ότι το κόστος αναθεωρημένου καυσίμου ανέβηκε γύρω στα 22 σεντ/λίτρο.

Λιγότερα καύσιμα

Οι αυξήσεις στα καύσιμα επηρεάζουν αναπόφευκτα την συμπεριφορά των καταναλωτών, οι οποίοι αντιδρούν στην άνοδο των τιμών περιορίζοντας –στο μέτρο του δυνατού– την κατανάλωση. Όπως περιγράφουν πρατηριούχοι, όλο και λιγότεροι πελάτες είναι αυτοί που θα ζητήσουν να γεμίσουν το ρεζερβουάρ του αυτοκινήτου τους, με τους περισσότερους να αρκούνται σε ανεφοδιασμό των 10-20-30 ευρώ την φορά. Και όχι μόνο. Σύμφωνα με την το 4 κύμα έρευνας του KTrends, για την περίοδο Ιουνίου-Ιουλίου 2023, το 40% των καταναλωτών δήλωσε ότι λόγω των αυξήσεων στις τιμές καυσίμων προσπαθεί να περιορίσει τις μετακινήσεις του (το δείγμα της έρευνας είναι 800 άτομα παγκύπια σε αστικές και αγροτικές περιοχές, με την πλειοψηφία των ερωτηθέντων να είναι σε Λευκωσία και Λεμεσό). Επιπλέον, ποσοστό 10% επιλέγει να αρνηθεί καύσιμα από τα πρατήρια στις κατεχόμενες περιοχές. Ανατρέχοντας σε στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, και το τελευταίο δελτίο για τις πωλήσεις και αποθέματα πετρε-

λαιοειδών, τα πιο πάνω ευρήματα ενισχύονται αφού προκύπτουν τα εξής: Οι πωλήσεις του πετρελαιοίου κίνησης έχουν μειωθεί κατά 8,7% τον Ιούλιο 2023 σε σύγκριση με τον Ιούλιο 2023 και η βενζίνη κατά 1,8%. Βεβαίως, με την επιστροφή στην εργασία μετά τις θερινές διακοπές, και το άνοιγμα των σχολείων, αναμένεται ότι οι πωλήσεις καυσίμων κίνησης θα ενισχυθούν σημαντικά, όπως άλλωστε και η κίνηση στους δρόμους.

Περιορισμούς στο ρεύμα

Σύμφωνα επίσης με τα αποτελέσματα της έρευνας KTrends, λόγω των αυξήσεων στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος για την περίοδο Ιουνίου-Ιουλίου, οι καταναλωτές προσπάθησαν να μειώσουν την κατανάλωση ρεύματος. Συγκεκριμένα, σχεδόν επτά στους δέκα έχουν περιορίσει την κατανάλωση του ρεύματος –το 16% του δείγματος έχει περιορίσει την κατανάλωση

Οι πωλήσεις του πετρελαίου κίνησης μειώθηκαν κατά 8,7% τον Ιούλιο 2023 σε σύγκριση με τον Ιούνιο 2023 και η βενζίνη κατά 1,8%.

ρεύματος σε μεγάλο βαθμό, το 24% σε αρκετό βαθμό, το 25% σε μικρό βαθμό. Ποσοστό 35% εξακολουθεί να καταναλώνει ηλεκτρικό ρεύμα χωρίς περιορισμούς. Σε κάθε περίπτωση, οι λογαριασμοί Σεπτεμβρίου αναμένεται ότι θα είναι

φουσκωμένοι –λόγω της χρήσης των κλιματιστικών. Τους επόμενους δύο μήνες, Οκτώβριο και Νοέμβριο, αναμένεται χαμηλότερη κατανάλωση λόγω των πιο ήπιων θερμοκρασιών και ως εκ τούτου χαμηλότερο κόστος.

Πόσο πάει η κιλοβατώρα

Πάντως σε αντίθεση με τα καύσιμα κίνησης, δεν αναμένεται να δούμε –τουλάχιστον όχι α-
κόμα– νέες αυξήσεις στην τιμή της κλωστιάρας.
Σύμφωνα με την εκπρόσωπο Τύπου της ΑΗΚ
Χριστίνα Παπαδοπούλου, η τιμή της κλωστιάρας
παράμεινε στα ίδια επίπεδα όπως τον Αύγουστο
και ανέρχεται στα 34 σεντ/κλωστιάρα συμπε-
ριλαμβανομένου ΦΠΑ. Πρακτικά αυτό σημαίνει
ότι για τον μήνα Σεπτέμβριο, ένα νοικοκυριό
με κατάναλωση 800 κλωστιάρων (λογιστικής
διμηνίας) θα κληθεί να πληρώσει γύρω στα 270
ευρώ. Οι 800 κλωστιάρες είναι ο μέσος όρος
καταναλώσεων ανά υποστατικό, που βεβαίως
διαφοροποιείται ανάλογα με τη χρήση ενέργειας
για κάθε νοικοκυριό. Πάντως, με τον τερματισμό
της χορηγίας του κράτους, ένας λογαριασμός
ηλεκτρικού ρεύματος έχει αυξηθεί κατά 28%.
Σχολιάζοντας το γεγονός ότι υπάρχει ανοδοκι-
τάση στην πρώτη ύλη, η κ. Παπαδοπούλου α-
νέφερε ότι αυτή θα γίνει αισθητή στεροχορυσ-
σμένα στους λογαριασμούς ρεύματος, λόγω της
διατήρησης των αποθεμάτων καυσίμου. Υπεν-
θύμισε ότι υπάρχει η δυνατότητα για ευκολίες
πληρωμής καθώς και το σχέδιο μνηαίων πλη-
ρωμών, στο πλαίσιο του οποίου ο καταναλωτής
πληρώνει για σταθερή δόση κάθε μήνα, στη
βάση της καταναλώσεως των προηγούμενων δώ-
δεκα μηνών του υποστατικού. Αυτό το ποσό α-
ναπροσαρμόζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα
ανάλογα της τιμής καυσίμου και της κατανά-
λωσής του πελάτη.

Εναλλακτικοί τρόποι μεταφοράς

Το χάος καυσίμων είναι ένας παράγοντας που δύναται να επηρεάσει τους οδηγούς και να οδηγήσει σε μείωση των μετακινήσεών τους, ή ακόμα στην σκέψη για μείωση της χρήσης του ιδιωτικού τους οχήματος. Ο άλλος παράγοντας είναι το κυκλοφοριακό χάος στα κέντρα των πόλεων, λόγω του υπερβριθμού των αυτοκινήτων σε σχέση με την χωρητικότητα του οδικού δικτύου, κυρίως από τις 7-9 το πρωί και από τις 3-6 το απόγευμα. Ήδη, τις προηγούμενες μέρες μπήκε σε εφαρμογή το πρόγραμμα park and ride που δύναται να υψώσει κυρίως δημόσιους αλλά και ιδιωτικούς υπαλλήλους, ενώ τους επόμενους μήνες και πριν την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά, αναμένεται να δημιουργηθούν γραμμές λεωφορείων που θα εξυπηρετούν φοιτητές από και προς απομακρυσμένες περιοχές. Σύμφωνα με δηλώσεις του υπουργού Μεταφορών στον «ΕΠΟΡ FM 95.0» και την εκπομπή «ΔΙΔΑΣΠΟΡΑ ΕΙΔΗΣΕΩΝ», ο στόχος είναι η αύξηση του αριθμού επιβατών στα λεωφορεία. Αυτή τη στιγμή οι χρήστες λεωφορείων ανέχονται μόλις στο 3%.

QuickHub

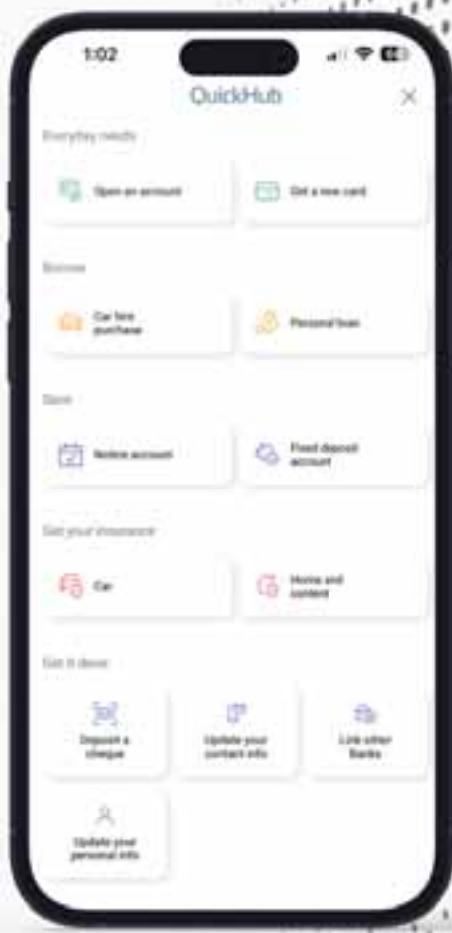
Ένα τραπεζικό κατάστημα στα χέρια σου

**Διαθέσιμο σε BoC Mobile App
και Internet banking.**

bankofcyprus.com 800 00 800

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΝΤΙΝΓΚ

Η ύφεση στη μεταποίηση πλήττει την Ευρωζώνη

Η Ευρωζώνη αγωνίζεται να ξεπεράσει την κάμψη του κλάδου της μεταποίησης παραγωγής και τις πολιτικές νομισματικής στοχοποίησης εντός και εκτός συνόρων. Προβλέπουμε πως το τρίτο τρίμηνο του 2023 το πραγματικό ΑΕΠ θα παραμείνει στάσιμο, ακολουθούμενο από μια μέτρια συρρίκνωση (-0,2% σε τριμηνιαία βάση) το τέταρτο τρίμηνο. Εάν η αποκατάσταση των αποθεμάτων στη μεταποίηση έχει προχωρήσει μέχρι το τέλος του 2023, όπως εστιάσουμε, η οικονομία μπορεί να αρχίσει να ανακάμπτει. Αργά από τις αρχές του επόμενου έτους. Προϊόντος του χρόνου, οι ζωρότερες καταναλωτικές δαπάνες, που παράγουν από αυξήσεις στο πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα στο σχεδόν 2% σε ετήσια βάση πιθανώς έως την άνοιξη του 2024, η καλύτερη υποστήριξη στις επιχειρηματικές επενδύσεις και η συνεχιζόμενη και συγκαταληπτή δημοσιονομικά κίνητρα από το Ταμείο Ανάκαμψης των 800 δισ. ευρώ θα μπορούσαν να επιταχύνουν τον αναπτυξιακό ρυθμό, πέραν της επικρατούσας τάσης από την

άνοιξη του 2024 και μετά. Αλλά μέχρι τότε πρέπει πρώτα να προετοιμαστούμε για άσχημα νέα. Η Στατιστική Υπηρεσία της Ε.Ε. αναθέωρνησε προς τα κάτω την εκτίμησή της για την αύξηση του ΑΕΠ το δεύτερο τρίμηνο από 0,3% σε 0,1% σε τριμηνιαία βάση.

Ακόμη και χωρίς να αλλάξουμε την πρόγνωση μας για τα επόμενα τριήνια, αυτό τροποποιεί τις προβλέψεις μας για την επίσημα μεταβολή του ΑΕΠ της Ευρωζώνης από 0,5% σε 0,4% το 2023 και από 0,9% σε 0,8% το 2024. Καθώς η ΕΚΤ πιθανότατα θα πρέπει να υποβαθμίσει τις υπεραξιολογές εκτιμήσεις της για ανάπτυξη 0,9% το 2023 και 1,5% το 2024, ουσιαστικά στην αυριανή της συνεδρίαση στις 14 Σεπτεμβρίου μπορεί να διατηρήσει τα επιτόκια ως έχουν. Εντούτοις της Ευρωζώνης, τώρα, οι προεξέτιμές των μεμονωμένων κρατών-μελών αποκλίνουν σε μεγάλο βαθμό. Η Γερμανία, η οποία είχε αντιμετωπίσει την πανδημία καλύτερα από τις περισσότερες άλλες προηγμένες οικονομίες, σήμερα πλύνει

εται σκληρά από την ύφεση στις μεταποιήσεις. Κι αυτό διότι παραδοσιακά εστιάζει στην παραγωγή και την εξαγωγή προϊόντων υψηλής κυκλικής συμπεριφοράς, όπως αυτοκίνητα και εργαλεία μηχανών. Επιπλέον, ορισμένες ενεργοβόρες γραμμές παραγωγής, για παράδειγμα στον συγκριτικά μεγάλο τομέα των χυμικών της Γερμανίας, φαίνεται να έχουν κλείσει οριστικά. Εντούτοις, οι περισσότερες από τις χώρες που προέβλεπαν την κρίση του ευρώ αντέχουν συγκριτικά καλύτερα. Η Ελλάδα, δρποντας τους καρπούς των σοβαρών μεταρρυθμίσεων υπό τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, έχει μετατραπεί σε πρωταγωνίστρια στην Ευρώπη. Η δελγαλική οικονομία, ούσα λιγότερο εκτεθειμένη στις διακυμάνσεις του παγκόσμιου κύκλου παραγωγής και με έντονη εστίαση σε καταναλωτικά αγαθά υψηλής ποιότητας, πιθανότατα θα έχει ανάπτυξη 0.7% το 2023 και 1.1% το 2024.

Ο κ. Χόλγκερ Σμίντινγκ είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

H Kiva αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά προβλήματα, οδεύοντας σταδιακά για πολιτική κρίση εάν δεν λάβει κατάλληλα μέτρα υπέρ της εγχώριας κατανώσεως, όπως αναφέρει σε σχετικό το ηχητικό άρθρο γνώμης στους New York Times ο βραβευμένος οικονομολόγος Πολ Ροθγκιμαν. Πρόκειται για ένα κράτος μη κομμουνιστικό με όποιο κριτήριο κι αν χρησιμοποιήσει κανείς, όπως λέει ο ίδιος.

Παράλληλα, ο πρόεδρος Σι Τζιν-πινγκ μοιάζει με συντηρητικό Ρεπουβλικανό πολιτικό, ο οποίος, λειτουργώντας με τρόπο πουριτανικό, διακρύπτει πόσο επιβλαβής είναι η επιδοματική πολιτική, διότι φθείρει την εργασιακή ηθική. Επιπλέον, ο νομπελίστας οικονομολόγος επομνηναι πως από τη στιγμή που η Κίνα στα τέλη της δεκαετίας του 1970 άνοιξε την οικονομία της με μεταρρυθμίσεις, ακολούθησε μια πολιτική υποστήριξης της αποταμίευσης και όχι της κατανάλωσης.

Στόχος της μεγάλης αυτής προσπά-

ANALYSIS / THE NEW YORK TIMES

Η Κίνα πρέπει να αυξήσει την κατανάλωση

Θεός ήταν να συμβαδίσει με τη Δύση γενικά και την Ιαπωνία ειδικότερα. «Κι αυτό μπορούσε να γίνει με επενδύσεις, οι οποίες προϋπήθεταν την εξοικονόμηση πόρων, οπότε το καθεστώς έπεισε τους ανθρώπους για περίπου 30 χρόνια να το κάνουν, ήτοι να αποταμιεύουν και να μη ζητούν πολλά», τονίζει ο κ. Κρούγκμαν. «Η Κίνα αποταμιεύει υπηλτότατο ποσοστό των εισοδημάτων της. Ειδικά τα νοικοκυριά της, βάζουν στην άκρη άνω του 40% των εσόδων τους, διότι προνοούν για τις δύσκολες ημέρες ή για τα γηρατειά, μιας και το κοινωνικό κράτος δεν επαρκεί».

Ετσι η χώρα αναπτύχθηκε ραγδαία και το μοντέλο αποταμίευσης και μη δαπανών λειτουργούσε αποδοτικά στις καλές εποχές. Σήμερα, όμως, αυτό το μοντέλο εμποδίζει την Κίνα να επιλύσει τα προβλήματα της. «Χρειάζεται πλέον να διαθέσει η χώρα χρήματα για τον πληθυσμό της, ώστε οι πολίτες να μπορούν να καταναλώσουν», υπογραμμίζει ο νομπελίστας

οικονομολόγος στο άρθρο του στους New York Times. «Κι αυτό είναι εύκολο, το έκαναν οι Ηνωμένες Πολιτείες στην περίοδο της πανδημίας επί προέδρου Τραμπ κι Μπάιντεν κατόπιν». Αν και το Πεκίνο είναι απρόθυμο να χορηγήσει χρήματα στους πολίτες του, εντούτοις θα πρέπει να το κάνει, όπως υπογραμμίζει ο Πολ Κρούγκμαν, ειδήλλως θα περιέλθει σε σοβαρή οικονομική δυσπραγία.

«Στην ουσία το κινεζικό καθέστωτος είναι βασικά υποεκκριτικό, διότι δεν κάνει λόγο για τον μαρξισμό και την κομμουνιστική ουτοπία διακηρύσσοντας στα ίσα την ιδιότητα, λειτουργεί ως ένα καπιταλιστικό σύστημα με ανισότητες», παρατηρεί εν κατακλείδι ο κ. Κρούγκμαν. «Τώρα το Πεκίνο καλό θα ήταν να δώσει τη δυνατότητα στους πολίτες να προχωρήσουν σε δαπάνες, εάν θέλουν να τονίσουν την οικονομία τους. Είναι άλλως να ογκομανή κρίση που βιώνουν η Κίνα θα μετατραπεί πιθανώς σε πολιτική, εάν οι άνθρωποι αρχίσουν να αισιοβιστούν την ηγεσία της χώρας».

Ένας άνθρωπος στέκεται ανάμεσα στα χαλάσματα που άφησαν πίσω τους οι πλημμύρες στην Ντέρνα. Η βροχόπτωση στην περιοχή ήταν τόσο έντονη, ώστε τα δύο φράγματα που συγκρατούν το ποτάμι έσπασαν σχεδόν αμέσως, ντύνοντας στις λάσπες τα κομμάτια της πόλης που βρίσκονται εγγύτερα στις όχθες του.

Χιλιάδες οι νεκροί στη Λιβύη

Ανθρωπιστική βοήθεια από την αντίπαλη κυβέρνηση, ξένα κράτη και οργανώσεις - 10.000 οι αγνοούμενοι

Χιλιάδες νεκροί και πάνω από 10.000 αγνοούμενοι είναι μέχρι στιγμής ο απολογισμός του περάσματος της κακοκαιρίας «Daniel» από τη Λιβύη. Η κακοκαιρία εκδηλώθηκε στις 9 και 10 Σεπτεμβρίου με πρωτόγνωρα σφοδρές βροχοπτώσεις, οι οποίες έπληξαν πόλεις - λιμάνια με σημαντικότερο εκείνο της Ντέρνα, που αριθμεί περίπου 90.000 κατοίκους.

Η Ντέρνα διατρέχεται από τον Ουάντι Ντέρνα, έναν μικρό εποχικό ποταμό που εκβάλλει στη Μεσόγειο. Η βροχόπτωση στην περιοχή ήταν τόσο έντονη ώστε τα δύο φράγματα που συγκρατούν το ποτάμι έσπασαν σχεδόν αμέσως, πνίγοντας στις λάσπες τα κομμάτια της πόλης που βρίσκονται εγγύτερα στις όχθες του.

Ο πρωθυπουργός της ανατολικής Λιβύης, Οσάμα Χαμάντ, του οποίου η εξουσία δεν έχει αναγνωριστεί από τη διεθνή κοινότητα, δήλωσε στο λιβυκό κανάλι «αλ-Μαράντ» πως στην Ντέρνα «ολόκληρες γειτονιές εξαφανίστηκαν» και πως «πτώματα επιπλέουν παντού». Σύμφωνα με το Reuters, το 25% της πόλης «οβήστηκε

από τον χάρτη». Ο υπουργός Εσωτερικών της κυβέρνησης Χαμάντ έθεσε χθες τον αριθμό των νεκρών στα 5.200 άτομα, ενώ προέβλεπε πως εκατοντάδες άψυχα σώματα είναι πολύ πιθανό να έχουν παρυσυρθεί στα ανοικτά της Μεσογείου. Σύμφωνα με άλλους αξιωματούχους, ο συνολικός αριθμός των νεκρών αναμένεται να ξεπεράσει τις 10.000.

«Οι ομάδες μας βρίσκονται στο σημείο από τις πρώτες ώρες του κατακλυσμού, αλλά η κατάσταση στην Ντέρνα παραμένει φρικτή», δήλωσε στο Radio France International ο εκπρόσωπος της λιβυκής Ερυθράς Ημισελήνου, Τακφίκ Σουκρί. «Τρία μέλη του οργανισμού μας χάθηκαν κατά την προσπάθειά τους να σώσουν οικογένειες μέσα από τα νερά», πρόσθεσε.

Ο απεσταλμένος στη Λιβύη της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου, Ταμέρ Ραμαντάν, δήλωσε σε συνέντευξη Τύπου στα γραφεία του ΟΗΕ στη Γενεύη πως ο αριθμός των αγνοουμένων στη χώρα έχει ξεπεράσει

Στην Ντέρνα «ολόκληρες γειτονιές εξαφανίστηκαν» και «πτώματα επιπλέουν παντού», δήλωσε ο πρωθυπουργός της ανατολικής Λιβύης.

τις 10.000. «Το μέγεθος της πλημμύρας είναι πέρα από τις δυνατότητες της κυβέρνησης, της διεθνούς κοινότητας, των ανθρώπων», πρόσθεσε σε δραματικό τόνο ο Ραμαντάν και είπε πως η διεθνής βοήθεια είναι εντελώς απαραίτητη.

Η Ντέρνα υπήρξε μία από τις πρώτες πόλεις που έπεσαν στα χέρια των επαναστατών κατά την εξέγερση του 2011 ενάντια στο καθεστώς του Μουαμάρ Καντάφι κι έκτοτε έγινε γνωστή ως ένα από τα ισχυρότερα «κάστρα» των τζιχαντιστών στη χώρα. Έγινε πεδίο σφοδρών μαχών στον εμφύλιο πόλεμο, όμως ποτέ δεν γνώρισε τέτοια καταστροφή. Έχουν καταρρεύσει ε-

κατοντάδες μονοκατοικίες και πολυκατοικίες, καθώς και μια μεγάλη γέφυρα, μέρος του παραθαλάσσιου οδικού άξονα. Η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος στην πόλη έχει διακοπεί και οι τηλεπικοινωνίες αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα.

Εκτός από την Ντέρνα, η κακοκαιρία έπληξε και την τριπλάσιοι μεγέθους πόλη Μπέντνα, στην οποία καταγράφηκαν 50 νεκροί. Ακόμη, στις μικρότερες πόλεις Σαχάτ και Μαρτζ δρομφορικές εικόνες αποκαλύπτουν το μέγεθος της καταστροφής, με καλλιέργειες και αγροκτήματα να βρίσκονται πνιγμένα στη λάσπη.

Κινητοποίηση Χαφτάρ

Στον απόηχο των καταστροφών, ο Εθνικός Στρατός που ελέγχει τα δυτικά της χώρας κινητοποιήθηκε προς βοήθεια των πληγέντων, κατόπιν διαταγής του «πολέμαρχου» στρατηγού Καλίφα Χαφτάρ, ενώ ποσό ύψους 200 εκατ. λιβυκών δηναρίων (38 εκατ. ευρώ) αποδεσμεύτηκε για να βοηθηθούν οι πλημμυρισμένες περιοχές.

Ταυτόχρονα, σύμφωνα με τη γαλλική Le Monde, η επίσημη κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας του Αμπντούλ Χαμίντ Ντιμπίμπι, η έδρα την Τρίπολη, κήρυξε τη δυτική Λιβύη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και ανακοίνωσε πως θα σταλεί ανθρωπιστική βοήθεια. Συγκεκριμένα, ένα αεροπλάνο που μετέφερε 14 τόνους προμηθειών και ιατρικό προσωπικό προσγειώθηκε χθες στη Βεγγάζη, ενώ κονβοί φορτηγών πρόκειται να αναχωρήσει σύντομα.

Ο υπουργός Εσωτερικών Ιμέντ Τραμπέλσι, δήλωσε επίσης πως 1.000 μέλη διαφορετικών σωμάτων των δυνάμεων ασφαλείας θα σπεύσουν στην περιοχή. Ωστόσο, η κατάσταση των οδών αρτηριών σε μεγάλο μέρος της περιοχής παραμένει κακή και η δυνατότητα να προσεγγιστεί η Ντέρνα, τουλάχιστον διά της ξηράς, είναι περιορισμένη.

Ο ΟΗΕ, η Ε.Ε. και γειτονικά κράτη, όπως η Τунισία, έχουν δηλώσει πως είναι έτοιμα να παράσχουν χρηματική και ανθρωπιστική βοήθεια όποτε τους ζητηθεί.

Τα μυστήρια της επίσκεψης Κιμ Γιονγκ Ουν

Πένλο μυστηρίου εξακολουθούσε να περιβάλλει μέχρι χθες βράδυ την επίσκεψη του ηγέτη της Βόρειας Κορέας Κιμ Γιονγκ Ουν στη Ρωσία και την προγραμματισμένη συνάντησή του με τον Βλαντιμίρ Πούτιν. Αν και ούτε ο ακριβής χρόνος και τόπος της συνάντησης, ούτε η ατζέντα των συζητήσεων είχαν γίνει γνωστά, η Ουάσιγκτον έσπευσε να προειδοποιήσει τη Μόσχα και την Πιονγιάνγκ για το ενδεχόμενο να συνάψουν συμφωνίες για προμήθειες πυρομαχικών και οπλικών συστημάτων που θα παραβιάζουν προηγούμενες δεσμεύσεις τους, απειλώντας τις με νέες κυρώσεις.

Συνοδευόμενος από ανώτατους αξιωματούχους του κυβερνώντος κόμματος, της κυβέρνησης και του στρατού, ο Κιμ έφθασε χθες το πρωί στο Χασάν, στη ρωσική Απω Ανατολή, όπου συναντήθηκε με τον Ρώσο υπουργό Φυσικών Πόρων, Αλεξάντερ Κοζλόφ. Αρχικά κυκλοφόρησε η φήμη ότι επρόκειτο να κατευθυνθεί προς το Βλαδιβοστόκ, όπου ο Ρώσος πρόεδρος συμμετείχε σε διεθνές οικονομικό φόρουμ. Ωστόσο μετά το Χασάν το τρένο του άλλαξε κατεύθυνση και νοτιοκορεατικά Μέσα υποστήριξαν ότι η συνάντηση επρόκειτο να γίνει στο κοσμοδρόμιο του Βοστότονι, το οποίο θα επισκεπτόταν ο Πούτιν.

Το σενάριο που φοβούνται οι Αμερικανοί είναι να παραδώσει η Πιονγιάνγκ στη Μόσχα μεγάλες ποσότητες πυραύλων και οβιδών, με αντάλλαγμα την πρόσβαση της Βόρειας Κορέας σε προωθημένους τεχνολογίας ρωσικά οπλικά συστήματα. Ως μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας, η Ρωσία είχε ψηφίσει τις κυρώσεις στην Πιονγιάνγκ λόγω των πυρηνικών δοκιμών, αλλά ο πόλεμος στην Ουκρανία και οι αμερικανικές κυρώσεις στις δύο χώρες τις έφεραν πιο κοντά.

Προτού συναντηθεί με τον Κιμ, ο Πούτιν προέβη σε σειρά σημαντικών τοποθετήσεων από το βήμα του διεθνούς φόρουμ, στο Βλαδιβοστόκ. Ερωτηθείς για τη δήλωση του Αμερικανού ΥΠΕΞ Αντονι Μπλίνκεν ότι οι Ουκρανοί θα ήθελαν ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις με τη Ρωσία, απάντησε: «Αν είναι έτσι, τότε οφείλουν να ακυρώσουν το διάταγμα (του Ζελένσκι) που απαγορεύει τις διαπραγματεύσεις».

Ο Ρώσος πρόεδρος εμφανίστηκε απαισιόδοξος για τις πιθανότητες εξομάλυνσης των σχέσεων με τις ΗΠΑ, ανεξάρτητα από την έκβαση των αμερικανικών εκλογών το 2024. Αναφορικά με τις δικαστικές διώξεις του Τραμπ υποστήριξε ότι ισοδυναμούν με «διώξη για πολιτικούς λόγους» και «δείχνουν πόσο σάπιο είναι το αμερικανικό πολιτικό σύστημα».

A.P., REUTERS

ΑΡΘΡΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Ψηφιοποίηση του κράτους τώρα!

Η ψηφιοποίηση του κράτους εκτός από πρόκληση για την σύγχρονη κοινωνία μας, πρέπει να είναι και προτεραιότητα. Έχοντας λοιπόν ως προτεραιότητα την ψηφιακή μεταρρύθμιση, μια κυβέρνηση μπορεί να πετύχει γρήγορες νίκες όπου μπορούν να έχουν εξαιρετικά θετικά αποτελέσματα, πρακτικά αλλά και επικοινωνιακά, όπως έγινε και στην Ελλάδα. Αναλύοντας την υφιστάμενη κατάσταση στη χώρα, μπορούμε να προσδιορίσουμε πώς μπορούμε να επιτύχουμε κάποιες εύκολες και γρήγορες νίκες. Όπως κάθε μεγάλο έργο, έτσι και η ψηφιοποίηση πρέπει να ξεκινήσει με έναν σοβαρό στρατηγικό σχεδιασμό που θα συμβαδίζει με την εποχή που ζούμε. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να αναλύσουμε τις υφιστάμενες διαδικασίες με σκοπό να μπορέσουμε να υλοποιήσουμε ένα ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα.

Η επένδυση σε τεχνολογίες όπως είναι το cloud computing, η τεχνητή νοημοσύνη και η ασφάλεια δεδομένων είναι θεμελιώδους σημασίας για ένα σοβαρό και σύγχρονο κράτος. Δεν θα μπορέσει να λειτουργήσει τίποτα αν δεν υπάρξει συντονισμός στις δημόσιες υπηρεσίες αλλά και συνεργασία με ιδιωτικές εταιρείες οι οποίες μπορούν να προσφέρουν τεχνογνωσία και ίσως χρηματοδότηση για την υλοποίηση του σχεδίου.

Πολύ σημαντικό επίσης είναι να εκπαιδευτεί το προσωπικό στον δημόσιο τομέα και να συμπεριλάβουμε τους πολίτες στην όλη διαδικασία. Τα προγράμματα εκπαίδευσης και ενημέρωσης σχετικά με τη χρήση των ψηφιακών υπηρεσιών ενθαρρύνει την υιοθέτηση από τους δημοσίους υπαλλήλους. Ακούμε κατά καιρούς διάφορα σχετικά με τη διαφάνεια και την ασφάλεια των δεδομένων. Μόνο με την δημιουργία καλών πρακτικών για τη διαχείριση των προσωπικών δεδομένων μπορούμε να συμβάλουμε στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών. Τέλος, ό,τι και να κάνουμε θα πρέπει να έχουμε ένα καλό σύστημα αξιολόγησης των αποτελεσμάτων. Με αυτόν τον τρόπο το κράτος θα μπορεί να διορθώσει τυχόν προβλήματα και να βελτιώνει συνεχώς την παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες. Για να πετύχουμε λοιπόν γρήγορες νίκες μέσω της ψηφιοποίησης απαιτείται να έχουμε κάνει στρατηγικό σχεδιασμό, να προωθήσουμε τη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, να εκπαιδεύσουμε τους δημοσίους υπαλλήλους, να προστατεύσουμε τα δεδομένα και να αξιολογούμε διαρκώς την κατάσταση. Μόνο έτσι θα μπορέσει ένα κράτος να επιτύχει γρήγορες νίκες και να απολαύσει τα οφέλη της τεχνολογίας.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επικοινωνίας.

Ρομπέρτα Μέτσολα, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Μάχη κατά ακραίων πολιτικών δυνάμεων

Της ανταποκρίτριάς μας
στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ

«**Επτασφράγιστο**» μυστικό κρατάει η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν την τελευταία ομιλία της για την Κατάσταση της Ενωσης (SOTEU) για την τρέχουσα θητεία της, αλλά τα κεντρικά σημεία θα αφορούν σίγουρα τον πόλεμο στην Ουκρανία, τη διεύθυνση της Ε.Ε. και φυσικά τις πολιτικές προκλήσεις ενόψει των ευρωεκλογών του 2024. Ο κίνδυνος της αύξησης -εντός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου- ακραίων πολιτικών δυνάμεων είναι υπαρκτός και σε αυτόν αναφέρθηκε εκτενώς η πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Ρομπέρτα Μέτσολα στη συζήτηση που είχε με δημοσιογράφους έξι ευρωπαϊκών εφημερίδων ανάμεσά τους και η «Κ», χθες στο Στρασβούργο.

«Νομίζω πως αγνοήσαμε για καιρό

Το Κοινοβούλιο πρέπει να βασιζέται σε ένα εποικοδομητικό ευρωπαϊκό πολιτικό κέντρο.

την αύξηση των ακραίων πολιτικών δυνάμεων και ήρθε η ώρα να τους αντιμετωπίσουμε. Να αντιμετωπίσουμε τα αφηγήματά τους», λέει χαρακτηριστικά και προσθέτει ότι το «στοίχημα» τους επόμενους μήνες είναι να πειστούν οι Ευρωπαίοι πολίτες ότι το Κοινοβούλιο θα πρέπει να συνεχίσει να βασιζέται σε ένα «εποικοδομητικό ευρωπαϊκό πολιτικό κέντρο που θα είναι φιλοευρωπαϊκό και λειτουργικό, γιατί τα επόμενα πέντε χρόνια θα είναι ακόμη πιο δύ-

Η αντίδραση του Κοινοβουλίου μετά το Qatargate ήταν κάτι για το οποίο νιώθει «περήφανη» και πως έχουν ήδη γίνει πολλά στο πλαίσιο της αναθεώρησης του κανονιστικού πλαισίου διαφάνειας, τόνισε η κ. Μέτσολα.

σκολα», σημειώνει, για να προσθέσει ότι «δεν έχουμε άλλη επιλογή».

Συνεννόηση

Σε ό,τι αφορά την πιθανή περαιτέρω αύξηση των δυνάμεων των Ευρωπαίων Συντηρητικών και Μεταρρυθμιστών (ECR) -όπου ανήκει για παράδειγμα το κόμμα της Ιταλίδας πρωθυπουργού Τζιόρτζια Μελόνι- η Ρομπέρτα Μέτσολα εξηγεί ότι υπάρχει συνεργασία κομμάτων αυτής της πολιτικής οικογένειας σε διάφορες

χώρες, όπως και στην Ιταλία με το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα -όπου διαχειρίζεται πλήρως ευθυγράμμιση σε διάφορα ζητήματα όπως της Ουκρανίας- όμως θεωρεί απαραίτητη τη συνέχιση της συνεννόησης του «φιλοευρωπαϊκού πολιτικού κέντρου», βάσει της οποίας πέρασαν εξάλλου φιλόδοξα νομοθετήματα όπως εκείνα για την «Πράσινη Συμφωνία».

«Η απάντησή μας θα πρέπει να είναι: πιο ανθρωποκεντρικές αποφάσεις, πιο φιλόδοξοι στόχοι σε σχέση

με την κλιματική αλλαγή, αλλά και προστασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και εκείνων που έχουν χάσει περιουσίες από φυσικές καταστροφές, λόγω της κλιματικής αλλαγής», τονίζει η Ρομπέρτα Μέτσολα περιγράφοντας το πλαίσιο των προτεραιοτήτων, ενόψει των ευρωεκλογών που θα διεξαχθούν στη «σκιά» του πρωτοφανούς για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σκανδάλου του Qatargate. Στο κρίσιμο ερώτημα για το πώς θα αποκατασταθεί η ε-

Γαστρονόμος

**ΣΤΟΝ
ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΟ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ**

ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΡΧΑΡΙΟΥΣ

ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

ΤΟΥΣ ΜΥΗΜΕΝΟΥΣ ΑΛΛΑ ΒΙΑΣΤΙΚΟΥΣ

Το τεύχος
που κάνει
το μαγείρεμα
παιχνιδάκι!

**Η ΜΑΡΙΛΕΝΑ
ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ
ΜΑΣ ΦΤΙΑΧΝΕΙ**

- ΚΑΠΑΜΑ ΜΕ ΑΡΝΙ ΚΑΙ ΚΟΛΟΚΑΣΙ
- ΧΤΑΠΟΔΙ ΜΕ ΓΛΥΚΟ ΚΡΑΣΙ
- ΕΝΑ ΓΛΥΚΟ-ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Όλα απλά και
πανεύκολα.
Γιατί το απλό
είναι το ωραίο.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Γεράκια» εναντίον «περιστεριών» στην ΕΚΤ για τα επιτόκια

Το δίλημμα «συρρίκνωση πληθωρισμού ή επιβράδυνση της οικονομίας»

Την τελευταία τους μεγάλη ευκαιρία εδώ και πολλούς μήνες να αυξήσουν τα επιτόκια αυτή την εβδομάδα έχουν, σύμφωνα με αναλυτές, οι πιο σκληροπυρηνικοί αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τα λεγόμενα «γεράκια». Οι τελευταίοι, πάντως, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευσμά της η εφημερίδα Financial Times, διακάζονται ως προς το αν θα μπορέσουν να την α-δράξουν.

Ωστόσο, διαφαίνονται πιθανές παγίδες για την ΕΚΤ, ανεξαρτήτως της απόφασής της. Ειδικότερα, η διατήρηση των επιτοκίων σε κατάσταση αναμονής θα κάνει τους επικριτές να της προσάψουν ότι εγκατέλειψε πολύ πρόωρα τη μάχη κατά του πληθωρισμού. Από την άλλη, η αύξηση του κόστους δανεισμού ενδεχομένως να οξύνει την επικείμενη οικονομική ύφεση. Προ της συνεδρίασης στις 14 τρέχοντος, ο διοικητής της Τράπεζας της Ολλανδίας, Κλάας Κνот, είπε ότι οι επενδυτές μπορεί να υποτιμούν την πιθανότητα αύξησης των επιτοκίων, κυρίως επειδή η επίμονα υψηλή άνοδος των μισθών παραμένει

Η απόφαση της Πέμπτης θεωρείται η δυσκολότερη από τότε που η ΕΚΤ άρχισε να αυξάνει το κόστος δανεισμού, πέρυσι τον Ιούλιο.

«αρκετά μακριά» από τα επίπεδα που θα μπορούσε να υποχωρήσει ο πληθωρισμός και είναι ο στόχος της ΕΚΤ, ήτοι το 2%. Αλλοι ομολόγοι του, όπως ο πρόεδρος της BUBA, της κεντρικής τράπεζας της Γερμανίας, Γιοακίμ Νάγκελ, καθώς και ο διοικητής της Τράπεζας του Βελγίου, Πιερ Βουνς, επανέλαβαν τις ίδιες ανησυχίες.

«Εάν δεν αποφασίσουν να αυξήσουν τα επιτόκια εντός του μηνός, το παράθυρο θα κλείσει», επισμαίνει ο Φρεντερίκ Ντικροζέ, διευθυντής μακροοικονομικής έρευνας στην Pictet Wealth Management. «Η αύξηση του ΑΕΠ βρίσκεται στα πρόθυρα της συρρίκνωσης και η πιστωτική ανάπτυξη επιβραδύ-

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, υπό την ηγεσία της προέδρου Κριστίν Λαγκάρντ, αύξησε το κόστος δανεισμού σε εννέα διαδοχικές συνεδριάσεις της, ανεβάζοντας το βασικό της επιτόκιο καταθέσεων από το ιστορικό χαμηλό του -0,5% στο υψηλό ρεκόρ του 3,75%, στο πλαίσιο της εκστρατείας για να δαμάσει τη μεγαλύτερη εκτίναξη του πληθωρισμού σε διάστημα 30 ετών.

νεται γρήγορα». Ο,τι κι αν συμβεί, η απόφαση αυτής της εβδομάδας θεωρείται ως η δυσκολότερη από τότε που η ΕΚΤ άρχισε να αυξάνει το κόστος δανεισμού, πέρυσι τον Ιούλιο.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, υπό την ηγεσία της προέδρου Κριστίν Λαγκάρντ, αύξησε το κόστος δανεισμού σε εννέα διαδοχικές συνεδριάσεις της, ανεβάζοντας το βασικό της επιτόκιο καταθέσεων από το ιστορικό χαμηλό του -0,5% στο υψηλό ρεκόρ του 3,75%, στο πλαίσιο της εκστρατείας για να δαμάσει τη μεγαλύτερη εκτίναξη του πληθωρισμού σε διάστημα 30 ετών. Στον αντιποδο, ο διοικητής της κεντρικής τράπεζας της Ιταλίας, Ιγκνάτσιο Βίσκο, δήλωσε ότι «πλέον είμαστε κοντά στο επίπεδο που μπορούμε να διακόψουμε την αύξηση των επιτοκίων», επικαλούμενος δείκτες που φανερώνουν ότι α-

ποκλιμακώνονται οι πληθωριστικές πιέσεις. Από τη δική τους πλευρά οι επενδυτές, όπως αναφέρουν οι Financial Times, στοιχηματίζουν σε μια παύση, ενώ ειδικά οι αγορές παραγώγων θεωρούν πως υπάρχει μόλις 35% πιθανότητα η ΕΚΤ να αυξήσει το επιτόκιο καταθέσεων στο 4%.

Οι πιθανότητες υψηλότερων επιτοκίων μειώθηκαν την περασμένη εβδομάδα, αφότου τα στοιχεία αποτύπωσαν διολίσθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, πτώση της γερμανικής βιομηχανικής παραγωγής και αναθεώρηση προς τα κάτω για την ανάπτυξη του β' τριμήνου της Ευρώζωνας από 0,3% σε 0,1%. Ο δε πληθωρισμός τον Αύγουστο υποχώρησε στο 5,3%, ήτοι στο ήμισυ των περυσινών επιπέδων. «Προβλέπω ότι τα “γεράκια” θα επικρατήσουν και θα πληθύνουν», δήλωσε

ο Βίτορ Κονσταντίνο, πρώην αντιπρόεδρος της ΕΚΤ. «Ο στασιμοληθωρισμός έρχεται στην Ευρώζωνη, πράγμα που σημαίνει ότι για αρκετό καιρό δεν θα υπάρξουν άλλες αυξήσεις».

Μεθαύριο η ΕΚΤ θα δημοσιεύσει επίσης νέες τριμηνιαίες προβλέψεις, οι οποίες είναι πιθανό να εμφανίσουν χαμηλότερες εκτιμήσεις για την ανάπτυξη φέτος καθώς και ελαφρώς υψηλότερες προσδοκίες για τον πληθωρισμό τόσο για το 2023 όσο και για το 2024. Αξίζει να επισημανθεί ότι το 2022 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είχε δεχθεί κριτική διότι θεωρήθηκε αργή η αντίδρασή της μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και ενώ εκτινάχθηκαν οι τιμές της ενέργειας και των τροφίμων δεν έσπευσε να αυξήσει το κόστος δανεισμού. Στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού, η ομοσπονδιακή τράπεζα των

ΗΠΑ (Fed) αντέδρασε πιο γρήγορα και ο πληθωρισμός είναι τώρα χαμηλότερος εκεί από ό,τι στην Ευρώζωνη. «Φαίνεται κακό το να διακόψουν, όταν ο δείκτης του πληθωρισμού εξακολουθεί να είναι στο 5,3%», δήλωσε ο Λουντοβίκ Σουμπράν, προϊστάμενος οικονομολόγος της γερμανικής ασφαλιστικής εταιρείας Allianz. «Είναι πολύ νωρίς να το κάνει αυτό η ΕΚΤ και θα αποβεί τρομακτικό για τους ανθρώπους, που ανησυχούν για το αφήγημα του στασιμοληθωρισμού στην Ευρώπη». Ένας άλλος λόγος για τον οποίο η ΕΚΤ συνεχίζει να αυξάνει τα επιτόκια είναι η ανησυχία ότι η ταχεία διόγκωση των μισθών θα διατηρήσει τις πιέσεις στις τιμές επίμονα υψηλές, ιδιαίτερα για τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών, για τις οποίες το εργατικό δυναμικό αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος του κόστους τους.

Ισχυρό το πλήγμα στην οικονομία του Μαρόκου από τον καταστροφικό σεισμό

Πριν χτυπηθεί από τον ισχυρότερο σεισμό που έχει καταγραφεί στη χώρα εδώ και 120 χρόνια, το Μαρόκο αποτελούσε μια «δάση» σταθερότητας στη Βόρεια Αφρική και μια φωτεινή εξαιρεση στα μάτια των ξένων επενδυτών, που φοβούνταν να πλησιάσουν τις άλλες οικονομίες της περιοχής. Το Μαρακές, γνωστό για τις πολύβουτες αγορές, τα περίτεχνα σπίτια με τις αυλές τους και τις κοντινές πίστες του σκι, οχεδίαζε να υποδεχθεί χιλιάδες αξιωματούχους στην ετήσια σύνοδο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας, τον Οκτώβριο.

Ο καταστροφικός σεισμός, που ήδη έχει αφήσει πίσω του περισσότερους από 2.100 νεκρούς, ισοπέδωσε ολόκληρα χωριά και κατέστρεψε δρόμους, δυσχεραίνοντας τις προσπάθειες διάσωσης αλλά και την πρόσβαση για ανθρωπιστική βοήθεια. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας υπολογίζει τους πληγέντες σε 300.000 άτομα, ενώ αξιωματούχος του Ερυθρού Σταυρού είπε στο Bloomberg ότι η αντιμετώπιση της κα-

Η χώρα των 37 εκατ. κατοίκων υποδέχθηκε πέρυσι 10,9 εκατ. τουρίστες, μια κρίσιμη κινητήρια δύναμη για την οικονομία.

ταστροφής θα απαιτήσει «μήνες, αν όχι χρόνια». Αυτή η χώρα των 37 εκατ. κατοίκων υποδέχθηκε πέρυσι 10,9 εκατ. τουρίστες, μια κρίσιμη κινητήρια δύναμη για την οικονομία των 140 δισ. δολαρίων, η οποία στηρίζεται επίσης στη γεωργία και στο εμπόριο με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτοί οι παράγοντες βοήθησαν το Μαρόκο να ενισχύσει την πιστοληπτική του ικανότητα, η οποία αξιολογείται στο BB+ από την S&P Global Ratings, ένα σκαλοπάτι κάτω από την επενδυτική βαθμίδα και σε ένα από τα υψηλότερα επίπεδα της Αφρικής.

Παρότι ο καταστροφικός σεισμός αναμένεται να επιφέρει βραχυπρόθεσμο

Αξιωματούχος του Ερυθρού Σταυρού σημειώνει ότι η αντιμετώπιση της καταστροφής θα απαιτήσει μήνες, αν όχι χρόνια.

πλήγμα στην οικονομία, το μέγεθος της χώρας και τα πολλά διαφορετικά αξιοθέατά της εκτιμάται ότι θα περιορίσουν

τις επιπτώσεις, σημειώνει το Bloomberg. Και θυμίζει ότι ο τουρισμός στην Τουρκία επλήγη από τους σεισμούς του Φεβρου-

αρίου, αλλά σε μεγάλο βαθμό ανέκαμψε, με ισχυρές αφίξεις στις μεσογειακές ακτές της χώρας και την Κωνσταντινούπολη. Ο σεισμός πιθανότατα «δεν θα πλήξει την οικονομία του Μαρόκου συνολικά, αλλά θα πλήξει την τοπική οικονομία, ειδικά στα πολλά χωριά που ζουν από τον τουρισμό γύρω από το Μαρακές και στην ίδια την πόλη», λέει ο Ρασίντ Αουράζ, επικεφαλής αναλυτής του think tank MIPA Institute.

Τα γεγονότα των τελευταίων ημερών, όμως, φέρνουν στο φως τις τεράστιες διαφορές στο εσωτερικό του Μαρόκου, καθώς την ώρα που στο Μαρακές συνεχάζουν αρχηγοί κρατών, διασημότητες και δισεκατομμυριούχοι, σε κοντινή απόσταση βλέπει κανείς παραγκουπόεις που δεν έχουν καν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες.

Μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν εκτιμήσεις για το ύψος των ζημιών που προκάλεσε ο σεισμός. Η όποια μεγάλος έκατος προσπάθεια ανοικοδόμησης θα ασκήσει ακόμη μεγαλύτερες πιέσεις σε μια οικονομία που δοκιμάστηκε από

μία διετία ξηρασίας, ενώ θα δυσκολέψει τις προσπάθειες της κυβέρνησης να βελτιώσει τα δημόσια οικονομικά της. Η πρόσφατη πρόοδος του Μαρόκου τίθεται σε κίνδυνο, καθώς η χώρα μπόρεσε τον Μάρτιο να επιστρέψει στις διεθνείς αγορές ομολόγων έπειτα από απουσία δύο και πλέον ετών.

«Με χιλιάδες ανθρώπους νεκρούς και σοβαρά τραυματισμένους, σίγουρα πρόκειται για μια ανθρώπινη τραγωδία. Όμως, από την καταστροφή φαίνεται να έχουν γλιτώσει σε μεγάλο βαθμό οι κρίσιμες υποδομές, κάτι που είναι σημαντικό. Η εξωτερική βοήθεια θα συμβάλει ώστε να περιοριστεί ο δημοσιονομικός αντίκτυπος. Περιμένω ότι οι επιπτώσεις στα spreads, πέραν της αρχικής αντίδρασης, θα είναι ήπιες», λέει ο Τοντ Σούμπερτ, αναλυτής της Bank of Singapore.

Πριν από τον σεισμό η κυβέρνηση στόχευε σε ανάπτυξη 3,4% φέτος και στη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος από το 4,5% του ΑΕΠ στο 4% το 2024.

Νέο άλμα στο εμπορικό έλλειμμα της Τουρκίας

Αυξήθηκε εκ νέου το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της Τουρκίας περισσότερο από ό,τι αναμενόταν, ανατρέποντας την εικόνα που είχε δημιουργηθεί με το αναπάντεχο πλεόνασμα που είχε καταγραφεί τον Ιούνιο, καθώς οι αυξανόμενες εισαγωγές χρυσού προστέθηκαν στην επιδείνωση του εμπορικού ελλείμματος.

Το έλλειμμα ανήλθε σε 5,5 δισ. δολάρια τον Ιούλιο, έναντι αναθεωρημένου πλεονάσματος 651 εκατ. δολαρίων τον Ιούνιο και ελλείμματος 3,5 δισ. δολαρίων τον Ιούλιο του 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία της κεντρικής τράπεζας που δημοσιεύθηκαν τη Δευτέρα. Η μέση εκτίμηση σε έρευνα του Bloomberg μεταξύ αναλυτών ήταν για έλλειμμα 4,5 δισ. δολαρίων τον Ιούλιο.

Η ανισορροπία στο τουρκικό εμπόριο

Ανήλθε σε \$5,5 δισ. τον Ιούλιο λόγω και των αυξανόμενων εισαγωγών χρυσού.

αποτελεί χρόνιο τρωτό σημείο για την οικονομία των 900 δισ. δολαρίων, το οποίο οι Αρχές θέλουν να ξεπεράσουν μειώνοντας την εξάρτηση της Τουρκίας από τις εισαγωγές. Οι νέοι οικονομικοί στόχοι που παρουσίασε η κυβέρνηση στην περασμένη εβδομάδα προβλέπουν ότι το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών θα μειωθεί από περίπου 4% του ΑΕΠ φέτος σε 3,1% το 2024.

Ο στόχος του νέου οικονομικού επιτελείου, που διόρισε ο πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν μετά την επανεκλογή

του τον Μάιο, είναι να σταθεροποιηθούν τα οικονομικά της Τουρκίας μέσω της αποδυνάμωσης της εγχώριας ζήτησης με πιο ορθόδοξα μέτρα νομοματικής πολιτικής, όπως τα υψηλότερα επιτόκια και οι περιορισμοί στις εισαγωγές χρυσού. Η κεντρική τράπεζα έχει σχεδόν τριπλασιάσει το βασικό της επιτόκιο στο 25% από τον Ιούνιο, ενώ η κυβέρνηση ανακοίνωσε ένα πιο ρεαλιστικό μακροοικονομικό πρόγραμμα που δεσμεύεται για τη μείωση του πληθωρισμού και τη δημιουργία αποθεμάτων.

Ωστόσο, η βελτίωση δεν είναι ορατή στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, κυρίως επειδή η ζήτηση για τις τουρκικές εξαγωγές είναι υποτονική και ο χρυσός παραμένει δημοφιλής, ως ασφαλές καταφύγιο έναντι της υποτίμησης του νομίσματος. Το έλλειμμα του εμπορικού

ισοζυγίου τον Ιούλιο ήταν 10,5 δισ. δολάρια, διευρυμένο από έλλειμμα 3,8 δισ. δολαρίων τον προηγούμενο μήνα.

Ο οίκος αξιολόγησης Fitch Ratings, ο οποίος αναβάθμισε τις προοπτικές της πιστοληπτικής ικανότητας της Τουρκίας σε σταθερές από αρνητικές την Παρασκευή, εκτιμά στην έκθεσή του ότι το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών «θα παραμείνει υψηλό» φέτος και θα φθάσει το 4,7% του ΑΕΠ. Μάλιστα θεωρεί τις «αυξημένες» πιέσεις στο ισοζύγιο πληρωμών ένα από τρωτά σημεία της αξιολόγησής.

Ένας σημαντικός παράγοντας πίσω από την επιδείνωση από τον Ιούνιο ήταν οι αυξήσεις των μισθών, που οδήγησαν σε αύξηση των εισαγωγών της Τουρκίας, σύμφωνα με έκθεση της Goldman Sachs.

Η Fitch Ratings, η οποία αναβάθμισε τις προοπτικές της πιστοληπτικής ικανότητας της Τουρκίας σε σταθερές από αρνητικές, θεωρεί τις «αυξημένες» πιέσεις στο ισοζύγιο πληρωμών ένα από τρωτά σημεία της αξιολόγησής.

Ricoh RansomCare:
Προστατευτείτε
από τις Κυβερνοεπιθέσεις

Επικοινωνήστε μαζί μας στο 22862700 ή στο info@tsiakkastel.com.cy

ΑΝΑΛΥΣΗ

Γιατί ξαναβλέπουμε τις ίδιες καταστροφές

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Η αλήθεια είναι ότι το έχουμε ξαναζήσει. Είναι η έντονη αίσθηση που νιώθουμε πως ένα γεγονός που βιώνουμε ή βλέπουμε αυτή τη στιγμή «για πρώτη φορά», έχει επαναληφθεί στο παρελθόν. Είδαμε παρόμοιες με τις σημερινές καταστροφές, τον Σεπτέμβριο του 2020, περίπου στην ίδια περιοχή. Η Θεσσαλία, η Στερεά Ελλάδα και τα νησιά του Ιονίου επλήγσαν σφοδρά από το πέρασμα του κυκλώνα «Ιανός». Και η αντίδραση της κυβέρνησης τότε ήταν εντυπωσιακή, κάλυψε ευρύ φάσμα των αναγκών. Υιοθέτησε ένα ολιστικό πακέτο μέτρων για τη γρήγορη και δίκαιη στήριξη των πληγέντων, την ταχύτερη δυνατή αποκατάσταση των ζημιών, προκειμένου οι τοπικές κοινότητες που χτυπήθηκαν να επανέλθουν γρήγορα στην κανονικότητα.

Το... «πρόβλημα» είναι μια γέφυρα στη Θεσσαλία. Είχε καταστραφεί το 2020, αποκαταστάθηκε με τις σχετικές διαδικασίες και διαγωνισμούς, εγκαινιάστηκε πρόσφατα με όλους τους παράγοντες χαρούμενους, αλλά καταστράφηκε πάλι. Τι φταίει;

Πριν από τρία χρόνια, τα μέτρα που υλοποιήθηκαν κάλυψαν ευρύ πεδίο αναγκών. Έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης και προστασίας ύψους 85 εκατ. ευρώ. Έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης και προστασίας με την επέκταση κατά 250.000.000 ευρώ του αρχικού σχεδίου για αντιπλημμυρικά έργα. Αποκατάσταση υποδομών, δικτύων και αντιπλημμυρικών έργων 300 εκατ. ευρώ. Άμεσα μέτρα αναστολών υποχρεώσεων επιχειρήσεων και προστασίας εργαζομένων. Στήριξη και επικουρήγηση επιχειρήσεων και εργαζομένων. Επικουρήγηση επιχειρήσεων για τις ζημιές λόγω θεομηνίας. Άμεση αποζημίωση φυτικού και ζωικού κεφαλαίου. Επικουρήγηση ζημιών σε εξοπλισμό, μέσα παραγωγής, αποθηκευμένα προϊόντα και έγγυο κεφάλαιο για αγροτικές εκμεταλλεύσεις από υπουργείο Οικονομικών και ΕΛΓΑ. Επίσης, στήριξη άρδευσης αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Αποζημιώσεις για τις πρώτες ανάγκες των νοικοκυριών και για οικοσκευή. Εφάπαξ ενίσχυση 5.000

ευρώ προς κατοικίες. Παροχή στεγαστικών συνδρομών σε φυσικά και νομικά πρόσωπα. Επιδότηση ενοικίου και συγκατοίκησης. Όλα έγιναν.

Κι όμως, μόλις τρία χρόνια μετά η νέα φυσικά καταστροφή θα απαιτήσει άλλα δύο δισ. ευρώ για αποζημιώσεις και έργα. Και δεν είναι μόνον τα κονδύλια που απαιτούνται αλλά οι ζωές που χάθηκαν, η απαιοιοδοξία και η κατήφεια που έχουν εγκατασταθεί στις σκέψεις και στις ζωές των ανθρώπων. Οι φυσικές καταστροφές παράλληλα με τις επιπτώσεις στην παραγωγική καθημερινότητα, σκοτεινιάζουν τις ψυχές, καταστρέφουν την αισιοδοξία. Οι άνθρωποι αποκτούν μια μόνιμη αίσθηση αδυναμίας. Κι επειδή έχουμε ξαναδεί την καταστροφή, πρέπει να αποφύγουμε να ξαναζήσουμε την ίδια αντιμετώπιση της. Μπορεί η κλιματική αλλαγή να κάνει πιο συχνές φυσικές καταστροφές που ήταν σπανιότερες, αλλά δεν τις αντιμετωπίζουμε με τον ίδιο, καθιερωμένο τρόπο. Ασφαλώς και πρέπει να δοθούν οι αποζημιώσεις στους κατοίκους, στις επιχειρήσεις που ζημιώθηκαν, να αποκαταστήσουμε την απώλεια του παραγωγικού κεφαλαίου, τις άμεσες και πιεστικές ανάγκες.

Αλλά τα έργα υποδομών που καταστράφηκαν δεν μπορεί να αποκατασταθούν με τον καθιερωμένο τρόπο. Να κατασκευάζουμε με ίδια ή παρόμοια διαδικασία μια γέφυρα που έπεσε, οδικό δίκτυο που κατέρρευσε, φράγματα και άλλα έργα υποδομών που δεν άντεξαν. Όλα πρέπει να επανεξεταστούν. Ορισμένα ίσως βρίσκονται σε τοποθεσία που είχε επλεγεί για τους λάθος λόγους συμφέροντος ή εξυπηρέτησης κάποιων. Υπάρχουν κοινότητες που συχνά βρίσκονται στο έλεος πλημμυράς ή άλλων καταστροφών. Δεν είναι τυχαία. Πρέπει να επανεξεταστεί ο τρόπος που αποφασίζονται και εκτελούνται τα δημόσια έργα. Η συντήρηση και η ποιότητα κατασκευών αλλά και οι προτεραιότητες. Είναι φανερό ότι ο τομέας των κατασκευών αλλά και η σχετική προεργασία με μελέτες και σχέδια πάσχει. Καιρός να αλλάξει δραστικά.

Η οικονομία της Ινδίας ανεβαίνει, ενώ της Κίνας επιβραδύνεται

Μειώνει τα επιτόκια στεγαστικών δανείων το Πεκίνο για να τονώσει τη ζήτηση

Ενώ η Κίνα επιβραδύνεται και πλήττεται από την κρίση των κατασκευαστικών και της αγοράς ακινήτων, η Ινδία εξακολουθεί να ανεβαίνει και διεθνείς οίκοι εναποθέτουν σε αυτήν τις ελπίδες τους για την τόνωση της παγκόσμιας ανάπτυξης. Στο μεταξύ, το Πεκίνο μειώνει το κόστος του δανεισμού και των στεγαστικών δανείων σε μια προσπάθεια να τονώσει τη ζήτηση, αλλά αποδεικνύεται πως δεν αρκούν.

«Η ταχύτατη ανάπτυξη της ινδικής οικονομίας όπως και η γενικότερα ευνοϊκή εικόνα της ευρύτερης περιοχής της Νοτιοανατολικής Ασίας θα αποτελέσουν σημαντικούς μοχλούς παγκόσμιας ανάπτυξης», τόνισε χθες η S&P Global Insights. Προσέθεσε μάλιστα πως η εκτίμηση αυτή δεν αφορά

Η S&P Global εκτιμά πως έως το 2030 η Ινδία θα ξεπεράσει την Ιαπωνία και θα γίνει η τρίτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο.

μόνον το εγγύς μέλλον αλλά το μακροπρόθεσμο και υπογράμμισε ότι μέσα στην επόμενη δεκαετία θα σημειώσουν σημαντική ανάπτυξη εκτός από την Ινδία, η Ινδονησία, οι Φιλιππίνες και το Βιετνάμ. Έχει προηγηθεί προ ολίγων ημερών αντίστοιχη πρόβλεψη του οίκου Moody's που αν και προεξοφλεί παγκόσμια επιβράδυνση βλέπει την Ινδία και την Ινδονησία να αποτελούν «θυλάκους αντοχής» και να σημειώνουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η S&P Global εκτιμά επιπλέον πως μέχρι το 2030 η Ινδία θα εκτοπίσει την Ιαπωνία από την τρίτη θέση ανάμεσα στις οικονομίες, με το ΑΕΠ της να αυξάνεται από τα 3,5 τρισ. δολάρια στα οποία ανερχόταν το περασμένο έτος και να φτάνει στα 7,3 τρισ. δολάρια το 2030.

Η ταχύτατη ανάπτυξη της ινδικής οικονομίας όπως και η γενικότερα ευνοϊκή εικόνα της ευρύτερης περιοχής της ΝΑ Ασίας θα αποτελέσουν σημαντικούς μοχλούς παγκόσμιας ανάπτυξης», τόνισε η S&P Global Insights.

Παράλληλα, το Πεκίνο προσπαθεί να τονώσει τη ζήτηση στη χειμαζόμενη κινεζική οικονομία με παραδοσιακά μέσα νομισματικής πολιτικής, καθώς την περασμένη εβδομάδα μείωσε τα επιτόκια στις χορηγήσεις πιστώσεων. Οι μειώσεις των επιτοκίων, όμως, περιορίζουν μεν το ύψος των δόσεων των στεγαστικών δανείων, αλλά την

ίδια στιγμή ελαχιστοποιούν τα κέρδη των κινεζικών νοικοκυριών από τους τόκους στις καταθέσεις τους. Όπως επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, αφενός η αντισυμβατική εικόνα της κινεζικής οικονομίας και αφετέρου η απουσία μακροπρόθεσμων μεταρρυθμίσεων σε τομείς όπως το συνταξιοδοτικό σύστημα και το ασφαλιστικό

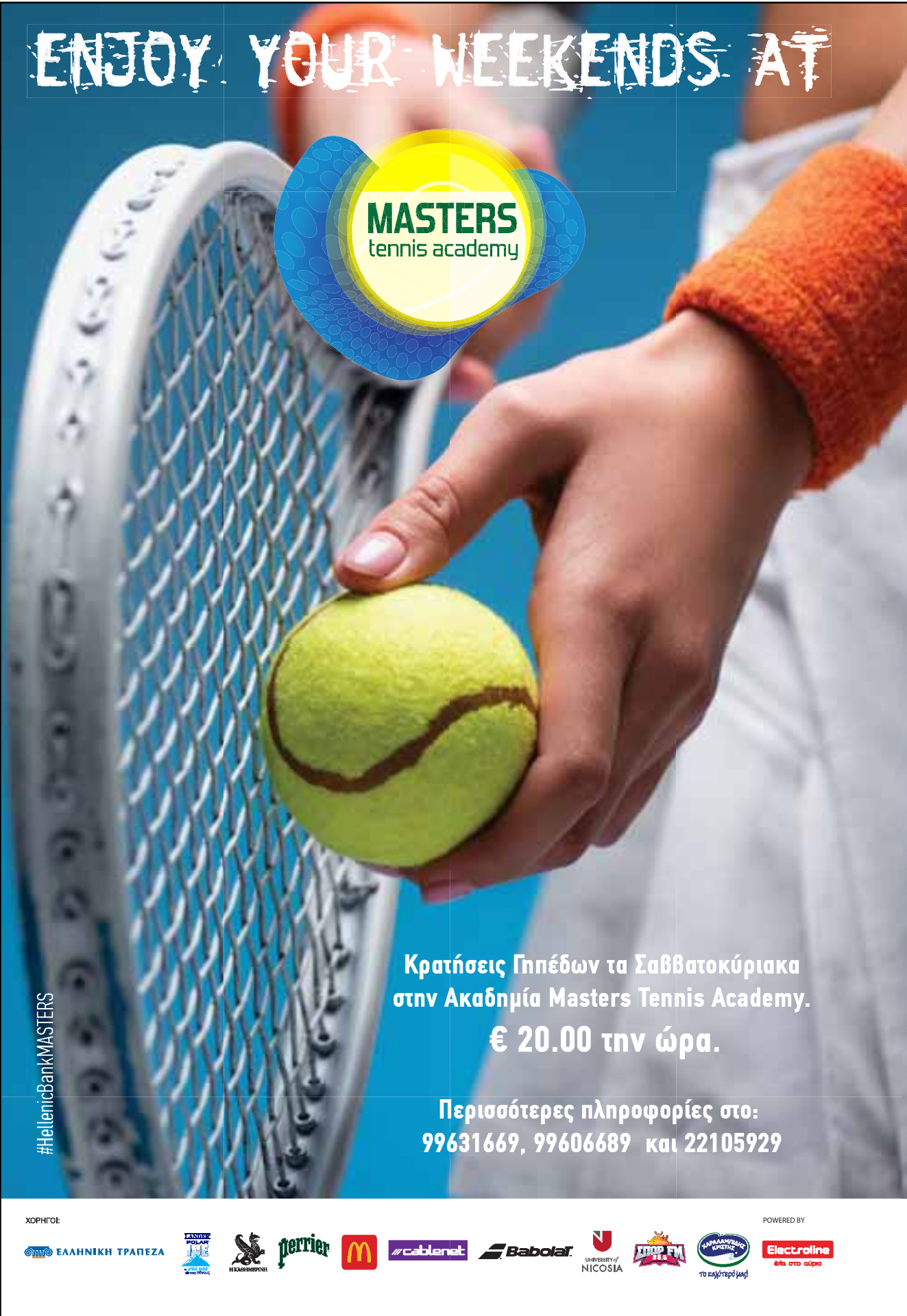
δεν δίνουν στους καταναλωτές τη δυνατότητα και τα μέσα να προχωρήσουν σε δαπάνες. Την περασμένη εβδομάδα, οπότε ανακοίνωσε ότι μειώνει τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων και χαλαρώνει τους κανόνες για τους νέους αγοραστές κατοικιών στα μεγάλα αστικά κέντρα, η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας τόνισε πως τα μέτρα στοχεύουν «να οδηγήσουν σε αύξηση της κατανάλωσης». Προκειμένου, όμως, να μη συρρικνωθούν περαιτέρω τα περιθώρια κέρδους τους, οι κρατικές τράπεζες έσπευσαν να μειώσουν συντονισμένα τα επιτόκια καταθέσεων από 10 έως 25 μονάδες βάσης. Περίορισαν, έτσι, τις αποδόσεις που μπορούν να αντλήσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις της Κίνας από τις καταθέσεις τους. Αναλυτές της Nomura εκτιμούν πως οι μειώσεις των επιτοκίων συνεπάγονται ότι οι δανειολήπτες εξοικονομούν από 200 έως 3.900 δισ. γουάν ετησίως, ποσό αντίστοιχο των 27 έως 41 δισ. δολαρίων.

Την ίδια στιγμή όμως, οι ίδιοι αναλυτές υπολογίζουν πως η μείωση των επιτοκίων καταθέσεων κατά 15 μ.β. σε καταθέσεις ύψους 131,4 δισ. γουάν, περίπου 18 δισ. δολάρια, πλήττει τα κινεζικά νοικοκυριά καθώς μειώνει τους τόκους τους κατά 197 δισ. γουάν, ποσό αντίστοιχο των 27,5 δισ. δολαρίων περίπου. Δεδομένου ότι στην Κίνα το 70% του πλούτου των νοικοκυριών έχει επενδυθεί σε ακίνητα, οικονομικοί αναλυτές επικροτούν μεν την προσπάθεια του Πεκίνου να σταθεροποιήσει με αυτά τα μέσα την αγορά ακινήτων, αλλά δεν την θεωρούν επαρκή. Όπως τονίζουν, ο πιο αποτελεσματικός τρόπος να πεισθούν οι Κινέζοι να αυξήσουν τις δαπάνες τους, ώστε έτσι να τονώσουν και την οικονομία της χώρας τους, θα ήταν αν το Πεκίνο μεταφέρει πόρους προς τους καταναλωτές από άλλους κλάδους της οικονομίας και όχι από τις αποταμιεύσεις των νοικοκυριών.

REUTERS, BLOOMBERG

ENJOY YOUR WEEKENDS AT

Κρατήσεις Γηπέδων τα Σαββατοκύριακα στην Ακαδημία Masters Tennis Academy.

€ 20.00 την ώρα.

Περισσότερες πληροφορίες στο: 99631669, 99606689 και 22105929

#HellenicBankMASTERS

ΧΟΡΗΓΟΙ:

POWERED BY

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΑΚΗ ΑΡΧΗ ΚΥΠΡΟΥ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΕΦΟΡΩΝ

Οι εγκληματικές ενέργειες εναντίον των αξιωματούχων του Ιπποδρόμου, του προσωπικού και των περιουσιακών στοιχείων της Λέσχης Ιπποδρομιών Λευκωσίας, συνεχίζονται επαναλαμβανόμενες ιδιαίτερα από το 2021.

Ευτυχώς, οι παράνομες αυτές ενέργειες άφησαν μέχρι σήμερα μόνο οικονομικές συνέπειες, αλλά είναι φανερό ότι ο κίνδυνος πλέον για την ανθρώπινη ζωή είναι πολύ κοντά μας. Ο τελευταίος εμπρησμός η ώρα 10.00 μ.μ. σε τρία αυτοκίνητα και στην οικία αξιωματούχου της Λέσχης Ιπποδρομιών Λευκωσίας, αποδεικνύουν δυστυχώς περίτρανα τις προθέσεις των εγκληματικών αυτών στοιχείων.

Η λειτουργία της Ιππικής Βιομηχανίας στην Κύπρο, με ιστορία πέραν των 130 ετών και ένα κύκλο εργασιών πέραν των ογδόντα εκατομμυρίων ευρώ ετησίως, με χιλιάδες εξαρτωμένους ιπποπαραγωγούς, ιδιοκτήτες, αδειούχους, εργαζομένους και φιλίππους, κινδυνεύει σήμερα όσο ποτέ άλλοτε να τερματισθεί λόγω αυτών των εγκληματικών ενεργειών.

Δυστυχώς, η Πολιτεία διαχρονικά έχει αποτύχει να προστατεύσει το άθλημα και έχουμε μέχρι σήμερα δεκάδες εμπρησμούς και βομβιστικές επιθέσεις, χωρίς να έχει εξιχνιαστεί ούτε ένα τέτοιο επεισόδιο.

Εμείς, οι Έφοροι της Ιπποδρομιακής Αρχής Κύπρου, με τις παρούσες συνθήκες είναι αδύνατον να εκπληρώσουμε τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις μας που επιβάλλονται για έλεγχο των Ιπποδρομιών, γι' αυτό με μεγάλη θλίψη και μετά από δεκαετίες προσφοράς στον Ιππόδρομο, υποβάλαμε στις 11/9/2023 την παραίτησή μας.

Στέλιος Παναγίδης – Πρόεδρος Γεώργιος Σταμάτης – Αντιπρόεδρος Άλκης Γαλατόπουλος – Γραμματέας Μελής Χαραλαμπίδης – Ταμίας Κύπρος Β. Ηλιάδης – Μέλος Χρίστος Κονομής – Μέλος Πέτρος Νακούζη – Μέλος

CYPRUS TURF CLUB
1892

Πυκνώνουν τα σύννεφα στη διεθνή οικονομία

Το μείγμα πληθωρισμού και συνεχούς αύξησης των επιτοκίων απειλεί την ανάπτυξη – «Καμπανάκι» από μεγάλους οργανισμούς

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Τα βασικά συστατικά μιας επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας, ακόμη και του κινδύνου νέας ύφεσης παγκοσμίως, υπάρχουν εδώ και μήνες και τα συνοδεύουν προειδοποιήσεις από διεθνείς οργανισμούς, οικονομολόγους και οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης. Από την άνοιξη προειδοποιούσε η Παγκόσμια Τράπεζα για τον κίνδυνο «χαμένης δεκαετίας» στην παγκόσμια οικονομία, επισημαίνοντας ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία και η πανδημία είχαν ήδη κάμψει το μακροπρόθεσμο δυναμικό ανάπτυξης. Το ΔΝΤ μίλούσε για «αναιμική ανάπτυξη» και επανέλαβε το ίδιο όταν αναθεωρούσε τις εκτιμήσεις του τον Ιούλιο, ενώ προ 10 ημερών ο οίκος Moody's πρόβλεψε κατηγορηματικά παγκόσμια επιβράδυνση έστω και με «κάποιους θυλάκους αντοχής» σε αναδυόμενες οικονομίες. Οι μεγάλες τράπεζες της Wall Street υποβάθμισαν ξανά και ξανά την πρόβλεψή τους για την ανάπτυξη της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο, προεξοφλώντας πως η Κίνα δεν θα φτάσει φέτος τον στόχο του 5% που έχει θέσει το Πεκίνο. Και οι αναλυτές προειδοποιούσαν πως αν οι δυτικές οικονομίες, ΗΠΑ και Ε.Ε. διολισθήσουν σε ύφεση και η Κίνα είναι αποδυναμωμένη και δεν θα μπορεί να λειτουργήσει ξανά ως μοχλός ανάπτυξης, τότε τα πράγματα θα είναι πολύ δύσκολα για την παγκόσμια οικονομία.

Προ 10 ημερών, η Moody's πρόβλεψε παγκόσμια επιβράδυνση έστω και με «κάποιους θυλάκους αντοχής» σε αναδυόμενες οικονομίες.

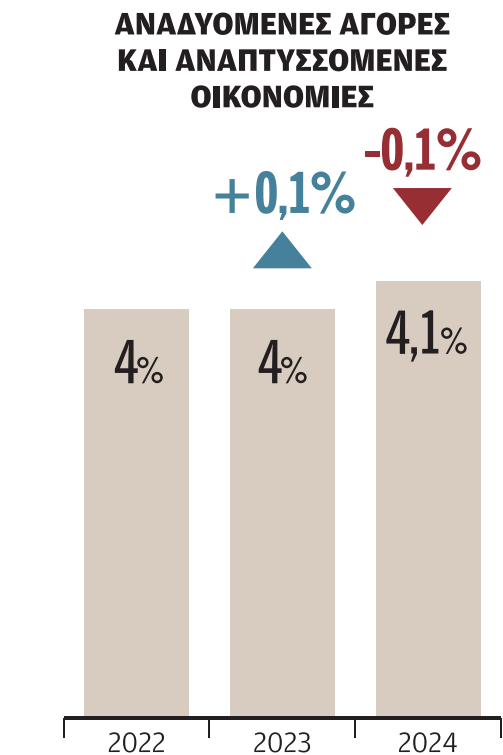
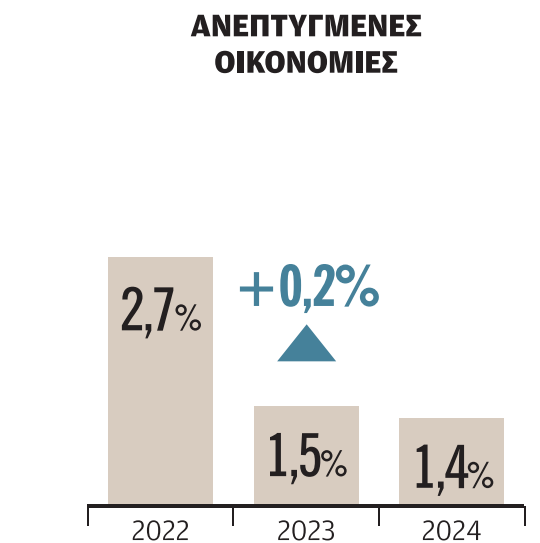
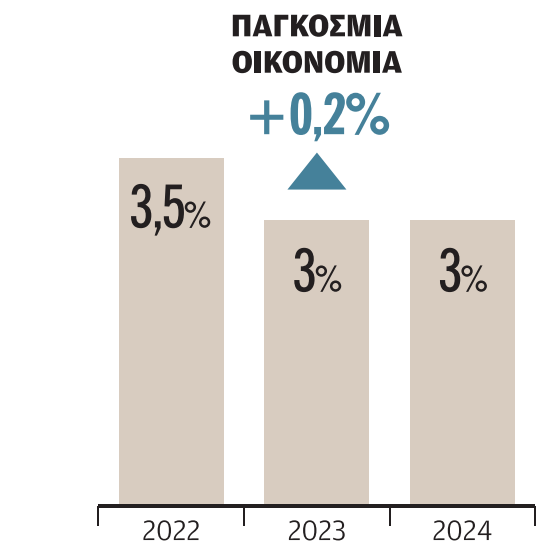
Η κινεζική οικονομία αγκομαχά υπό το βάρος μιας κρίσης στο real estate, διαψεύδονται οι προσδοκίες για ταχύτατη ανάκαμψη.

Αλλά οι κεντρικές τράπεζες εξακολουθούν να αυξάνουν το κόστος του χρήματος δυσχεραίνοντας τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, κάμπτοντας την ανάπτυξη και διακινδυνεύοντας αύξησης της ανεργίας σε μια επίμονη προσπάθεια να ανακόψουν τον πλέον επιθετικό πληθωρισμό των τελευταίων 40 ετών. Τους τελευταίους μήνες επιτέλους το θηρίο του πληθωρισμού άρχισε να δίνει σημάδια υποχώρησης. Όλα αυτά μέχρι πριν από λίγες ημέρες. Μια εβδομάδα πριν από τη συνεδρίαση της ΕΚΤ και στη συνέχεια της Federal Reserve το τοπίο της παγκόσμιας οικονομίας φαίνεται να συννεφιάζει έντονα. Μεσοαμβουίν παράγοντες που ενδεχομένως θα αναγκάσουν τις δύο μεγάλες κεντρικές τράπεζες να αυξήσουν περαιτέρω το κόστος του χρήματος διακινδυνεύοντας να επιτείνουν την ήδη ορατή επιβράδυνση.

Το πετρέλαιο σημειώνει ξαφνικά άλμα, και ενώ τους τελευταίους σχεδόν 12 μήνες κυμαίνονταν από 75 έως 85 δολάρια το βαρέλι, εκτοξεύεται ξαφνικά στα 90 δολάρια το βαρέλι. Αιτία, η ανακίνωση

Προβλέψεις του ΔΝΤ για ανάπτυξη

■ Προβλέψεις Ιουλίου
▲ Διαφορά στον προβλεπόμενο ρυθμό ανάπτυξης σε σύγκριση με τον Απρίλιο

- ▶ Το ΔΝΤ προβλέπει πως θα συρρικνωθεί η οικονομία της Γερμανίας, η μοναδική από τις χώρες του G7 που θα διολισθήσει σε ύφεση φέτος
- ▶ Αναμένεται να συρρικνωθεί η οικονομία της Ρωσίας, με τις εκτιμήσεις να ποικίλλουν
- ▶ Η JPMorgan έχει αναθεωρήσει προς τα κάτω την πρόβλεψή της για την ανάπτυξη της Κίνας έξι φορές φέτος

ΠΗΓΗ: IMF

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

της Ρωσίας και της Σαουδικής Αραβίας ότι συνεχίζουν μέχρι το τέλος του έτους την πολιτική μείωσης της παραγωγής τους. Αν οι τιμές του «μαύρου χρυσού» παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα ή αυξηθούν περαιτέρω, μπορούν να δώσουν νέα δυναμική στον πληθωρισμό ο οποίος δεν υποχωρεί τελευταία. Στην Ευρωζώνη έμεινε στάσιμος τον Αύγουστο στο 5,3% και ενδέχεται να αντιστραφεί και πάλι η πτωτική του πορεία, και για μια ακόμη φορά την ώθηση θα του δώσει η ακριβή ενέργεια.

Αν όμως η Fed βλέπει την αμερικανική οικονομία να επιδεικνύει ιδιαίτερες αντοχές, τα πράγματα στην Ευρώπη σίγουρα καθιστούν πολύ πιο δύσκολες τις σχετικές αποφάσεις για την ΕΚΤ καθώς η Ευρωζώνη κυριολεκτικώς ασθμαίνει. Τα τελευταία στοιχεία φέρουν την ανάπτυξη της Ευρωζώνης το β' τρίμηνο να βρίσκεται σε οριακά σημεία μόλις στο 0,1% και την ίδια στιγμή την ατιομηχανή της οικονομίας της, τη Γερμανία, να διολισθαίνει σε ύφεση, όπως άλλωστε είχε προβλέψει το ΔΝΤ, με τις βιομηχανίες της, πολλές από τις οποίες κινδύνεψαν

να γονατίσουν από την ενεργειακή κρίση, σήμερα να αγωνίζονται να επιβιώσουν καθώς μειώνονται οι παραγγελίες τους και οι εξαγωγές τους.

«Βαρίδι» για τη Δύση η Κίνα

Επί δεκαετίες, η παγκόσμια οικονομία δεχόταν ισχυρή ώθηση από την Κίνα, καθώς «το εργοστάσιο του κόσμου», όπως χαρακτηρίστηκε για τις φτηνές εξαγωγές της που πλημμύρισαν τον πλανήτη, υπήρξε η πλέον ενεργοβόρος οικονομία μετά τις ΗΠΑ και προπαντός πρώτη οικονομία στον κόσμο σε ζήτηση ουσιαστικά για τα πάντα, από τα βιομηχανικά μέταλλα μέχρι το πετρέλαιο.

Και οι ιλιγγιώδεις ρυθμοί με τους οποίους αναπτυσσόταν επί χρόνια και τη μετέτρεψαν στη δεύτερη οικονομία του πλανήτη, αποτελούσαν ισχυρή ωστική δύναμη για την παγκόσμια ανάπτυξη και συχνά στήριγμα ακόμη και σε περιόδους επιβράδυνσης. Όπως χαρακτηριστικά έχει υπογραμμίσει το ΔΝΤ, για κάθε 1% ανάπτυξη της Κίνας το παγκόσμιο ΑΕΠ τόνωνεται κατά 0,3%.

Αυτός είναι και ο λόγος που κάθε δυ-

σοίων η είδηση για την Κίνα προβληματίζει άμεσα τον δυτικό κόσμο και συνήθως έχει άμεσο αντίκτυπο στα δυτικά χρηματιστήρια. Το 2015, όταν φάνηκε να κλονίζεται η οικονομία της Κίνας, με το νόμισμά της και τα χρηματιστήριά της να κατακυλούν, οι κραδασμοί μεταφέρθηκαν ακαριαία στον υπόλοιπο κόσμο προκαλώντας μίνι κραχ στις τρεις ηπείρους. Και κάθε φορά που είναι ευνοϊκά τα νέα από την Κίνα, ανεβαίνει η τιμή του πετρελαίου και τα χρηματιστήρια ανά τον κόσμο. Σε αυτήν την επιβράδυνση, όμως, η Κίνα όχι μόνον δεν πρόκειται να τροφοδοτήσει την ανάπτυξη αλλά ενδέχεται να αποτελέσει «βαρίδι» για τις δυτικές οικονομίες καθώς βρίσκεται η ίδια σε περιδίληση και φέρει το βάρος ενός δυσβάσταχτου χρέους ιδιωτικού και κρατικού τομέα που αθροιστικά φτάνει σε ένα ασύλληπτο 300% του κινεζικού ΑΕΠ.

Επεττα από μερικές ηχηρές πτωχεύσεις μεγάλων κατασκευαστικών, η κινεζική οικονομία αγκομαχά υπό το βάρος μιας κρίσης στην αγορά ακινήτων, καίριο πωλώνα της ανάπτυξής της που αντιπρο-

σωπεί σχεδόν το 40% της οικονομίας της. Οι προσδοκίες για ταχύτατη ανάκαμψή της από την ύφεση της πανδημίας διαψεύστηκαν οικτρά και το Πεκίνο ανακοινώνει το ένα μέτρο στήριξης μετά το άλλο προσπαθώντας να τονώσει τη ζήτηση και τον δανεισμό αλλά και να ανακόψει την πτώση του νομίσματος.

Αποπληθωρισμός
Η κατανάλωση υποχωρεί και η οικονομία πλύνεται από αποπληθωρισμό, ενώ εν μέσω εντεινόμενων γεωπολιτικών εντάσεων και ιδιαιτέρως με την οξυνόμενη αντιπαλότητα με την Ουάσινγκτον, η χώρα εγκαταλείπεται σε μεγάλο βαθμό από το ξένο κεφάλαιο. Οι μεγάλες τράπεζες της Wall Street έχουν επα-νελιγμένως αναθεωρήσει προς τα κάτω τις προβλέψεις τους για την ανάπτυξη της κινεζικής οικονομίας, με την JPMorgan να την έχει υποβαθμίσει έξι φορές.

Έτσι, τελευταία η επιώδως σε πολλές οικονομικές αναλύσεις είναι πως τελικά η Κίνα δεν πρόκειται ποτέ να φτάσει και να υπερβεί την αμερικανική οικονομία έστω κι αν έχει καταφέρει να απειλήσει την πρωτοκαθεδρία της.

του κόστους του χρήματος. «Φαίνεται πως η αμερικανική οικονομία μπορεί να αποφύγει την ύφεση, αλλά η αύξηση του ΑΕΠ της θα παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα βραχυπρόθεσμα», προβλέπει ο Ματ Σέπνερ, οικονομολόγος της U.S. Bank. Ο ίδιος βλέπει στην αμερικανική οικονομία «κάτι που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ύφεση της ανάπτυξης, δηλαδή μια οικονομία με αργούς ρυθμούς ανάπτυξης αλλά που δεν επηρεάζουν ιδιαίτερας την αγορά εργασίας». Και ο πληθωρισμός έχει επιβραδυνθεί το β' τρίμηνο περίπου στο 2,6% αλλά και πάλι η Fed έχει προετοιμάσει την αγορά για νέα αύξηση των επιτοκίων.

Προειδοποίηση

Προειδοποιώντας την αγορά, αν και όχι με σαφήνεια, για ενδεχόμενη νέα αύξηση των επιτοκίων στη συνεδρίαση της επόμενης εβδομάδας, η πρόεδρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, τόνισε προ ημερών από το βήμα του Οικονομικού και Χρηματοπιστωτικού Κέντρου του Λονδίνου, ότι «οι ιθύνοντες της νομισματικής πολιτικής πρέπει να περιορίσουν τις προσδοκίες των καταναλωτών για περαιτέρω επιτάχυνση του πληθωρισμού».

0,1%

μόνον η ανάπτυξη της Ευρωζώνης το δεύτερο τρίμηνο του έτους.

Πιέσεις

Διαπιστώνοντας τον επίμονο υψηλό πληθωρισμό της Ευρώπης και τους αναμικτούς ρυθμούς ανάπτυξης της, ο Κάρστεν Μπρέσκι, στέλεχος της ING Research, επισήμανε προσφάτως πως «εύκολα βλέπει κανείς πως θα πληγεί η ανάπτυξη μέσα σε ένα με δύο χρόνια και θα ασκηθούν πιέσεις στο βιομηχανικό μοντέλο της Ευρώπης και στον πλούτο των νοικοκυριών της».

11,7%

μεϊώθηκαν τον Ιούλιο οι βιομηχανικές παραγγελίες της Γερμανίας.

Επιδείνωση

Κατηγορηματικά προβλέπει επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο η Mari Ntiron, γενική διευθύντρια του τμήμα κρατικού χρέους στη Moody's Investors Service, και προειδοποιεί πως αυτό θα έχει αντίκτυπο στις αναδυόμενες αγορές καθώς θα επιδεινώσει τις συνθήκες του εμπορίου και της χρηματοδότησης.

Ανθεκτική αλλά όχι αλώβητη η ανάπτυξη στις ΗΠΑ

Σε αντίθεση με την Ευρωζώνη, η αμερικανική οικονομία έχει επιδείξει πραγματικά ιδιαίτερη αντοχή σε αυτό το μείγμα πληθωρισμού και συνεχούς αύξησης του κόστους του χρήματος. Η Fed εγκαινίασε μια σειρά από αυξήσεις επιτοκίων τον Μάρτιο του περασμένου έτους και οι οικονομολόγοι πρόβλεπαν πως ο υψηλός πληθωρισμός και οι αυξήσεις των επιτοκίων θα οδηγούσαν αναπόφευκτα σε ύφεση τη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, ή τουλάχιστον σε επιβράδυνση.

Και πράγματι από τα τέλη του περασμένου έτους και στις αρχές του 2023 οι εταιρείες τεχνολογίας απέλυναν μαζί

Μεγαλύτερη απειλή η αγορά ακινήτων, με αργούς ρυθμούς η αύξηση του ΑΕΠ.

χιλιάδες υπαλλήλους, η αγορά εργασίας παρουσίασε κάμψη και την άνοιξη προκάλεσε ρίγη μια σειρά από πτωχεύσεις αμερικανικών τραπεζών. Σύντομα όμως οι απολύσεις περιορίστηκαν σε ένα μικρό αριθμό βιομηχανιών, η τραπεζική κρίση δεν επεκτάθηκε πέραν των λίγων περιφερειακών και μικρών τραπεζών και η α-

γορά στέγης άρχισε να σταθεροποιείται. Η ανεργία παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, γύρω στο 3,5%, και οι Αμερικανοί εξακολουθούν να δαπανούν παρά τις αυξήσεις των επιτοκίων που άρχισαν από τον Μάρτιο του 2022.

Σε ό,τι αφορά τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει στην αμερικανική οικονομία η επιβράδυνση της Κίνας, η Wells Fargo εκτιμά πως ακόμη και στην περίπτωση «μιας ανώμαλης προσγγίωσης» της κινεζικής οικονομίας, η αμερικανική οικονομία δεν έχει να χάσει παρά μόλις 0,1% από την ανάπτυξη της μέσα στο 2024.

Το πρώτο τρίμηνο του έτους σημείωσε

ανάπτυξη 2,0% και το β' τρίμηνο 2,1%. Και όπως προδίδουν τα στατιστικά στοιχεία, η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου οφείλει τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη στην κατανάλωση που παραμένει σε υψηλά επίπεδα καθώς οι αμερικανικές επιχειρήσεις εξακολουθούν να προσλαμβάνουν, αν και τελευταία οι προσλήψεις είναι λιγότερες. Με τις αυξήσεις των επιτοκίων αυξάνονται όμως και οι δόσεις των στεγαστικών δανείων και η αμερικανική αγορά στέγης αρχίζει να δείχνει σημάδια κάμψης προδίδοντας πως ούτε η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο δεν μπορεί να μείνει αλώβητη από μια τόσο επιθετική αύξηση

Κάνε το επόμενο βήμα στην καριέρα σου Γίνε επαγγελματίας Coach & Mentor

Μάθετε περισσότερα
και εγγραφείτε

rwsc

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η σύγκρουση χωρών με κοινά συμφέροντα

Του ΠΙΤΕΡ ΤΑΛ ΛΑΡΣΕΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η παγκόσμια δημοτικότητα του iPhone της Apple χρησιμεύει ως παγκόσμια υπενθύμιση της εφευρετικότητας και της τεχνογνωσίας της Σίλικον Βάλεϊ. Ωστόσο, στα μάτια ορισμένων δείχνει απειλή. Προσφάτως η Κίνα ενημέρωσε το προσωπικό δημοσίων οργανισμών και υπηρεσιών να μην κάνουν χρήση των συσκευών αυτών εν ώρα εργασίας, όπως ανέφερε το ειδησεογραφικό πρακτορείο Ρόιτερς. Η απαγόρευση θα μπορούσε να επεκταθεί και σε περιφερειακές υπηρεσίες. Οι λόγοι δεν είναι σαφείς για την κίνηση αυτή, εντούτοις ο συμβολισμός είναι δύσκολο να αγνοηθεί. Το iPhone οφείλει μεγάλο μέρος της επιτυχίας του στη χαμηλού κόστους κατασκευή του στην Κίνα.

Εάν η χώρα «παγώσει» την πρόσβαση στην εταιρεία των 2,8 τρις. δολαρίων, αυτό συνιστά σοβαρή ένδειξη των ο-λοένα και πιο ψυχρών διμερών σχέσεων με τις ΗΠΑ. Συν τοις άλλοις, δείχνει πόσο δύσκολα αντιστρέφονται 20 χρόνια οικονομικής ολοκλήρωσης. Όταν η Κίνα εισήχθη στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου στα τέλη του 2001, πολλοί πολιτικοί ηγέτες το θεώρησαν μεγάλο βήμα προς τα εμπρός για την παγκόσμια οικονομία αλλά και για την ειρηνική συνύπαρξη. Οι χώρες με κοινά οικονομικά συμφέροντα ήταν λιγότερο πιθανό να συγκρουστούν, η αυτή ήταν η επικρατούσα άποψη. Τα επόμενα είκοσι χρόνια οι ΗΠΑ άσκησαν ολοένα και εντονότερα τον κυρίαρχο ρόλο τους στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας και χρησιμοποίησαν την οικονομία ως όπλο εξωτερικής πολιτικής, υποχρεώνοντας τελικά άλλους να αντεπιτεθούν.

Το 1909 ο Αγγλος ιστορικός Νόρμαν Αντζελ δημοσίευσε τη «Μεγάλη Ψευδαίσθηση», που υποστήριξε ότι οι ευρωπαϊκές χώρες είχαν πάρα πολλά να χάσουν, οδηγούμενες σε πόλεμο.

Επειτα από λίγα χρόνια αυτό το όνειρο πέρασε στα πεδία των μαχών της βόρειας Γαλλίας μαζί με εκατομμύρια άνδρες. Όταν τελείωσε ο Ψυχρός Πόλεμος, η ιδέα επανήλθε. Οι αγορές και οι πολυεθνικές εταιρείες έμοιαζαν δυνατότερες από πολλές κυβερνήσεις. Μια σύρραξη

θα απειλούσε την επικερδή διασυν-ριακή ροή χρημάτων και αγαθών.

Το 1996 ο αρθρογράφος των New York Times Τόμας Φρίντμαν διατύπωσε τη θεωρία ότι δύο χώρες αρκετά ανεπτυγμένες για να υποστηρίξουν ένα ταχυφαγείο McDonald's δεν θα πολεμούσαν η μία την άλλη. Ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν, μεταξύ άλλων, απέδειξε αργότερα ότι ο Φρίντμαν έ-σφαλε. Η Ουάσιγκτον συνειδητοποίησε ότι μπορούσε να χρησιμοποιήσει το Διαδίκτυο για να κατασκοπεύσει τους αντιπάλους της και το χρηματοπιστωτικό σύστημα για να τους υποτάξει. Η διαδίκτυα κυριαρχία των ΗΠΑ επέτρεψε στη χώρα να κρυφακούει τηλεφωνικές κλήσεις και να διαβάζει την ηλεκτρονική αλληλογραφία από όλο τον κόσμο, μια διαδικασία που πέρασε σε μεγάλο βαθμό απαρατήρητη, έως ότου ο ανάδοχος της Υπηρεσίας Εθνικής Ασφάλειας Εντουαρντ Σνούντεν τον απεκάλυψε το 2013. Οι Χένρι Φάρελ και Αμπραχαμ Νιούμαν, συγγραφείς και καθηγητές στο Τζονς Χόπκινς και στο Τζορτζτάουν αντιστοίχα, εξηγούν πώς το αόρατο δικτυο πρωτοκόλλων υπολογιστών και υποθαλάσσιων καλωδίων δεν κατασκευάστηκε σκόπιμα ως εργαλείο κρατικής εξουσίας. Αρχικά οι αξιωματούχοι των ΗΠΑ ήταν απρόθυμοι να ασκήσουν εξουσία σε ξένες τράπεζες και διαχειρι-ριότητες κεφαλαίων. Αλλά οι επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, μόλις τρεις μήνες πριν από την επίσημη ένταξη της Κίνας στον ΠΟΕ, ενίσχυσαν τον επείγοντα χαρακτήρα της καταδίωξης των εκθρόνων της Αμερικής. Το φαινόμενο, που αμφότεροι ονομάζουν «οπλισμένη αλληλεξάρτηση», έχει επεκταθεί έκτοτε.

Χρόνια πριν η κινεζική κυβέρνηση εκφράσει αμφιβολίες για τα iPhone, οι ΗΠΑ επέβαλαν κυρώσεις στην κινεζική Huawei, αλλά κι ένα τεράστιο πρόστιμο στη γαλλική τράπεζα BNP Paribas για παράκαμψη των κυρώσεων στο Σουδάν, το Ιράν και την Κούβα. Όταν ο Πούτιν εισέβαλε στην Ουκρανία, τέλος, η Α-μερική και οι σύμμαχοί της ξεκίνησαν ένα τεράστιο μπαράζ κυρώσεων κατά της Μόσχας.

Συμμαχία Ουάσιγκτον - Ριάντ για τα μέταλλα της Αφρικής

Στόχος η εξασφάλιση κρίσιμων πρώτων υλών για την ενεργειακή μετάβαση

Μία αμοιβαία επωφεληή συμφωνία για τα μέταλλα της Αφρικής επεξεργάζο-νται ΗΠΑ και Σαουδική Αραβία που «ξεπαγώνουν» τις σχέσεις τους, με στόχο την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης, αλλά και τον περιορισμό της κινεζικής κυριαρχίας στην παγκό-σμια οικονομία. Ουάσιγκτον και Ριάντ βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις για να εξασφαλίσουν μέταλλα από την Α-φρική, καθώς η κυβέρνηση Μπάιντεν επιχειρεί να περιορίσει την κυριαρχία της Κίνας στην αλυσίδα εφοδιασμού ηλεκτρικών οχημάτων και το πετρε-λαιοπαραγωγό βασίλειο φιλοδοξεί να διαφοροποιήσει την οικονομία του από το πετρέλαιο, σύμφωνα με τη Wall Street Journal (WSJ).

Η κυβέρνηση Μπάιντεν επι-χειρεί να περιορίσει την κυ-ριαρχία της Κίνας και η Σα-ουδική Αραβία φιλοδοξεί να διαφοροποιήσει την οικονο-μία της από το πετρέλαιο.

Η επίτευξη συμφωνίας, όπως υπο-γραμμίζει το δημοσίευμα, θα επιτρέψει στις ΗΠΑ –με την αρωγή του Ριάντ– να πάρουν από την Κίνα το προβάδι-σμα στην εξασφάλιση μετάλλων όπως το κοβάλτιο και το λίθιο που χρησι-μοποιούνται σε επαναφορτιζόμενες μπαταρίες για την τροφοδοσία πλε-κτρικών αυτοκινήτων, φορητών υπο-λογιστών και smartphone. Οι κινεζικές εταιρείες ελέγχουν τα 3/4 της παγκό-σμιας προμήθειας κοβαλτίου και πα-ράγουν περίπου το 70% των παγκό-σμων μπαταριών ιόντων λιθίου, προ-καλώντας ανησυχίες στη Δύση σχετικά με την αυξανόμενη εξάρτηση από το Πεκίνο. Εάν ολοκληρωθεί, η συνερ-γασία ΗΠΑ - Σαουδικής Αραβίας θα σηματοδοτήσει ένα θετικό βήμα για δύο χώρες που είχαν τεταμένες σχέσεις

Η επίτευξη συμφωνίας μεταξύ ΗΠΑ και Σαουδικής Αραβίας θα επιτρέψει να πάρουν α-πό την Κίνα το προβάδισμα στην εξασφάλιση μετάλλων όπως το κοβάλτιο και το λίθιο, που χρησιμοποιούνται σε επαναφορτιζόμενες μπαταρίες για την τροφοδοσία ηλεκτρι-κών αυτοκινήτων, φορητών υπολογιστών και smartphones.

από τότε που ανέλαβε καθήκοντα ο πρόεδρος Μπάιντεν και υποσχέθηκε να κάνει το βασίλειο του Κόλπου «πα-ρία» λόγω των παραβιάσεων ανθρω-πίνων δικαιωμάτων. Πηγές τονίζουν στη WSJ ότι οι δύο χώρες μελετούν το ενδεχόμενο μία κρατική επιχείρηση της Σαουδικής Αραβίας να αγοράσει μερίδια αξίας 15 δις. δολαρίων σε ο-ρυκεία εξόρυξης σε αφρικανικές χώρες όπως η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, η Γουινέα και η Ναμίμπια. Οι αμερι-κανικές εταιρείες θα έχουν τότε δι-καιώματα να αγοράσουν μέρος της παραγωγής από αυτά τα μερίδια που ανήκουν στη Σαουδική Αραβία, σύμ-φωνα με όσα συζητούνται ανάμεσα στις δύο πλευρές. Οι αμερικανικές αυ-τοκινητοβιομηχανίες αναζητούν εδώ και καιρό καλύτερη πρόσβαση σε κρι-

σιμα για την οικονομία ορυκτά και έ-χουν εισχωρήσει ολοένα και περισ-σότερο στον τομέα της εξόρυξης. Ω-στόσο, μεγάλο μέρος του κοβαλτίου στον κόσμο βρίσκεται σε δύσκολα ε-πικειρηματικά περιβάλλοντα όπως το Κονγκό, όπου οι επιχειρηματικές πρα-κτικές των δυτικών εταιρειών έχουν οδηγήσει σε καταγγελίες του υπουρ-γείου Δικαιοσύνης για δωροδοκία. Η Σαουδική Αραβία πιθανότατα θα έχει μεγαλύτερη ευελιξία να επενδύσει σε χώρες όπου η διαφθορά είναι ανεξέ-λεγκτη, απομονώνοντας τις αμερικα-νικές εταιρείες από αυτόν τον κίνδυνο. Το βασίλειο επίσης δεσμεύεται λιγό-τερο από περιβαλλοντικές, κοινωνικές ανησυχίες και ανησυχίες διακυβέρ-νυς που περιορίζουν την ικανότητα άλλων επενδυτών να αναπτύξουν κε-

φάλαια εκεί.

Σύμφωνα με τη WSJ, η συμφωνία αυτή θα ενισχύσει τα σχέδια της Σα-ουδικής Αραβίας, της κυρίαρχης πε-τρελαικής δύναμης στον κόσμο, να κάνει άνοιγμα στον κόσμο της εξόρυ-ξης, να προχωρήσει σε γεωτρήσεις για τα δικά της ορυκτά και μέταλλα και να αγοράσει μερίδια σε έργα σε όλο τον κόσμο. Αποτελεί μέρος μιας προσπάθειας οικονομικής διαφορο-ποίησης που περιλαμβάνει την οικο-δόμηση της δικής της βιομηχανίας ΕV και τη δημιουργία τεράστιων η-λιακών πάρκων και βιομηχανιών υ-ψηλής τεχνολογίας, όπως η τεχνητή νοημοσύνη.

Οι συζητήσεις αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης πρωτοβουλίας της «Ο-μάδας των Επτά» χωρών για επενδύσεις σε παγκόσμια έργα υποδομής σε α-ναπτυσσόμενες χώρες. Ο Λευκός Οίκος προτίθεται να υποστηρίξει την ανά-πτυξη ενός διαδρόμου που συνδέει το Κονγκό και τη Ζάμπια με τις πα-γκόσμιες αγορές μέσω του λιμανιού Λομπίτο της Ανγκόλας, ενώ ανακοί-νωσε έναν διηπειρωτικό οικονομικό διάδρομο που συνδέει την Ινδία με την Ευρώπη μέσω της Σαουδικής Α-ραβίας. Επίσης, σύμφωνα με πληρο-φορίες, το Ταμείο Δημοσίων Επενδύ-σεων της Σαουδικής Αραβίας, το όχημα 700 δις. δολαρίων για τον πετρελαικό πλούτο του βασιλείου, προσέγγισε πρόσφατα την κυβέρνηση του Κονγκό, το οποίο προμηνύει περίπου το 70% του κοβαλτίου στον κόσμο.

Οι συνομιλίες του Ριάντ με τις ΗΠΑ σημειώνονται καθώς κυβερνήσεις και εταιρείες εντείνουν τις προσπάθειες για να εξασφαλίσουν μεγαλύτερες προμήθειες μετάλλων μπαταριών, ενώ ορισμένες δυτικές εταιρείες αρχίζουν να κατασκευάζουν εργοστάσια επε-ξεργασίας στην Αφρική, ώστε να μπο-ρούν να βελτιώσουν τις πρώτες ύλες που εξορύσσουν στην ήπειρο και να τις εξάγουν απευθείας στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ.

Οδεύει προς το τη λήξη το Έργο (Πράξη) με τίτλο “Ανάπτυξη Διασυννοριακού Δικτύου Προώθησης Αειφόρου Παράκτιου Τουρισμού” και ακρωνύμιο: “CROSS-COASTAL-NET”

ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ του Άξονα Προ-τεριαιότητας 3 «Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κιν-δύνων» του Προγράμματος συνεργασίας INTERREG V-A ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2014-2020, υλοποιείται το Έργο (Πράξη) με τίτλο “Ανάπτυξη Διασυννοριακού Δικτύου Προώθησης Αειφόρου Παράκτιου Του-ρισμού “και ακρωνύμιο: “CROSS-COASTAL-NET”.Το συγκεκριμένο έργο οδεύει προς τη λήξη του αφού στις 30/09/2023 ολοκληρώνεται και μάλιστα με απόλυτη επιτυχία. Στο έργο CROSS-COASTAL-NET όπως είναι γνωστό συμ-μετέχουν από πλευράς Κύπρου το ΕΒΕ Πάφου, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Κοινωτικό Συμβούλιο Ιν-νιας, ενώ από πλευράς Ελλάδας συμ-μετέχουν το ΕΒΕ Χανίων, ο Δήμος Κισ-σάμου και το Πολυτεχνείο Κρήτης.

Οι λόγοι υλοποίησης του συγκεκρι-μένου έργου είναι προφανείς καθώς ο τουρισμός αποτελεί την σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα στην κοινή διασυννοριακή περιοχή Ελλάδας - Κύπρου και ως εκ τούτου έχει πολύ σημαντικό θετικό αντίκτυπο στις τοπικές οικονομίες της Π.Ε Χανίων και της Επαρχίας Πάφου. Κάθε χρόνο οι δύο ανωτέρω χωρικές ενότητες προσελκύουν εκατοντάδες χιλιάδες ημεδαπούς και αλλοδαπούς επισκέπτες, με το 90% αυτών να συ-γκεντρώνονται άναρχα στις παράκτιες περιοχές, λόγω της ύπαρξης ενός πολύ μεγάλου αριθμού παράκτιων περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

Κατά την διάρκεια της υλοποίησης της συγκεκριμένης πράξης παράχθηκαν μια σειρά πολύ σημαντικών και χρήσιμων παραδοτέων/αποτελεσμάτων για την αποτελεσματική διαχείριση και ανάδειξη των δυο ανωτέρω ευαίσθητων περιοχών ως αειφόρων τουριστικών προορισμών, όπως:

1. Η ιστοσελίδα της Πράξης, η οποία

περιλαμβάνει την πλατφόρμα τουριστικής δικτύωσης και προβολής των 2 περιοχών με σκοπό την πληροφόρηση - δικτύωση - συλλογή των αποτελεσμάτων των πα-ρατηρητηρίων, αλλά και την προώθηση των τουριστικών πακέτων/διαδρομών που σχεδιάστηκαν κατά την διάρκεια της Πράξης.

2. Το Μοντέλο και οι δείκτες μέτρησης τουριστικής χωρικότητας που ανα-πτύχθηκαν για ευαίσθητες παράκτιες περιοχές, με βάση τις πλέον σύγχρονες μεθοδολογίες μέτρησης της φέρουσας ικανότητας.

3. Τα Τοπικά Σχέδια Αειφόρου Του-ριστικής Ανάπτυξης των 2 περιοχών που εκπονήθηκαν.

4. Τα 4 Τουριστικά Πακέτα που σχε-διάστηκαν για τις 2 περιοχές και περι-λαμβάνουν ένα σύνολο τουριστικών διαδρομών πέριξ των προαναφερόμενων παράκτιων περιοχών Natura 2000, με απώτερο σκοπό την αποσυμφόρηση τους και την σύνδεση τους με την εν-δοχώρα.

5. Τα Παρατηρητήρια / Κέντρα Πλη-ροφόρησης που συστάθηκαν και λει-τούργουν στις 2 περιοχές με σκοπό την παρακολούθηση συγκεκριμένων δεικτών αειφόρου τουριστικής χωρικότητας και η παροχή πληροφόρησης.

6. Το GREEN TOURISM FESTIVAL που οργανώθηκαν με σκοπό την προβολή και προώθηση “πράσινων εναλλακτι-κών

τουριστικών προορισμών”, στα Χανιά και στην Πάφο.

7. Την μεθοδολογία ίδρυσης Πρότυπων Κοινοτήτων Προστασίας και Ανάδειξης ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών.

Η ίδρυση ενός διακρατικού Δικτύου Προώθησης του Αειφόρου Παράκτιου Τουρισμού ανάμεσα στην Ελλάδα και Κύπρο θα έχει ως σκοπό:

- την διασφάλιση της βιωσιμότητας των κύριων παραδοτέων/αποτελεσμάτων του έργου “CROSS-COASTAL-NET”, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθούν πέρα από τη διάρκεια ζωής του έργου.

- την μεταφερισιμότητα των κύριων παραδοτέων/αποτελεσμάτων του έργου “CROSS-COASTAL-NET” σε άλλους σχε-

τικούς ενδιαφερόμενους φορείς, εκτός από τη σύμπραξη του έργου.

- τον επηρεασμό των τοπικών/περι-φερειακών/εθνικών/ευρωπαϊκών πο-λιτικών και συστημάτων διαχείρισης των παράκτιων τουριστικών περιοχών.

Ειδικοί στόχοι του Δικτύου

- Προώθηση της δικτύωσης μεταξύ των εμπλεκόμενων με τον τουρισμό και το περιβάλλον φορέων της Π.Ε. Χανίων και της Επαρχίας Πάφου.

- Προστασία και ανάδειξη του φυσικού πλούτου και της βιοποικιλότητας ευαί-σθητων παράκτιων περιοχών Natura 2000 της Π.Ε Χανίων και της Επαρχίας Πάφου.

- Ανάδειξη νέων εναλλακτικών του-ριστικών προορισμών πέριξ των προ-αναφερθέντων παράκτιων περιοχών Natura 2000.

- Χρήση ΤΠΕ εφαρμογών για την προ-ώθηση της δικτύωσης μεταξύ των εν-διαφερομένων μερών και την προβολή

των νέων “πράσινων” τουριστικών πα-κέτων/προορισμών

- Προώθηση φιλοπεριβαλλοντικών τουριστικών και επιχειρηματικών δρα-στηριοτήτων

- Επέκταση της τουριστικής περιό-δου

- Ευαισθητοποίηση των κατοίκων και επισκεπτών

- Ενίσχυση της διαχειριστικής ικανό-τητας των τοπικών κοινοτήτων σε θέματα προστασίας και ανάδειξης των φυσικών πόρων

Είμαστε σίγουροι ότι το έργο Cross-Coastal-Net θα συνεχίσει να ενισχύει τις προσπάθειες για ανάπτυξη και προ-ώθηση του αειφόρου παράκτιου του-ρισμού στις δύο ευαίσθητες περιοχές (Ακάμας-Μπάλος).

Στέφανος Χατζηγιάννου

Λειτουργός ΕΒΕ Πάφου, Υπεύθυνος Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

Διέξοδος για εκατομμύρια εργαζομένους η «gig economy»

Δίνει δουλειά σε μη προνομιούχους, χωρίς όμως βασικά εργασιακά δικαιώματα

Οφέλη αλλά και παγίδες συνοδεύουν την άνοδο της «gig economy» που αλλάζει τα τελευταία χρόνια το πρόσωπο της παγκόσμιας αγοράς εργασίας. Η νέα ευέλικτη μορφή απασχόλησης (εργαζόμενοι σε διαδικτυακές πλατφόρμες, χωρίς συμβάσεις και εποχικοί) αυξάνεται παγκοσμίως, ιδιαίτερα στον αναπτυσσόμενο κόσμο, δημιουργώντας μια σημαντική πηγή εσόδων για γυναίκες και νέους σε φτωχότερες χώρες όπου οι θέσεις εργασίας σπανίζουν, διαπιστώνει έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας που βασίστηκε σε 17 χώρες, μεταξύ των οποίων η Αίγυπτος, η Αργεντινή, η Νιγηρία, η Ρωσία και η Κίνα.

Σύμφωνα με τα πορίσματα της, οι απασχολούμενοι σε ψηφιακές πλατφόρμες ανέρχονται σε 435 εκατομμύρια, ενώ η ζήτηση στον κλάδο αυξήθηκε κατά 41% από το 2016 έως το πρώτο τρίμηνο του 2023. Αυτή η ώθηση ωστόσο προκαλεί ανησυχία για την εργασιακή επισφάλεια σε έναν κλάδο όπου οι άνθρωποι μετακινούνται από δουλειά σε δουλειά, με μικρή ασφάλεια και λίγα εργασιακά δικαιώματα. Ενώ οι υπηρεσίες που βασίζονται στην τοποθεσία, όπως το Uber, το Lyft και το TaskRabbit, απαιτούν εργασίες όπως μετακίνηση και παράδοση, οι διαδικτυακές αναθέσεις στην εποχή της «gig economy» μπορούν να γίνουν σε μεγάλο βαθμό από το σπίτι και έχουν να κάνουν με καθήκοντα όπως η εισαγωγή δεδομένων, ο σχεδια-

Σύμφωνα με έρευνα της Παγκόσμιας Τράπεζας, οι απασχολούμενοι σε ψηφιακές πλατφόρμες ανέρχονται σε 435 εκατομμύρια.

σμός ιστοσελίδων και η ανάπτυξη λογισμικού.

Για τις γυναίκες στον αναπτυσσόμενο κόσμο, «δεν υπάρχουν αρκετές ευκαιρίες και πραγματικά αγωνίζονται να βρουν θέσεις εργασίας καλής ποιότητας λόγω των περιορισμών και των οικιακών ευθυνών», εξηγεί η Ναμίτα Ντάτα, επικεφαλής συγγραφέας της έκθεσης της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η «gig economy» λοιπόν παρέχει στους μη προνομιούχους «μια ενδιαφέρουσα ευκαιρία να συμμετάσχουν στην αγορά εργασίας». Περίπου το 90% του εργατικού δυναμικού των χωρών χαμηλού εισοδήματος ανήκει στον άτυπο αυτό τομέα, σύμφωνα με την έκθεση.

Οι επικριτές της νέας μορφής απασχόλησης τονίζουν τον προσωρινό χαρακτήρα της, όπως επίσης την έλλειψη λογοδοσίας από τη διοίκηση και άλλων δικαιωμάτων, όπως η περίθαλψη και η συνταξιοδότηση των εργαζομένων. «Οι οικονομικές συνθήκες στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι διαφορετικές από

Οι εργαζόμενοι σε διαδικτυακές πλατφόρμες (χωρίς συμβάσεις και εποχικοί) αυξάνονται παγκοσμίως, ιδιαίτερα στον αναπτυσσόμενο κόσμο, δημιουργώντας μια σημαντική πηγή εσόδων για γυναίκες και νέους σε φτωχότερες χώρες όπου οι θέσεις εργασίας σπανίζουν, διαπιστώνει έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας.

της ΗΠΑ, αλλά ένα πράγμα που είναι καθολικό είναι η σημασία της ανάπτυξης και της προτεραιότητας καλών θέσεων εργασίας, με βασικό κατώτατο μισθό και βασικά πρότυπα εργασίας», σημειώνει η Σάρον Μπλοκ, εκτελεστική διευθύντρια στο Κέντρο Εργασίας και Δίκαιης Οικονομίας της Νομικής Σχολής του Χάρβαρντ. «Μπορεί να υπάρχουν διαφορετικά μονοπάτια και χρονοδιαγράμματα για να φτάσει κανείς εκεί, αλλά αυτό είναι μια παγκόσμια αξία», καταλήγει.

Η κάλυψη κοινωνικής ασφάλισης είναι πάντως χαμηλή μεταξύ των εργα-

ζομένων στην «gig economy» παγκοσμίως. Περίπου οι μισοί από τους εργαζομένους δεν είχαν πρόγραμμα συνταξιοδότησης, ενώ το 73% των εργαζομένων στη Βενεζουέλα και το 75% των Νιγηριανών δεν είχαν αποταμιεύσεις. Η Λίντσεϊ Κάμερον, καθηγήτρια management στο Wharton School του Πανεπιστημίου της Πενσιλβάνιας, υπογραμμίζει ότι «επειδή υπάρχουν τόσο λίγες διαθέσιμες επιλογές για τους εργαζόμενους σε αυτές τις αναπτυσσόμενες χώρες», η ευέλικτη online απασχόληση με ή χωρίς κοινωνική προστασία είναι προτιμότερη από

το να μην υπάρχουν επιλογές εργασίας. Στις ΗΠΑ, όπου οι εργαζόμενοι στην «gig economy» υπερτριπλασιάστηκαν από το 2017 έως το 2021 σε 5,4 εκατομμύρια το τέταρτο τρίμηνο του 2022, αντιπροσωπεύουν ένα αυξανόμενο τμήμα του εργατικού δυναμικού και υπάρχει συνεχής διαμάχη σχετικά με τα δικαιώματά τους. Μελέτη της Pew Research του 2021, η πιο πρόσφατη διαθεσίμη, δείχνει ότι το 16% των ενηλίκων στη χώρα και το 30% των ατόμων ηλικίας 18-29 ετών έχουν κερδίσει χρήματα μέσω μιας διαδικτυακής πλατφόρμας. Οι εταιρείες μεταφοράς και παράδοσης

Uber, Lyft και Grubhub έχουν εμπλακεί σε δεκάδες αγωγές σχετικά με τον κατώτατο μισθό, την ταξινόμηση της απασχόλησης και τη σεξουαλική παρενόχληση. Αυτή τη στιγμή, υπάρχουν πάρα πολλές θέσεις εργασίας όπου οι εργαζόμενοι είναι εσφαλμένα ταξινομημένοι, κάτι που σημαίνει ότι δεν έχουν εγγυημένο κατώτατο μισθό, δεν έχουν δίκτυ κοινωνικής ασφάλειας, δεν λαμβάνουν επιδόματα ανεργίας ή αποζημιώσεις. Ορισμένες πολιτείες έχουν παρέμβει για να επιβάλουν άδεια μετ' αποδοχών, δεν υπάρχει ωστόσο ρύθμιση σε ομοσπονδιακό επίπεδο.

Η κορυφαία τραπεζίτης των πλουσίων και διασήμων

Η Τζέιν Χέλερ, με χαρτοφυλάκιο 7 δισ. δολάρια, έχει πελάτες όπως η Μάρθα Στιούαρτ και οι ιδιοκτήτες των New York Yankees

Το 1987, όταν η «βασιλίσσα του lifestyle» Μάρθα Στιούαρτ υπέγραφε τη συμφωνία για την εκκωλιπτόμενη τότε επιχείρηση οικιακών ειδών της με την αλυσίδα Kmart, της σύστησαν μια τραπεζίτη, ονόματι Τζέιν Χέλερ. «Όσοι έρχονται σε μένα γίνονται πλούσιοι», της είχε πει με αυτοπεποίθηση. Εκτοτε είναι πελάτης της, όπως πολλοί ακόμη δισεκατομμυριούχοι στην άλλη όχθη του Ατλαντικού. Η Χέλερ είναι η κορυφαία σύμβουλος του private banking στην Bank of America (BA) και στους πελάτες της συγκαταλέγονται ηχηρά ονόματα όπως ο Αμερικανός επενδυτής Καρλ Αϊκαν και διασημότητες όπως η Στιούαρτ, στους οποίους εδώ και 40 χρόνια δανείζει τεράστια χρηματικά ποσά για σπίτια, γιοι και επιχειρήσεις.

Όταν ξεκινούσε ως νεαρή μητέρα, αναζητώντας προοπτικές, η χρηματοδότηση των πλουσίων ήταν μια εκκολλημένη τραπεζική δραστηριότητα. Τώρα όλες οι μεγάλες τράπεζες είναι πρόθυμες να δανείσουν στους πλούσιους, μια σημαντική επιχειρηματική δραστηριότητα όπου οι προμήθειες είναι σταθερές και τα δάνεια σπάνια γίνονται μη εξυπηρετούμενα. Ολα αυτά αποτελούν μέρος μιας συνολικότερης αλλαγής πλεύσης στον τραπεζικό τομέα προς μονάδες που δημιουργούν αξιοπίστετες ροές μετρητών και εξισορροπούν τους περιβόητους κύκλους άνθησης και κατάρρευσης των συναλλαγών.

Η 77χρονη σήμερα Χέλερ συμβουλεύει τους πελάτες της και φροντίζει ώστε να εγκριθούν γρήγορα τα συχνά πολύπλοκα δάνειά τους. Η λίστα πελατών της περιλαμβάνει επίσης τον επιχειρηματία Ρον Πέρελμαν, τη Γερμανοαμερικανίδα Αμπί Ρόζεν, την ισχυρή κυρία

Η Χέλερ είναι η κορυφαία σύμβουλος του private banking στην Bank of America και είναι διάσημο το χριστουγεννιάτικο γεύμα που διοργανώνει κάθε Δεκέμβριο με σημαντικούς πελάτες της στον 51ο όροφο του ουρανοξύστη της τράπεζας, με θέα το Μανχάταν.

των ακινήτων, αλλά και την οικογένεια Σταϊνμπρένερ που κατέχει τους New York Yankees. Ακόμη και ο Μάικλ Τζάκσον είχε δανειστεί κάποτε εκατομμύρια από αυτήν, εξασφαλισμένα εν μέρει από το μερίδιό του σε έναν κατάλογο τραγουδιών που περιελάμβανε επιτυχίες των Beatles. Η Χέλερ μεγάλωσε σε ένα προάστιο του Σινσινάτι, φοίτησε στο Πανεπιστήμιο του Ουισκόνσιν, παντρεύτηκε και εργάστηκε σε διάφορες τράπεζες. Όταν έκανε παιδί πίστευε ότι δεν θα δούλευε ποτέ ξανά, μετά το δια-

ζυγίο της όμως μετακόμισε στη Νέα Υόρκη, λίγα τετράγωνα από τα κεντρικά γραφεία της τράπεζας που αργότερα έγινε η Citigroup. Πήγε να ζητήσει δουλειά με τον μόνιμο τριών μηνών γιο της στο καρότσι. Τελικά της έδωσαν μια θέση σε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης.

Ηταν αρχές της δεκαετίας του '70 και οι άνδρες δεν είχαν ακόμη «συνηθείσει» γυναίκες στον χώρο εργασίας. Στην πρώτη δουλειά της με εταιρικό δανεισμό στη Citi θυμάται ότι το αφεντικό της της είπε: «Δεν μου αρέσουν

οι γυναίκες που εργάζονται. Θα σε φωνάξω Χένρι». Εκείνη την εποχή οι τράπεζες των ΗΠΑ άρχισαν να αυξάνουν τις προσφορές τους σε μια νέα γενιά πλουσίων, προτείνοντας εξατομικευμένες υπηρεσίες που παρείχαν από καιρό οι Ελβετοί τραπεζίτες. Για να αποκτήσουν αυτούς τους κερδοφόρους τραπεζικούς λογαριασμούς και τα δάνεια πλημμύριζαν τους πελάτες με προνόμια όπως εισιτήρια για το Super Bowl και θέσεις στο υπερωκεάνιο «Queen Elizabeth 2».

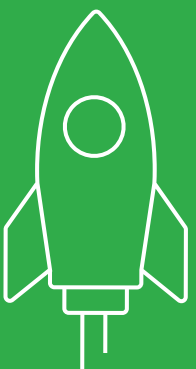
Πλέον το private banking είναι το υψηλότερο επίπεδο μιας ευρύτερης δραστηριότητας σε πολλές μεγάλες τράπεζες των ΗΠΑ. Στην Bank of America οι πελάτες της ιδιωτικής τραπεζικής έχουν περιουσιακά στοιχεία τουλάχιστον 3 εκατ. δολαρίων. Τα δάνεια σε πλούσιους τείνουν να είναι χαμηλού κινδύνου επειδή συνήθως υποστηρίζονται από εξασφαλίσεις, όπως μετοχές και ακίνητα. Ο δανεισμός, με τη σειρά του, επιτρέπει στους πελάτες να εξοικονομήσουν φόρους και να αποφύγουν την πώληση ε-

Την τελευταία δεκαετία τα δάνεια στο τμήμα περιουσίας της Bank of America έχουν σχεδόν διπλασιαστεί από 112 δισ. σε 219 δισ. δολάρια.

πικερδών επενδύσεων σε οχήματα όπως τα ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια, όταν χρειάζονται μετρητά. Η Χέλερ λέει ότι χορηγεί δάνεια που υποστηρίζονται από «οτιδήποτε μπορεί να φανταστεί κανείς», από κτίρια και έργα τέχνης μέχρι αεροπλάνα.

Αρχισε να χορηγεί δάνεια σε πρώην πελάτες της στην εταιρική τραπεζική, ενώ σάρωνε περιοδικά και εφημερίδες για να βρει ανθρώπους που αγοράζαν έργα τέχνης και κομψά σπίτια, στους οποίους τηλεφωνούσε. Την τελευταία δεκαετία τα δάνεια στο τμήμα περιουσίας της Bank of America έχουν σχεδόν διπλασιαστεί από 112 δισ. σε 219 δισ. δολάρια, ενώ το χαρτοφυλάκιο δανείων της ίδιας της Χέλερ είναι περίπου 7 δισ. δολάρια.

Οι πελάτες της λένε ότι την προτιμούν επειδή είναι παρούσα και τους γλιτώνει από τη γραφειοκρατία που μπορεί να αντιμετωπίσουν σε άλλες μεγάλες τράπεζες. Κάθε Δεκέμβριο προσκαλεί κορυφαίους πελάτες σε ένα χριστουγεννιάτικο γεύμα στον 51ο όροφο του ουρανοξύστη της Bank of America, με θέα το Μανχάταν. Το ποσοστό συμμετοχής δείχνει ότι ακόμη και οι «κύριοι του σύμπαντος» φοβούνται να βρεθούν στη λάθος πλευρά, εξοργίζοντας την οικοδέσποινα με την απουσία τους.

B-start
Κάνε καλή αρχή με
Business Start

Ισχύουν όροι | Cyta Business Call Center 150

Ολοκληρωμένες Λύσεις για νέες επιχειρήσεις
Σταθερή | Ίντερνετ | Υψηλосία Cloud | Κινητή

Δωρεάν εγκατάσταση και πολλά προνόμια

Μέχρι 25% έκπτωση στη μηνιαία συνδρομή για 12 μήνες

cyta
business
Μαζί από την αρχή

Υψηλή ανάπτυξη στις ΗΠΑ, αλλά οι φτωχοί γίνονται φτωχότεροι

Σε δεινή θέση εκατομμύρια πολίτες μετά την κατάργηση επιδομάτων πανδημίας

Η οικονομία των ΗΠΑ επιδεικνύει αντοχές, όπως προδίδουν και τα στοιχεία για το β' τρίμηνο του έτους, οπότε η υπερδύναμη σημείωσε ρυθμό ανάπτυξης 2,4%. Δεν πηγαίνουν, όμως, καθόλου καλά τα οικονομικά των φτωχότερων Αμερικανών, καθώς σε μια περίοδο υψηλού πληθωρισμού εκπνέουν τα προγράμματα στήριξης που ενέκρινε η τότε κυβέρνηση εν μέσω πανδημίας. Οι φτωχοί της υπερδύναμης γίνονται φτωχότεροι και ειδικότερα όσοι ήταν δικαιούχοι των επιδομάτων και έκτακτων προγραμμάτων στήριξης. Μιλώντας στο Bloomberg ο Τζάστιν Κινγκ, διευθυντής πολιτικής στην εταιρεία λογισμικού Propel που διεξάγει έρευνες για θέματα επιδομάτων, επισήμανε πως «η αμερικανική οικονομία πηγαίνει πραγματικά καλά, αλλά υπάρχει πολλή δυσπραγία μεταξύ των Αμερικανών, μεταξύ ανθρόπων και νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος που δυσκολεύονται πάρα πολύ τώρα». Ο ίδιος προσθέτει πως αιτία είναι η κατάργηση πολλών επιδομάτων ή η μείωσή τους, «και αυτά που βλέπουμε είναι τα αποτελέσματα».

Τέσσερα στα δέκα φτωχά νοικοκυριά δυσκολεύονται να καλύψουν τις βασικές διατροφικές ανάγκες τους.

Από τα στοιχεία της τελευταίας έρευνας που εκπόνησε η Propel μέσα στον Αύγουστο προκύπτει πως περισσότερα από 4 στα 10 φτωχά νοικοκυριά των ΗΠΑ δυσκολεύονται να καλύψουν τις βασικές διατροφικές ανάγκες τους μετά τη λήξη των έκτακτων προγραμμάτων στήριξης. Ο λόγος για τους Αμερικανούς που βρίσκονται στα όρια της φτώχειας και έπαιρναν οικονομική βοήθεια από το Πρόγραμμα Στήριξης Διατροφής (SNAP).

Τα σχετικά στοιχεία φέρουν το 42% των φτωχών νοικοκυριών να έχουν μειώσει τα γεύματα που καταναλώνουν σε καθημερινή βάση τον Αύγουστο. Παράλληλα, το 55% δήλωσε ότι τρέφεται λιγότερο γιατί δεν μπορεί να αντιμετωπίσει το κόστος των τροφίμων. Όπως

Σύμφωνα με τα στοιχεία έρευνας που εκπόνησε η Propel, το 55% των φτωχών νοικοκυριών στην Αμερική δήλωσε ότι τρέφεται λιγότερο γιατί δεν μπορεί να αντιμετωπίσει το κόστος των τροφίμων. Η κυβέρνηση δικαιολογεί τη διακοπή των επιδομάτων ή τη ριζική μείωσή τους επικαλούμενη το τέλος της πανδημίας.

τονίζει το Propel, πρόκειται για ποσοστά υπερδιπλάσια των αντίστοιχων του περασμένου έτους, όταν μόνο το 20% των φτωχών νοικοκυριών δήλωνε ότι μείωσε τα ημερήσια γεύματα και το 27% ότι είχε μειώσει γενικότερα την τροφή που λάμβανε. Είναι, άλλωστε, μεγαλύτερα και από τα αντίστοιχα της ίδιας έρευνας τον αμέσως προηγούμενο μήνα.

Ειδικότερα, μέσα στον Αύγουστο αυξήθηκε ο αριθμός των αμερικανικών νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος που αναγκάστηκαν να κλείσουν κάποια από τις παροχές ή για την ακρίβεια τους έκοψε την παροχή η εταιρεία κοινής ωφελίας γιατί δεν είχαν πληρώσει τους λογαριασμούς τους. Ομοίως έχει αυξηθεί ο αριθμός όσων δήλωσαν ότι κρωστούν ενοίκια, καθώς ανέρχεται πλέον στο 20% και είναι διπλάσιος από τον αντίστοιχο των φτωχών νοικοκυριών χωρίς παιδιά. Περίπου το 30% των φτωχών

νοικοκυριών με παιδιά δεν μπορεί να πληρώσει τους λογαριασμούς των εταιρειών κοινής ωφελίας, ενώ τα 2/3 των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι έχουν κάποιου είδους χρέος που δεν μπορούν να αποπληρώσουν.

Η έρευνα διεξήχθη ανάμεσα σε 2.800 νοικοκυριά που λάμβαναν βοήθεια από το πρόγραμμα EBT. Το είχε εγκρίνει το Κογκρέσο το 2020, όταν το πρώτο κύμα της πανδημίας είχε αναγκάσει το αμερικανικό κράτος να διακόψει τη λειτουργία των σχολείων σε όλη την επικράτεια των ΗΠΑ. Το εν λόγω πρόγραμμα προσέφερε βοήθεια σε οικογένειες χαμηλού εισοδήματος που είχαν μικρά παιδιά και εξαιτίας του lockdown αυτά έχαναν τα δωρεάν γεύματα που τους προσέφεραν στο σχολείο. Στόχευε εν ολίγοις να υποκαταστήσει αυτά τα δωρεάν γεύματα με χρήματα για την αγορά τροφίμων, αλλά από πέρυσι το καλοκαίρι

τα κονδύλια που διατίθενται στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος έχουν μειωθεί κατά 70%. Σύμφωνα με στοιχεία του αμερικανικού υπουργείου Γεωργίας, το αμερικανικό Κογκρέσο περίορισε τα επιδόματα για τη διατροφή των παιδιών στα 120 δολ. ανά παιδί, ενώ στην κορύφωσή του το πρόγραμμα προσέφερε από 250 έως 400 δολ. ανά παιδί. Η κυβέρνηση δικαιολογεί τη διακοπή των επιδομάτων ή τη ριζική μείωσή τους επικαλούμενη το τέλος της πανδημίας και της περιόδου έκτακτης ανάγκης, το οποίο και κήρυξε η ίδια τον Μάιο. Η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί για τα φτωχά νοικοκυριά των ΗΠΑ, καθώς το πρόγραμμα πρέπει να έχει διαθεσί όλα τα κεφάλαιά του μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου, οπότε και θα τερματισθεί. Τα στοιχεία της έρευνας του Propel έρχονται να προστεθούν σε άλλες έρευνες που σκιαγραφούν τη δεινή θέση

στην οποία έχουν περιέλθει πολλά φτωχά αμερικανικά νοικοκυριά. Σύμφωνα με στοιχεία της αμερικανικής εταιρείας απογραφών, την πρώτη εβδομάδα του Αυγούστου περίπου το 12% των ενήλικων Αμερικανών, δηλαδή κάπου 23 εκατ. άνθρωποι, ζούσε σε νοικοκυριά που μερικές φορές ή ακόμη και συχνά δεν έχουν τα μέσα για να εξασφαλίσουν τροφή. Σε μεμονωμένες πολιτείες, όπως για παράδειγμα στον Μισισσιππί, το αντίστοιχο ποσοστό εκτινάσσεται στο 20%. Αναπόφευκτα οι αρνητικές εξελίξεις αποτυπώνονται και στα στοιχεία για την καταναλωτική εμπιστοσύνη στις ΗΠΑ, η οποία τον Αύγουστο βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων τριών μηνών, με τη μεγαλύτερη πτώση να σημειώνει η εισοδηματική κατηγορία όσων έχουν ετήσιο εισόδημα κάτω των 25.000 δολ.

BLOOMBERG, CBS

Η πανδημία έφερε μεγάλες αυξήσεις στους εργαζομένους «μπλε κολάρου»

Οι **αλλαγές** τις οποίες έφερε η πανδημία στο εργασιακό τοπίο υπήρξαν σαρωτικές. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία, μάλιστα, το νέο περιβάλλον στον τομέα της απασχόλησης έχει φέρει την ανατροπή των ισορροπιών που επικρατούσαν για χρόνια και στο μέτωπο των μισθών. Στις ΗΠΑ, οι μισθοί των εργαζομένων «μπλε κολάρου» αυξάνονται πλέον με υψηλότερους ρυθμούς από τις αμοιβές των υπαλλήλων γραφείου («λευκού κολάρου»).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζει βίντεο της Wall Street Journal, το 2010 ο ταμίας σε σούπερ μάρκετ έβγαζε 8,95 δολάρια την ώρα, ενώ ένας προγραμματιστής κέρδιζε 36,01 δολάρια.

Το 2012 η αύξηση στον μισθό του υπαλλήλου γραφείου ήταν μεγαλύτερη από αυτήν του εργαζομένου «μπλε κολάρου».

Από το 2020 μέχρι το 2022 οι εργάτες στις ΗΠΑ είδαν σχεδόν διπλάσιες αυξήσεις στους μισθούς τους σε σχέση με τους υπαλλήλους γραφείου.

Λόγος της μεγάλης αύξησης των μισθών των εργαζομένων «μπλε κολάρου» είναι η ταχεία αύξηση των μισθών τους σε σχέση με τους υπαλλήλους γραφείου.

Συγκεκριμένα, ο προγραμματιστής κέρδιζε 37,63 δολάρια ανά ώρα (+4,5%), ενώ ο ταμίας έβγαζε πλέον 9 δολάρια ανά ώρα (+0,6%).

Κάπου εκεί ήρθε η πανδημία να ταράξει τα νερά της αγοράς εργασίας των ΗΠΑ, καθώς από το 2020 μέχρι το 2022 οι εργάτες είδαν σχεδόν διπλάσιες αυ-

ξήσεις στους μισθούς τους σε σχέση με τους υπαλλήλους γραφείου. Ξαφνικά, ο ταμίας έφτασε να παίρνει 13,53 δολάρια ανά ώρα, έχοντας αύξηση 14,7%, τη στιγμή που ο εξειδικευμένος υπάλληλος γραφείου με χρόνια σπουδών έβλεπε τον μισθό του να αυξάνεται μόλις κατά 7,5%, στα 49,42 δολάρια ανά ώρα.

Αν συνυπολογιστούν μάλιστα και οι ώρες απλήρωτων υπερωριών που αναγκάστηκαν να κάνουν οι υπάλληλοι γραφείων που εργάζονταν κατά τη διάρκεια της πανδημίας από τα σπίτια τους, για να καλύψουν τα κενά των εταιρειών και τον διογκωμένο φόρτο εργασίας, τότε οι αυξήσεις στους μισθούς τους μοιάζουν ακόμη μικρότερες.

Εργάτες ή εργαζόμενοι «μπλε κολάρου» θεωρούνται όσοι έχουν θέσεις εργασίας στην εστίαση, στον τουρισμό,

στη βιομηχανική παραγωγή, στο λιανικό εμπόριο και τον κατασκευαστικό κλάδο, κάνοντας χειρωνακτική εργασία και όχι δουλειά σε γραφείο. Επί δεκαετίες οι αυξήσεις στους μισθούς τους ήταν πολύ μικρότερες από τα άτομα που βρίσκονταν πίσω από μία οθόνη, καθώς η προσφορά για τους υπαλλήλους γραφείου ήταν μικρότερη από τη ζήτηση, ενώ στις χειρωνακτικές εργασίες ίσχυε το αντίθετο.

Ωστόσο, η συσσωρευμένη ζήτηση για δραστηριότητες όπως διασκέδαση, φαγητό σε εστιατόρια και διακοπές, που εκδηλώθηκε μετά την άρση των lockdowns ανάγκασε τις επιχειρήσεις στους τομείς αυτούς να κάνουν μαζικές προσλήψεις για να καλύψουν τα κενά. Και την ίδια στιγμή η προσφορά εργατικών χειρών στον τομέα αυτό είναι

μειωμένη, καθώς πολλοί Αμερικανοί που δούλευαν σε θέσεις «μπλε κολάρου» βγήκαν στη σύνταξη εν μέσω πανδημίας, δεν επέστρεψαν ποτέ στην αγορά εργασίας και φυσικά οι μεταναστευτικές ροές (που παραδοσιακά καλύπτουν πολλές τέτοιες θέσεις) μειώθηκαν, λόγω της δυσκολίας των μετακινήσεων.

Από την άλλη πλευρά, οι υπάλληλοι γραφείου δεν έπαψαν ποτέ να εργάζονται. Όμως, μεγάλες εταιρείες, όπως οι τεχνολογικοί κολοσσοί, προχώρησαν σε μαζικές απολύσεις υπαλλήλων γραφείου, καθώς πλέον δεν είχαν τον όγκο εργασίας που εμφανίστηκε την περίοδο της πανδημίας. Τυπικά, οι εργάτες είναι οι πρώτοι που απολύονται σε μια οικονομική κρίση ή δυσκολεύονται να βρουν δουλειά όταν οι επιχειρήσεις κάνουν λιγότερες προσλήψεις.

Ωστόσο, αυτή την περίοδο η αύξηση στους μισθούς τους αυξάνει και την αγοραστική τους δύναμη. Τα χρήματα αυτά, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο διοχετεύονται στην οικονομία, βοηθώντας την κατανάλωση σε μια εποχή υψηλού πληθωρισμού.

Και παρά το γεγονός ότι η Fed τονίζει την ανάγκη να μειωθούν οι αυξήσεις των μισθών, στο πλαίσιο της προσπάθειας της να ρίξει τον πληθωρισμό, δεν είναι λίγοι οι οικονομολόγοι που πιστεύουν πως οι αυξήσεις στις απολαβές των εργατών θα συνεχιστούν.

Σε κάθε περίπτωση, το χάσμα μισθών μεταξύ υπαλλήλων γραφείου και όσων κάνουν χειρωνακτική εργασία είναι τόσο μεγάλο, που χρειάζεται ακόμη πολύς καιρός για να μειωθεί περαιτέρω, πόσο μάλλον για να κλείσει εντελώς.

Ο ενεργειακός πόλεμος έληξε, αλλά η Ευρώπη ακόμη «διψάει» για φθηνό αέριο

Ένα από τα πιο φλέγοντα ερωτήματα που τέθηκαν στην Ευρώπη αμέσως μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία ήταν το πώς θα μπορούσε να απεξαρτηθεί από τις εισαγωγές φυσικού αερίου, με τις οποίες κάλυπτε ένα τεράστιο μέρος των ενεργειακών αναγκών της. Τελικά κατάφερε μεν να αποφύγει τα χειρότερα σενάρια που αναμένονταν για τον περασμένο χειμώνα, αλλά το ενεργειακό πεδίο στην Ευρώπη εξακολουθεί να είναι εξαιρετικά ευάλωτο.

Ο ενεργειακός πόλεμος που εξαπέλυσε πέρυσι ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν εναντίον της Ευρώπης έληξε χάρη σε έναν συνδυασμό τύχης, οργανώσης και στήριξης προς την Ουκρανία. Ο χειμώνας πέρυσι ήταν αρκετά ήπιος, ενώ οι κυβερνήσεις και οι πολίτες έκαναν μια συνειδητή προσπάθεια μείωσης της κατανάλωσης φυσικού αερίου.

Στο μεταξύ, η Ευρώπη περιόρισε σημαντικά τις ενεργειακές εισαγωγές από τη Ρωσία. Ενδεικτικά, το 2021 το 45% όλων των εισαγωγών αερίου στην Ε.Ε. προερχόταν από τη Ρωσία, ενώ το πρώτο τρίμηνο φέτος αυτό το ποσοστό ανε-

Αλματα προόδου στην ενεργειακή απεξάρτησή της από τη Ρωσία, εξακολουθεί όμως να βασίζεται σε τρίτες χώρες για ενεργειακές εισαγωγές.

χόταν στο 17,4%. Επίσης, οι Αρχές εκμεταλλεύθηκαν τις καλές θερμοκρασίες ώστε να γεμίσουν τα ενεργειακά αποθέματα ενόψει του ερχόμενου χειμώνα. Πράγματι, οι αποθήκες φυσικού αερίου είναι ήδη τόσο γεμάτες, ώστε ορισμένοι εκτιμούν πως ο Πούτιν δεν θα μπορέσει να εργαλειοποιήσει τη ρωσική ενέργεια φέτος, σύμφωνα με το CNN. Εξάλλου, η Ευρώπη κατάφερε να διαφοροποιήσει και τις ενεργειακές πηγές της.

Παρότι αυτές οι εξελίξεις ήταν εντυπωσιακές, αρκετοί ανησυχούν ότι η Ευρώπη δεν είναι ασφαλής μακροπρόθεσμα στο ενεργειακό πεδίο. Το πιο άμεσο σημείο προβληματισμού είναι ότι παρά τις διαφοροποιημένες πηγές φυσικού

Η **Γηραιά** Ηπειρος βασίζεται στο Green Deal ώστε να απεξαρτηθεί από τις ενεργειακές εισαγωγές. Με τις τρέχουσες προβλέψεις, το φιλόδοξο πράσινο σχέδιο θα έχει κόστος άνω του 1 τρις. ευρώ και θα επιτευχθεί μέσω πολλών λύσεων, με κεντρικό τον ρόλο των ΑΠΕ.

αερίου, ένα μεγάλο μέρος των εισαγωγών είναι σε LNG, του οποίου την προέλευση είναι δύσκολο να εντοπιστεί κανείς. «Αυτό σημαίνει έμμεσα ότι ένα μέρος του LNG μπορεί να προέρχεται από τη Ρωσία και έτσι να ενισχύονται τα έσοδά τους», σημειώνει στο CNN ο Milan Elkerbout, ερευνητής στο Center for European Policy Studies.

Το δεύτερο και ενδεχομένως σημαντικότερο σημείο προβληματισμού είναι τα επόμενα βήματα της Ευρώπης. Παρότι μείωσε την εξάρτησή της από τη Ρωσία, εξακολουθεί να βασίζεται σε τρίτες χώρες για ενεργειακές εισαγωγές. Σε ό,τι αφορά την ενεργειακή ασφάλεια, τέτοιου είδους εξαρτήσεις παίζουν καθοριστικό ρόλο και μπορεί να αποτελέσουν κίνδυνο.

Η Ευρώπη βασίζεται στο Green Deal ώστε να απεξαρτηθεί γενικά από τις ενεργειακές εισαγωγές. Το φιλόδοξο πράσινο σχέδιο έχει στόχο να καταστήσει την Ευρώπη την πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο μέχρι το 2050. Με τις τρέχουσες προβλέψεις θα έχει κόστος άνω του 1 τρις. ευρώ και θα ε-

πιτευχθεί μέσω πολλών λύσεων, με κεντρικό τον ρόλο των ΑΠΕ. Ο πρώτος μεγάλος στόχος στο πλαίσιο του Green Deal είναι η μείωση των εκπομπών αερίων ρύπων κατά 55% –σε σχέση με τα επίπεδα του 1990– πριν από το 2030. Όλο και περισσότεροι αναλυτές ανησυχούν ότι λόγω της αργής προόδου και του τεράστιου κόστους, ορισμένες κυβερνήσεις θα στραφούν στην Κίνα για βοήθεια στις προσπάθειες για ενεργειακή μετάβαση. Ωστόσο, η σχέση με την Κίνα είναι αυτή τη στιγμή τεταμένη. Ενδεικτικά, πρόσφατα η πρόεδρος της Κομισιόν δήλωσε ότι η Ευρώπη να μην οφείλει να μειώσει την εξάρτησή της από τη χώρα για λόγους ασφαλείας, αλλά και ότι αποτελεί βασικό εταίρο της για πολλούς από τους στόχους της. Σε κάθε περίπτωση, τον τελευταίο χρόνο η Γηραιά Ηπειρος έχει κάνει άλματα πρόοδου στην ενεργειακή απεξάρτηση από τη Ρωσία, δεδομένου ότι προηγούμενος θεωρείτο αδύνατο. Ωστόσο εξακολουθούν να απαιτούνται τεράστιες ποσότητες ενέργειας ώστε να διατηρηθεί ο ίδιος τρόπος ζωής.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

Global Transport and Logistics

Υψηλής ποιότητας λύσεις ομαδοποιημένων μεταφορών. Ανταγωνιστικές τιμές και ταχύτητα.

Σαρώστε αυτόν τον QR κωδικό και μάθετε περισσότερα!

We add value to your business. | gagroup.com

Μεγάλο και σε βάθος χρόνου το πλήγμα από τον «Daniel»

Τεράστιες ζημιές σε σπίτια, υποδομές, βιομηχανία, ζωικό και φυτικό κεφάλαιο

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Μέρα με τη μέρα μεγαλώνει η εκτίμηση για το μέγεθος της οικονομικής ζημιάς που προκάλεσε ο «Daniel». Από το 1,5 δισ. ευρώ που την τοποθετούσαν κυβερνητικές πηγές την περασμένη εβδομάδα, τώρα την ανεβάζουν στα 2,5 δισ. ευρώ. Οικονομολόγοι, ωστόσο, συνεκτιμώντας τη συνολική καταστροφή στην οικονομία και όχι μόνο το δημοσιονομικό κόστος, μιλούν για ένα μέγεθος της τάξης των 3-5 δισ. ευρώ, αν και τίποτα δεν μπορεί ακόμη να υπολογιστεί με ακρίβεια, αφού δεν έχει ολοκληρωθεί η καταγραφή των ζημιών.

Οι διαστάσεις του προβλήματος είναι πολλές. Σε πρώτο επίπεδο, καθώς τα νερά αποτραβιούνται, εκτιμώνται οι ζημιές σε σπίτια, εργοστάσια, φυτική και ζωική παραγωγή, για να δοθούν οι πρώτες αποζημιώσεις για τις οποίες μίλησε ήδη ο πρωθυπουργός. Υπάρχει όμως και συνέχεια.

Οι υποδομές πρέπει να αποκατασταθούν και ήδη η συζήτηση έχει ξεκινήσει για τις προδιαγραφές που θα πρέπει να ικανοποιούν και μέχρι ποιου σημείου έχει νόημα να καλυφθεί το κόστος τους. Και ακόμη, σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου, το ερώτημα είναι αν θα αποκατασταθεί τελικά ή όχι η απώλεια κεφαλαίου, αν θα ξαναχτιστούν οι οικονομικές μονάδες που καταστράφηκαν, αν θα ξανακαλλιεργηθούν τα χωράφια, καθώς ενδέχεται για κάποιους από τους πληγέντες αυτό να μην έχει πλέον οικονομικό νόημα. Ακόμη, οι οικονο-

Εντονη ανησυχία για το αν και πότε η παραγωγή της Θεσσαλίας θα επανέλθει στα προ θεομηνίας επίπεδα.

μολόγοι μιλούν και για ενδεχόμενο δημογραφικό πρόβλημα, ιδίως σε μια περιοχή που αποδεικνύεται ότι είναι ευάλωτη στην κλιματική αλλαγή. «Τι σημαίνει όταν καλύπτεται το 1/3 της Θεσσαλίας με νερό;», διερωτάται ο καθηγητής και γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ Νίκος Βέττας.

Όπως εξηγεί, παραδόξως, οι καταστροφές μπορεί να μην έχουν άμεσο αποτύπωμα στην οικονομία (όταν καιγεται ένα δάσος ή πλημμυρίζει ένα σπίτι δεν μειώνεται αυτομάτως το ΑΕΠ), ενώ αντίθετα οι κρατικές δαπάνες αποκατάστασής τους μπορεί και να αυξήσουν το ΑΕΠ. Ωστόσο, μακροπρόθεσμα η οικονομία επηρεάζεται αρνητικά, αφού έχει καταστραφεί κεφάλαιο και φυσικοί πόροι. «Πόσα χρόνια θα χρειαστούν για να επανέλθει η παραγωγή στο επίπεδο που ήταν; Και θα μπορέσει να επανέλθει; Γιατί από τους κατοίκους στις περιοχές, μεγάλο ποσοστό ήταν ηλικιωμένοι», σχολιάζει.

Δεδομένου του μεγάλου κόστους, ο κ. Βέττας υποστηρίζει ότι η πολιτεία πρέπει να επανεξετάσει τις προτεραιότητες της και να τις ιεραρχήσει με βάση τα νέα δεδομένα, κατευθύνοντας αναλόγως και τους διαθέσιμους πό-

Ο «Daniel» φαίνεται ότι θα δοκιμάσει τα αντανakλαστικά όχι μόνο της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, αλλά και της Ευρώπης, που καλείται να βρει τρόπους να συμβάλει στη χρηματοδότηση μιας τέτοιου μεγέθους καταστροφής.

ρους.

Εχοντας εμπειρία από πρώτο χέρι, λόγω εντοπιότητας, ο πρώην υπουργός Οικονομικών Φίλιππος Σαχινίδης μιλάει για τεράστια καταστροφή που αφορά:

- Τη γεωργία και συγκεκριμένα πόσα από τα χωράφια θα επανέλθουν.
- Το ζωικό κεφάλαιο.
- Τα μηχανήματα, πολλά από τα οποία διαθέτουν πλέον ηλεκτρονικό εξοπλισμό που έχει καταστραφεί.
- Τις υποδομές και τις προδιαγραφές με τις οποίες θα αποκατασταθούν.
- Τα σπίτια στα χωριά, που ίσως εγκαταλειφθούν για πάντα, κάτι που μπορεί να εξελιχθεί σε δημογραφικό πρόβλημα.
- Τις βιομηχανίες, ορισμένες από τις οποίες πήραν δάνεια για αποκατάσταση ζημιών από τον «Ιανό» και ακόμη δεν τα έχουν εξοφλήσει. Όπως εξηγεί, τίθεται θέμα επενδύσεων σε μια ευάλωτη περιοχή.

Ο ίδιος προτείνει να συσταθεί μια ανεξάρτητη τεχνοκρατική επιτροπή, στα πρότυπα της επιτροπής Πισσαρίδη, για να συγκεντρώσει τα στοιχεία και να προτείνει εναλλακτικές λύσεις.

Πρόκληση χρηματοδότησης

Ο «Daniel» φαίνεται ότι θα δοκιμάσει τα αντανakλαστικά, όχι μόνο της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, αλλά και της Ευρώπης, που καλείται να βρει τρόπους να συμβάλει στη χρηματοδότηση μιας τέτοιου μεγέθους καταστροφής. Στην Ελλάδα, ήδη η επιτελεία των αρμόδιων υπουργείων, του ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης έχουν στρώσει στη δουλειά, αναζητώντας τρόπους να αντικαταστήσουν έργα που έχουν προγραμματιστεί για χρηματοδότηση από κοινοτικούς πόρους με άλλα, άμεσες προτεραιότητας λόγω «Daniel». Θα χρειαστεί πολλή γραφειοκρατική δουλειά και επίδειξη ευελιξίας εκ μέρους της Κομισιόν, ώστε να ξεπεραστούν προβλήματα με τα προβλεπόμενα όρια χρηματοδότησης και

τις επιλεξιμότητες που προβλέπουν οι υφιστάμενοι κανόνες, αναφέρουν ευρωπαϊκές πηγές. Αυτό θα είναι προφανώς κι ένα από τα ανακείμενα της συζήτησης αύριο του πρωθυπουργού Κ. Μητσοτάκη με την πρόεδρο της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Στο οικονομικό επιτελείο αναφέρουν ως έσοχατη λύση και την προσωφνη σε δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και άλλων ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών πηγών.

Σύμφωνα με πληροφορίες, ήδη συζητείται η συνδρομή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Ο πρόεδρος της Βέρνερ Χόγερ, μάλιστα, έστειλε επιστολή στον πρωθυπουργό και τον υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Κ. Χατζηδάκη, με αφορμή την καταστροφή, εκφράζοντας τη λύπη του και υποσχόμενος τη στήριξη της τράπεζας για την ανοικοδόμηση και τη χρηματοδότηση επενδύσεων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Ήδη στο τραπέζι βρισκόταν η δημιουργία ενός «δανείου

πλαισίου» προς την Ελλάδα για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και οι ταρινές τεράστιες ζημιές επιταχύνουν τις σχετικές συζητήσεις, αναφέρουν οι πηγές. Ο κ. Χόγερ σχεδιάζει να επισκεφθεί την Αθήνα τον επόμενο μήνα. Στην κυβερνηση, εξάλλου, δηλώνουν αποφασισμένοι να μην παραβιαστεί ο προβλεπόμενος στόχος του προϋπολογισμού για πρωτογενές πλεόνασμα 0,7-1% του ΑΕΠ. «Θα επιμεινουμε στους δημοσιονομικούς μας στόχους, αυτή είναι μια δέσμευση που μπορώ να αναλάβω σήμερα», είπε σε συνέντευξη του στο Bloomberg ο επικεφαλής του οικονομικού γραφείου του πρωθυπουργού Αλέξης Πατέλης.

Η ομιλία του πρωθυπουργού στη ΔΕΘ, αναφέροντας οι πληροφορίες, θα ξαναγραφεί μετά την καταστροφή του από το Στρασβούργο και θα περιλαμβάνει έναν οδικό χάρτη για την επόμενη μέρα στη Θεσσαλία και μέτρα που δεν έχουν ακόμη ανακοινωθεί.

Ενεση 2,2 δισ. ευρώ από την Κομισιόν στην Ελλάδα

Διαβεβαιώσεις από την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν στον Πρωθυπουργό της Ελλάδας Κυριάκο Μητσοτάκη – Πέντε πηγές χρηματοδότησης

Το μήνυμα ότι η Κομισιόν θα κινηθεί γρήγορα και θα κινητοποιήσει όλους τους διαθέσιμους πόρους της για να στηρίξει την Ελλάδα έστειλε η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν στις κοινές της δηλώσεις με τον Κυριάκο Μητσοτάκη μετά τη συνάντησή τους στο Στρασβούργο. Η κ. Φον ντερ Λάιεν μίλησε για πέντε πηγές χρηματοδότησης προς την Ελλάδα ανακοινώνοντας ότι στη χώρα θα δοθούν συνολικά 2,2 δισ. ευρώ για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κακοκαιρίας Daniel.

«Ποτέ δεν είχαμε δει τόσες μεγάλες καταστροφές. Οι εικόνες από την Καρδίτσα είναι πολύ λυπηρές. Θρηνούμε για τις ζωές που έχουν χαθεί. Η Ευρώπη είναι δίπλα στην Ελλάδα και στους Έλληνες», είπε στην αρχή της τοποθέτησής της η πρόεδρος της Κομισιόν, η οποία τόνισε ότι «απαιτείται γρήγορη και άμεση βοήθεια» στη χώρα μας και πως «θα κινητοποιηθούν όλοι οι δυνατοί πόροι προς αυτή την κατεύθυνση». Ταυτόχρονα, αφού εξήγησε τα «5 μέσα» από τα οποία θα εξασφαλιστούν οι πόροι στήριξης, αναφέρθηκε στη δημιουργία μιας κοινής task force, η οποία θα ξεκινήσει άμεσα τη λειτουργία της.

Εν συνεχεία η πρόεδρος της Κομισιόν δήλωσε ότι «θα χρησιμοποιήσουμε χρήματα από την προηγούμενη περίοδο που δεν δαπανήθηκαν από τα Ταμεία Συνοχής». «Η δεύτερη πηγή αφορά το Ευρωπαϊκό Ταμείο Υποστήριξης που θα διοχετεύουμε κεφάλαια», πρόσθεσε. «Η τρίτη πηγή αφορά τα Ταμεία από

Μητσοτάκης: Επείγον η Ε.Ε. να δείξει τη μέγιστη ευελιξία για να στηρίξει την Ελλάδα.

την Κοινή Αγροτική Πολιτική. Έχουμε και το νέο πρόγραμμα που θα εξετάσουμε. Τα χρήματα αυτά θα αποκαταστήσουν δάση και αγροτικές υποδομές. Η Ε.Ε. θα είναι δίπλα σας με πόρους από το Ταμείο Ανάκαμψης (400 εκατ. ευρώ). Θα υπάρξουν πόροι και από το πρόγραμμα Next Generation 2», είπε χαρακτηριστικά.

«Η Ευρώπη βρίσκεται δίπλα στους αδύναμους και θέλω να ξέρετε ότι θα είμαστε δίπλα στην Ελλάδα και στους Έλληνες» πρόσθεσε η κ. Φον ντερ Λάιεν, σημειώνοντας ότι η αλληλεγγύη ήταν το αντικείμενο της σύσκεψης που προηγήθηκε με τη συμμετοχή Ελλήνων υπουργών και Ευρωπαίων επιτρόπων.

Από την πλευρά του, ο πρωθυπουργός έκανε λόγο για μια «εποικοδομητική συνάντηση» και ευχαρίστησε την κ. Φον ντερ Λάιεν για την «ταχύτητα ανταποκρίσεως».

«Επισημαίνω τη βαρύτητα της κατάστασης. Υποστήκαμε δύο μεγάλες καταστροφές που δεν είχαμε ξαναδεί ποτέ. Την τεράστια πυρκαγιά στον Εβρο –τη μεγαλύτερη που έχει χτυπήσει την Ευρώπη– και τις πλημμύρες που χτύπησαν τη Θεσσαλία», συμπλήρωσε ακολουθώντας ο κ. Μητσοτάκης.

Η κ. Φον ντερ Λάιεν μίλησε για πέντε πηγές χρηματοδότησης προς την Ελλάδα ανακοινώνοντας ότι στη χώρα θα δοθούν συνολικά 2,2 δισ. ευρώ για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κακοκαιρίας Daniel.

«Η οικονομία βρίσκεται σε καλή κατάσταση και είμαστε σε θέση να καλύψουμε με πολλές άμεσες ανάγκες χωρίς να παρεκκλίνουμε από τους στόχους του προϋπολογισμού που έχουμε, και

είναι πολύ επείγον η Ευρωπαϊκή Ένωση να δείξει τη μέγιστη υποστήριξη και ευελιξία προκειμένου να στηρίξει την Ελλάδα και βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα», σημείωσε επίσης ο πρω-

θυπουργός.

Ο πρωθυπουργός ανέφερε πως υπάρχουν ευρωπαϊκοί πόροι που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί και μέρος αυτών της στήριξης θα λάβουν οι άνθρωποι

μέσα στις επόμενες εβδομάδες. «Επαναπρογραμματίζουμε τα χρηματοδοτικά εργαλεία στην Ε.Ε. για την επόμενη χρηματοδοτική περίοδο. Θα χρειαστούν πάνω από 2 δισ. για την ανακατασκευή αυτών που καταστράφηκαν. Με αυτό που βλέπουμε, όσα ξέραμε μέχρι τώρα δεν ισχύουν, και αυτό αφορά και τα μέσα και τα εργαλεία της Ε.Ε. για να βοηθήσει τους Έλληνες, δεδομένης της μεγάλης κλιματικής αλλαγής. Το Ταμείο Αλληλεγγύης δεν είχε λάβει υπόψη τέτοιες καταστροφές και δεν μπορούσε να έχει τέτοια κεφάλαια. Είναι προσωπική μου δέσμευση και θα προσπαθήσουμε να έχουμε περισσότερα κεφάλαια για να βοηθήσουμε τις χώρες σε περιπτώσεις τέτοιων καταστροφών», συνέχισε επαναλαμβάνοντας πως βλέποντας τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής είναι σαφές ότι θα πρέπει να ενεργοποιήσουμε και άλλους πόρους.

«Το σημαντικό είναι να μην απελπίζομαστε. Η Ευρώπη θα υποστηρίξει τη χώρα μας και ήθελα να σας ευχαριστήσω για την ταχύτητα με την οποία ανταποκριθήκατε στο αίτημά μου. Ήδη δημιουργήσαμε task force που θα κάνει τη λεπτομερή δουλειά για να ξεπεράσουμε κλασικά γραφειοκρατικά προβλήματα ώστε οι ευρωπαϊκοί πόροι να έρθουν το συντομότερο στην Ελλάδα. Εσείς προσωπικά και η Ε.Ε. έχετε στηρίξει την Ελλάδα σε πολύ δύσκολες καταστάσεις και είμαι σίγουρος ότι το ίδιο θα γίνει και τώρα», υπογράμμισε ο πρωθυπουργός.

Σε αναστολή πληρωμής δάνεια έως 1,5 δισεκατομμυρίου ευρώ στη Θεσσαλία

Στο 1-1,5 δισ. ευρώ υπολογίζεται ότι ανέρχονται τα δάνεια των ελληνικών τραπεζών στην περιοχή της Θεσσαλίας, μέρος των οποίων εκτιμάται ότι θα τεθούν σε αναστολή λόγω του άμεσου ή έμμεσου πλήγματος που επέφερε η κακοκαιρία «Daniel».

Όπως ανακοινώνει η Ελληνική Ένωση Τραπεζών, οι τράπεζες θα στηρίξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο επιχειρήσεις και νοικοκυριά που έχουν πληγεί από τα καταστροφικά φυσικά φαινόμενα των τελευταίων δύο μηνών (πυρκαγιές και πλημμύρες), ενώ τα μέτρα θα εξειδικευθούν άμεσα από την ΕΕΤ και κάθε μέλος χωριστά.

Αποζημιώσεις δεκάδων εκατομμυρίων εκτιμάται ότι θα κληθούν να καταβάλουν οι ασφαλιστικές εταιρείες.

Εκτός από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες, με κυρίαρχη την Τράπεζα Πειραιώς λόγω της διασύνδεσής της με την αγροτική οικονομία, παρουσία στην περιοχή έχουν και δύο συνεταιριστικές τράπεζες, η Θεσσαλίας και Καρδίτσας, με χορηγήσεις 318 και 138 εκατ. ευρώ αντίστοιχα.

Οι επιπτώσεις μπορεί να είναι άμεσες ή έμμεσες και επηρεάζουν όχι μόνο τις επιχειρήσεις που έχουν έδρα ή εγκαταστάσεις στη Θεσσαλία, αλλά και όσες προμηθεύονται πρώτες ύλες ή εξαρτούν την παραγωγική τους δραστηριότητα από την περιοχή. Γι' αυτόν τον λόγο η άσκηση για το ποιες επιχειρήσεις πλήττονται αναμένεται να είναι δύσκολη και τα μέτρα που θα ληφθούν θα πρέπει να εξειδικευθούν τις προσεχείς ημέρες με αναστολές πληρωμών δανειακών υποχρεώσεων, αλλά και μέτρα για την ανασυγκρότηση των υποδομών και της παραγωγής όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν. Την ίδια στιγμή δεκάδες εκατομ-

μύρια εκτιμάται ότι είναι οι ζημιές που θα κληθούν να καταβάλουν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν αρχίσει να υποδέχονται τα πρώτα αιτήματα. Πρόκειται για αιτήματα από μεγάλες επιχειρήσεις, αλλά και αιτήματα αποζημίωσης για Ι.Χ. ή αγροτικά που έχουν καταστραφεί. Με βάση τα στοιχεία, το σύνολο των ασφαλισμένων οχημάτων όλων των κατηγοριών στη Θεσσαλία φθάνει περίπου τις 355.000, αλλά ζητούμενο είναι αν το σύνολο αυτών των οχημάτων διέθετε ασφάλιση για φυσικές καταστροφές, που αποτελεί πρόσθετη κάλυψη και δεν τη διαθέτουν όλα τα οχήματα. Σύμφωνα με πληροφορίες, τα

αιτήματα για αποζημίωση που έχουν ήδη υποβληθεί στις μεγάλες ασφαλιστικές εταιρείες υπερβαίνουν αυτά που είχαν υποβληθεί από την πυρκαγιά στο Μάτι, η οποία –μαζί με τον Ιανό– ήταν από τα πιο δαπανηρά περιστατικά που έχουν καταγραφεί τα τελευταία χρόνια, με συνολικές ασφαλιστικές αποζημιώσεις ύψους 61 εκατ. ευρώ για 3.500 περιστατικά. Η κακοκαιρία «Daniel» εκτιμάται ότι θα επιφέρει πολλαπλάσιες ζημιές – σύμφωνα με κάποιες εκτιμήσεις έως και τρεις φορές μεγαλύτερες–, αλλά το τελικό ύψος τους, όπως είναι φυσικό, δεν μπορεί να προσδιοριστεί ακόμη, στον βαθμό που αρκετές επιχειρήσεις ή κατοικίες

δεν είναι καν προσβάσιμες προς το παρόν, έτσι ώστε να ξεκινήσει η πραγματοποίησή τους. Σημαντικό είναι το πλήγμα για τις μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις με μεταποιητικές εγκαταστάσεις ή τις τουριστικές επιχειρήσεις στις περιοχές που επλήγησαν, η πλειονότητα των οποίων είναι ασφαλισμένες για κινδύνους από φυσικές καταστροφές, ενώ ορισμένες είχαν και κάλυψη για απώλεια κερδών.

Στον αντίποδα, είναι μικρές επιχειρήσεις ζωικής ή φυτικής παραγωγής που είναι ανασφάλιστες, αλλά και εμπορικές επιχειρήσεις που επίσης δεν διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη.

Διακοπή λειτουργίας σε βιομηχανίες και επιχειρήσεις

Εκτός λειτουργίας παραμένουν μεγάλες μεταποιητικές και εμπορικές επιχειρήσεις στην περιοχή της Θεσσαλίας, καθώς οι εγκαταστάσεις τους πλημμύρισαν, ενώ άλλες αδυνατούν να λειτουργήσουν κανονικά λόγω των εκτεταμένων ζημιών στα δίκτυα ηλεκτροδότησης και υδροδότησης, καθώς και στα οδικά δίκτυα.

Στη διακοπή της λειτουργίας του εργοστασίου της στον Βόλο έχει υποχρεωθεί η ΑΓΕΤ Ηρακλής. Η μονάδα, η οποία απασχολεί πάνω από 400 εργαζομένους και συνεργάτες, έχει παραμείνει κλειστή για μια εβδομάδα εξαιτίας των πλημμυρών, καθώς προέκυψαν σημαντικές ζημιές, το κόστος των οποίων δεν έχει ακόμη αποτιμηθεί πλήρως. Σύμφωνα με στελέχη του ομίλου, πλημμύρισε τόσο ο περιβάλλον χώρος του εργοστασίου, όσο και το εσωτερικά αυτού, με αποτέλεσμα να καταστραφούν ολοσχερώς οι πρώτες ύλες που ήταν αποθηκευμένες στη μονάδα. Ζημιές έχουν γίνει και στον μηχανολογικό και ηλεκτρολογικό εξοπλισμό. Ωστόσο, η εταιρεία εκτιμά ότι σήμερα θα είναι σε θέση να επαναλειτουργήσει το εργοστάσιο και να ξεκινήσει τις πρώτες παραδόσεις. Το εργοστάσιο στον Βόλο είναι το μεγαλύτερο του ομίλου με ετήσια δυναμικότητα 4 εκατ. τόνων και μία από τις σημαντικότερες του ομίλου LafargeHolcim.

Εκτός λειτουργίας είναι από το βράδυ της προηγούμενης Τετάρτης το εργοστάσιο της ΤΥΡΑΣ (Ελληνικά Γαλακτοκομεία) κοντά στην Πύλη Τρικάλων, καθώς πλημμύρισε και αναμένεται να παραμείνει εκτός λειτουργίας για τις επόμενες δύο εβδομάδες. Τουτό, όπως δήλωσε στην «Κ» ο Διευθυντής Σαράντης, πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της «Ελληνικά Γαλακτοκομεία», μπορεί να προκαλέσει ελλείψεις επιπέδου μιας εβδομάδας στα ράφια σε συσκευασμένα τυριά και γιαούρτια της

εταιρείας. Η κακοκαιρία έχει επηρεάσει και την ομαλή λειτουργία της Sovel στον Αλμυρό Βόλου. Τμήματα των εγκαταστάσεων της θυγατρικής της «Σιδενόρ» έχουν πλημμυρίσει, ενώ παράλληλα δεν έχει αποκατασταθεί η πρόσβαση στο εργοστάσιο του συνόλου των εργαζομένων. Η λειτουργία της εταιρείας ομαλοποιείται μέρα με τη μέρα και σύντομα θα είναι α-πρόσκοπτη. Σε προσωρινή αναστολή της λειτουργίας του εργοστασίου της Exalco στο Κουλούρι Λάρισας προχώρησε η μητρική εταιρεία Βιοκαρπέντ, ζητώντας ταυτόχρονα την αναστολή της διαπραγματεύσεως της μετοχής της στο Χ.Α. μέχρι να έχει πλήρη εικόνα του μεγέθους των ζημιών. Οι παραγγελίες θα εκτελούνται από το εργοστάσιο που βρίσκεται στην περιοχή της Νίκαιας Λαρίσης.

Καταστροφές έχουν υποστεί και φωτοβολταϊκά πάρκα που βρίσκονται στον θεσσαλικό κάμπο, στον οποίο είναι εγκατεστημένα περί τα 2.500 φωτοβολταϊκά συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 1.050 MW. Αδιευκρίνιστος μέχρι στιγμής αριθμός πάρκων έχει υποστεί σοβαρές ζημιές, κυρίως στα ευπαθή τμήματα, όπως είναι οι inverters και οι υποσταθμοί, ενώ σε πολλές περιπτώσεις έχουν σπάσει ακόμη και πάνελ που είναι σχεδιασμένα να αντέχουν σε βροχές και βρέθηκαν βυθισμένα στο νερό και τις λάσπες για μέρες. Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αγροτικών Φωτοβολταϊκών έχει καταγράψει μέχρι στιγμής καταστροφές σε 80 φωτοβολταϊκά πάρκα μελών του.

Εκτός λειτουργίας βρίσκονται δύο υπερμάρκετ της «Σκλαβενίτης» σε Λάρισα και Καρδίτσα, με το πρώτο να έχει μέσα εμπόρευμα αξίας 2-3 εκατ. ευρώ, ενώ μικρότερες ζημιές υπέστησαν καταστήματα και άλλων αλυσίδων.

ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ, ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ, ΝΙΚΟΣ ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Ελλείψεις τροφίμων και ανατιμήσεις

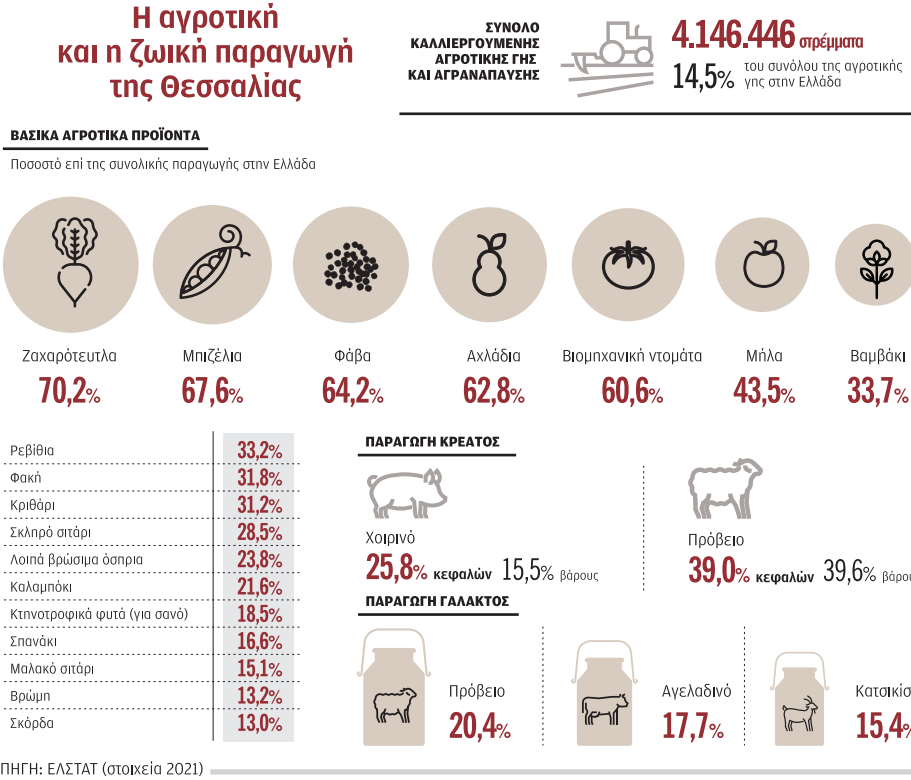
Τεράστιες ζημιές σε αγροτική και ζωική παραγωγή – Καθυστερήσεις στην τροφοδοσία των σούπερ μάρκετ

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Ανυπολόγιστες είναι οι συνέπειες της κακοκαιρίας «Daniel» στην αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή της χώρας, καθώς πολύ μεγάλο μέρος του θεσσαλικού κάμπου, αλλά και των καλλιεργειών σε ορεινά χωριά της Μαγνησίας, έχει υποστεί σημαντικές ζημιές. Την ίδια ώρα μεγάλο μέρος του ζωικού κεφαλαίου έχει χαθεί, κάτι που θα έχει συνέπειες στην παραγωγή κρέατος και γαλακτοκομικών - τυροκομικών προϊόντων, συνέπειες που θα πλήξουν τους παραγωγούς, τη βιομηχανία τροφίμων, αλλά και τους καταναλωτές, καθώς παράγοντες της αγοράς δεν μπορούν να αποκλείσουν την πυροδότηση νέου κύματος ανατιμήσεων.

Αν και ακόμη οι αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης δεν μπορούν να εκτιμήσουν το μέγεθος της ζημιάς, δεδομένου ότι θα πρέπει αφενός να προσεγγίσουν τις πληγείσες περιοχές, αφετέρου να υπάρξει αποστράγγιση των αγροτικών εκτάσεων και των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων από τα νερά και τη λάσπη, υπολογίζεται ότι η ζημιά είναι σχεδόν καθολική στις καλλιεργείες βόμβακος, καθώς το προϊόν δεν είχε συγκομισθεί ακόμη, ενώ πολύ σημαντικές είναι οι ζημιές σε αμπέλια, σε καλλιέργειες καλαμποκιού, τριφυλλίου (κυρίως μηδικής), αλλά και σε όψιμες ποικιλίες βιομηχανικής ντομάτας. Από την άλλη, λιγότερες είναι οι ζημιές στις καλλιέργειες σπτηρών, δεδομένου ότι η συγκομιδή είχε γίνει το καλοκαίρι και τα χωράφια θα έχουν στεγνώσει μέχρι την επόμενη σοδιά.

Προβληματισμός υπάρχει και για την ποιότητα των εδαφών, ειδικά σε περιοχές με κλίση. Όπως εξηγεί στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ Παναγιώτης Χατζηνικολάου, σε επικινδύνες εκτάσεις μπορεί να μεταβληθεί σημαντικά η ποιότητα των εδαφών, λόγω των πολλών φερτών υλικών και να μην είναι πλέον κατάλληλα για αγροτική χρήση. Σε άλλες, ωστόσο, περιπτώσεις οι αυξημένες ποσότητες νερού μπορούν να λειτουργήσουν σε όφελος των καλλιεργειών τις επόμενες χρονιές. Μόλις οι συνθήκες το επιτρέψουν τα κινητά συνεργεία του ΕΛΓΟ θα προδούν σε άμεσες δειγματοληψίες και αναλύσεις

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

του εδάφους στα πλημμυρισμένα χωράφια για τη μέτρηση της γονιμότητας των εδαφών, αλλά και για την παροχή συμβουλών για την αποκατάστασή τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η αγροτική γη στην Περιφέρεια Θεσσαλίας υπερβαίνει τα 4 εκατ. στρέμματα, αποτελώντας το 14,5% της συνολικής αγροτικής γης της Ελλάδας. Στον θεσσαλικό κάμπο άλλωστε παράγεται το 1/3 του ελληνικού βαμβακιού, το 70% των ζαχαρότευπλων, το 60% της βιομηχανικής ντομάτας, πάνω από το 30% του κριθαριού, κηπευτικά, πάνω από το 50% σημαντικών οσπρίων, αλλά και σχεδόν το 20% των κτηνοτροφικών φυτών για σανό. Σημαντική επίσης είναι η παραγωγή σε χοιρινό και πρόβειο κρέας (16% και 36% της συνολικής παραγωγής στην Ελλάδα, αντιστοίχως), ενώ στη Θεσσαλία παράγεται και πάνω από το 20% του πρόβειου γάλακτος, το οποίο χρησιμοποιείται για την παρασκευή φέτας και άλλων τυροκομικών προϊόντων.

Αν και ακόμη δεν έχουν παρουσιαστεί σημαντικές ελλείψεις σε προϊόντα, εκτι-

μάται ότι αυτό θα φανεί τις επόμενες εβδομάδες, κάτι που θα οδηγήσει σε αύξηση των εισαγωγών και πιθανόν σε αύξηση και των τιμών. «Η αγορά μέχρι στιγμής λειτουργεί ικανοποιητικά και κάποια προβλήματα εντοπίζονται κυρίως στα φυλλώδη, όπως μαρούλια, καρότα», δήλωσε στην «Κ» ο Απόστολος Αποστολάκος, διευθύνων σύμβουλος του Οργανισμού Κεντρικών Αγορών και Αλιείας (ΟΚΑΑ). Τόνισε, πάντως, ότι σαφέστερη εικόνα για πιθανές ελλείψεις θα υπάρξει όταν θα γίνει η καταγραφή των ζημιών σε φυτική και ζωική παραγωγή στη Θεσσαλία. Απέδωσε δε τις ελλείψεις στα παραπάνω προϊόντα στην παρατεταμένη ξηρασία και τις υψηλές θερμοκρασίες που υπήρχαν τις προηγούμενες εβδομάδες και οδήγησαν σε μειωμένη παραγωγή.

Η τροφοδοσία

Το γεγονός που προκαλεί στην παρούσα φάση τις μεγαλύτερες ελλείψεις και κυρίως καθυστερήσεις στην τροφοδοσία των καταστημάτων τροφίμων είναι ότι παραμένει κλειστή σε ορισμένα σημεία η εθνική

οδός Αθηνών - Θεσσαλονίκης. «Τα φορτηγά, αντί για 5 ώρες κάνουν 12 ώρες», δήλωσε χαρακτηριστικά στην «Κ» ο Λάμπρος Παπακοσμάς, εντεταλμένος σύμβουλος του ομίλου «Ελληνικές Υπεραγορές Σκλαβενίτης». Τα σημαντικά προβλήματα στην τροφοδοσία λόγω των καθυστερήσεων που προκαλεί η κλειστή εθνική οδός επισήμανε και ο επικεφαλής της «Metro ΑΕΒΕ» Αριστοτέλης Παντελιάδης. Ο ίδιος εκτίμησε ότι βραχυπρόθεσμα τα προβλήματα παραγωγής θα εντοπίζονται στα πράσινα λαχανικά, ενώ πιθανά προβλήματα θα υπάρξουν στην παραγωγή των μύλων. Επίσης, η κακοκαιρία «Daniel» προκάλεσε πρόωρη λήξη της σεζόν σε πολλά καλοκαιρινά εποχικά φρούτα.

Αν και οι εκπρόσωποι των σούπερ μάρκετ αποφεύγουν να εκτιμήσουν ότι η κακοκαιρία και η διαταραχή στην παραγωγή και την τροφοδοσία της αγοράς θα προκαλέσει ανατιμήσεις, τονίζουν ότι είναι άγνωστες οι επιπτώσεις στις τιμές σε σειρά προϊόντων, από φρούτα και λαχανικά μέχρι κρέατα, γαλακτοκομικά και τυριά.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
4-5-6-7-8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
10-11-12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΑΝΚΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ
ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Ελένη Πάντου

ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ ΜΕΛΩΔΙΚΑ
STRING DEMONS

TO PARTY!

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ Ανέστης Αζάς

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ: **Electroline**
έါ στο αύριο

ΧΟΡΗΓΟΙ: **cablenet** **ALAMBRA**

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ: **Parex** **Pharma LEAD** **αλφαμεγα**

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΤΗΣ **UNICARS**

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **LOVE 100.7 FM** **98.1 & 105.7** **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** **ΚΥΠΡΟΥ**

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: **Tickethour**.com.cy **7777 7040**
ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ **ACS**

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ: **SKY express**

Διαφάνεια στις εταιρείες διαχείρισης κόκκινων δανείων

Σχέδιο για ηλεκτρονική πλατφόρμα πληροφόρησης των δανειοληπτών

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Προσωποποιημένη πληροφόρηση και στοιχεία σχετικά με την οφειλή του δανειολήπτη, με αναλυτική καταγραφή των ποσών που οφειλονται ως κεφάλαιο, τοκοί, προμηθειες και άλλες χρεώσεις θα πρέπει να παρέχουν οι εταιρείες διαχείρισης στους δανειολήπτες, μέσω ειδικής πλατφόρμας που θα δημιουργηθεί.

Η δημιουργία της πλατφόρμας και η πληροφόρηση που θα παρέχει συζητήθηκε σε συνάντηση της γενικής γραμματέα Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους Θεώνης Αλαμπάση με εκ-

Οι κανόνες για τους διαχειριστές κόκκινων δανείων θα συμπεριληφθούν σε νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών που αναμένεται να δημοσιοποιηθεί στα μέσα Σεπτεμβρίου και το οποίο θα στοχεύει στο να βάλει μια τάξη στην αγορά των διαχειριστών μη εξυπηρετούμενων δανείων, που έχουν αναλάβει δάνεια ύψους 90,5 δισ. ευρώ.

Θα ενημερώνονται αναλυτικά για τα ποσά που οφείλονται ως κεφάλαιο, τοκοί, προμηθειες και άλλες χρεώσεις.

προσώπων των εταιρειών διαχείρισης, οι οποίοι προβάλλουν την πολυπλοκότητα του έργου δημιουργίας μιας τέτοιας βάσης δεδομένων.

Όπως έχει προαναγγείλει ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κωστής Χατζηδάκης, οι υποχρεώσεις σε σχέση με τους νέους κανόνες πληροφόρησης και δανείων, οι οποίοι προβλέπονται σε κοινοτική οδηγία που θα πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή έως τα τέλη του χρόνου, θα συνοδεύονται με ποινές όταν δεν παρέχουν σαφή και έγκαιρη ενημέρωση στους οφειλότες. Σύμφωνα με πληροφορίες, θα πρόκειται για ένα πλέγμα υποχρεώσεων αντίστοιχο με αυτό που ισχύει για τις εισπρακτικές εταιρείες και το οποίο θα έχει δεσμευτικό χαρακτήρα προκειμένου να περιοριστούν τα

παράπονα που συγκεντρώνει ο κλάδος των εταιρειών διαχείρισης.

Οι κανόνες θα συμπεριληφθούν σε νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών που αναμένεται να δημοσιοποιηθεί στα μέσα Σεπτεμβρίου και το οποίο θα στοχεύει στο να βάλει μια τάξη στην αγορά των διαχειριστών μη εξυπηρετούμενων δανείων, που έχουν αναλάβει δάνεια ύψους 90,5 δισ. ευρώ. Εκτός από τα θέματα των διαχειριστών κόκκινων δανείων το νομοσχέδιο του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών θα ρυθμίζει θέματα:

- Εξωδικαστικό μηχανισμό με στόχο να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων. Στις βελτίψεις που εξετάζονται είναι η δυνατότητα να υπάρχει ευχέρεια μεγαλύτερου κουρέματος μιας οφειλής,

χωρίς να προσκρούει στον όρο ότι το ποσό που θα ανακτήσει ο πιστωτής (τράπεζα ή fund) δεν μπορεί να είναι μικρότερο της εμπορικής αξίας του ακινήτου. Ο όρος αυτός έχει ενσωματωθεί στον μαθηματικό τύπο με βάση τον οποίο προκύπτει η ρύθμιση, αλλά από την εμπειρία που υπάρχει μέχρι σήμερα λειτουργεί ως νύειών, που έχουν αναλάβει δάνεια ύψους 90,5 δισ. ευρώ. Εκτός από τις εξωδικαστικές, επιτυγχάνοντας καλύτερη ρύθμιση, κάτι που μέχρι σήμερα δεν προβλέπεται από τον αλγόριθμο του εξωδικαστικού. Εκτός από τις ευελιξίες που θα παρέχονται για τους δανειολήπτες και οι οποίες

θα είναι το «καρότο» για την επιτάχυνση των ρυθμίσεων του εξωδικαστικού, το νομοσχέδιο θα προβλέπει ότι η σύμβαση ρύθμισης που υπογράφεται μέσω του εξωδικαστικού θα μπορεί να είναι εκτελεστός τίτλος για τη διενέργεια πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης, δηλαδή για πλειστηριασμούς. Το μέτρο εκτιμάται ότι θα λειτουργήσει ως «μαστίγιο» προκειμένου να περιοριστεί το φαινόμενο της αθέτησης της ρύθμισης έπειτα από μερικούς μήνες.

- Φορέα Απόκτησης και Επαναμίσθωσης Ακινήτων στη βάση των κινήτρων που ζητούν τα funds προκειμένου να καταστεί ελκυστική η επένδυση στον φορέα και να ολοκληρωθεί ο διαγωνισμός για τη δημιουργία του. Το επενδυτικό ενδιαφέρον που έχει υπάρξει μέχρι σήμερα

προσκρούει στην περιορισμένη διάθεση από την πλευρά των εύλογων νοικοκυριών να προσχωρήσουν στο καθεστώς της παράδοσης του ακινήτου στον φορέα. Μέχρι σήμερα οι δανειολήπτες που έχουν εκδολώσει ενδιαφέρον δεν ξεπερνούν τους 100, γεγονός που σύμφωνα με τους υποψήφιους επενδυτές, δεν δημιουργεί συνθήκες για την προσέλκυση υποψηφιοτήτων στο πλαίσιο των δεσμευτικών προσφορών και την επιτυχία του διαγωνισμού. Μεταξύ των κινήτρων που ζητούν τα funds που έχουν συμμετάσχει στο αρχικό στάδιο του διαγωνισμού είναι η αύξηση της επιδότησης των 70-210 ευρώ που ισχύει σήμερα, προκειμένου να είναι προσιτή η επένδυση με δεδομένη την άνοδο των τιμών των ενοικίων, η μείωση φορολογικής επιβάρυνσης για τα ακίνητα που θα αποκτηθούν από τον φορέα και η απαλλαγή τους από τον φόρο ακινήτης περιουσίας, όπως ο ΕΝΦΙΑ ή ο φόρος μεταβίβασης, η απαλλαγή τους από την υποχρέωση νομιμοποίησης τυχόν παρατυπιών που φέρουν αυτά τα ακίνητα και η κρατική εγγύηση για μείωση του κόστους του χρόνου.

Στο νομοσχέδιο του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας θα προβλέπεται επίσης η διεύρυνση της δραστηριότητας των εταιρειών παροχής πιστώσεων, η δραστηριότητα των οποίων πρόκειται να ανοίξει με δυνατότητα χορήγησης και στεγαστικών δανείων. Οι εταιρείες παροχής πιστώσεων μέχρι σήμερα μπορούσαν να χορηγούν δάνεια μόνο για καταναλωτικούς σκοπούς, κάτι που πρόκειται να αλλάξει. Εκτός από την αγορά των νέων στεγαστικών δανείων, αλλά και κόκκινων στεγαστικών οφειλών, οι εταιρείες παροχής πιστώσεων θα μπορούν να κάνουν και αναχρηματοδοτήσεις επιχειρήσεων που έχουν κόκκινα δάνεια.

Ρεκόρ επιβατικής κίνησης στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών

Με νέο ρεκόρ επιβατικής κίνησης ολοκλήρωσε το καλοκαίρι το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος», εμφανίζοντας τον Αύγουστο ενισχυμένο αριθμό επισκεπτών, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα των ετών 2022 και 2019 οπότε η πανδημία δεν είχε εκδηλωθεί. Τον Αύγουστο, σε σύγκριση με πέρυσι, στο μεγαλύτερο αεροδρόμιο της χώρας η κίνηση αυξήθηκε κατά 15,5%, σε 3,3 εκατ. άτομα, με το ποσοστό ανόδου να ανέρχεται σε 8,4%, έναντι του τελευταίου μήνα του καλοκαιριού του 2019. Κατά τον ίδιο μήνα, συγκριτικά με πέρυσι, η εγχώρια και η διεθνής κίνηση ενισχύθηκαν κατά 12,2% και 17%, με τους επιβάτες εξωτερικού να ξεπερνούν τα 2,2 εκατ. άτομα. Σε σχέση με τον Αύγουστο του 2019, η κίνηση εσωτερικού και εξωτερικού ενισχύθηκε κατά 11,6% και 7% αντίστοιχα. Το «Ελευθέριος Βενιζέλος» εμφανίζει σταθερά από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Αύγουστο υψηλά διημέρια ποσοστά ανόδου επιβατικής κίνησης, σε σχέση με τους οκτώ μήνες του 2022.

Τους τρεις μήνες του καλοκαιριού (Ιούνιος - Αύγουστος) η κίνηση διαμορφώθηκε σε 9,5 εκατ. επιβάτες, αριθμός αυξημένος κατά 17,2% και κατά περίπου 10,5% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022 και του 2019. Το καλοκαίρι, από τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών διακινήθηκαν οι μισοί από τους συνολικούς επισκέπτες του φετινού οκταμήνου, δηλαδή περίπου 18,7 εκατ. Σε απόλυτους αριθμούς, ο Ιούλιος υπήρξε ο καλύτερος μήνας για το αεροδρόμιο, με τον αριθμό των περίπου 3,3 εκατ. επιβατών να ξεπερνάει κατά 1.515 άτομα και την επιβατική κίνηση τον φετινό Αύγουστο.

Οι 18,7 εκατ. επισκέπτες του φετινού οκταμήνου είναι αυξημένοι κατά 27,3% έναντι του 2022 και 8% έναντι του διαστήματος Ιανουαρίου - Αυγούστου του 2019. Κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, η κίνηση εσωτερικού και εξωτερικού ξεπέρασε τα επίπεδα του 2022 κατά 21,2% και 30,3% αντίστοιχα. Και σε σχέση με το 2019, το ποσοστό ανόδου είναι 10,6% και 6,9% αντίστοιχα.

Υψηλές επιδόσεις εμφάνισε και η κίνηση αεροσκαφών, με τις 161,5 χιλιάδες πτήσεις του οκταμήνου να είναι αυξημένες κατά 13,3% και 4,7%, συγκριτικά με το αντίστοιχο διάστημα των ετών 2022 και 2019. Τον Αύγουστο, ο αριθμός των πτήσεων ήταν της τάξεως των 28.000, μέγεθος αυξημένο κατά 9,7% και 4,3% σε σχέση με τον ίδιο μήνα πέρυσι και το 2019.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Οι τρεις μεγάλες προκλήσεις των ελληνικών τραπεζών

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι ελληνικές τράπεζες βρίσκονται εδώ και καιρό στο ραντάρ της αγοράς, έπειτα από την αλλαγή σελίδας που σημείωσαν με την επιστροφή στην κερδοφορία, την εντυπωσιακή ώθηση που δέχθηκαν στα έσοδα χάρη στις αυξήσεις των επιτοκίων της ΕΚΤ, τη σημαντική μείωση των δεικτών NPE και τις εκτιμήσεις των διοικήσεων για επιστροφή στη διανομή μερισμάτων έπειτα από πολλά χρόνια. Ωστόσο ο κλάδος βρίσκεται αντιμέτωπος και με σημαντικές προκλήσεις και κινδύνους, όπως επισημαίνουν σε νέες εκθέσεις τους οι αναλυτές: Η διατήρηση της κερδοφορίας, οι επιπτώσεις της σύσφιγξης των χρηματοοικονομικών συνθηκών αλλά και η ψηφιοποίηση αποτελούν πλέον τα «μεγάλα στοίχηματα».

«Αυριανή Γη της Επαγγελίας» χαρακτηρίζει η Bank of America το τρέχον αφήγημα γύρω από τις ελληνικές τράπεζες. Όπως εξηγεί, όλες στοχεύουν να επαναφέρουν τα μερίσματα το 2024, το μεγαλύτερο μέρος της μείωσης των NPEs βρίσκεται πλέον πίσω τους, ενώ παρά-

Διατήρηση κερδοφορίας, αντιμετώπιση επιπτώσεων σύσφιγξης χρηματοοικονομικών συνθηκών και ψηφιοποίηση.

λληλα το ελληνικό Δημόσιο πρόκειται να ανακτήσει την επενδυτική βελθίδα μέσα στο επόμενο έτος και αυτό θα διευρύνει το κοινό των επενδυτών για τα ελληνικά περιουσιακά στοιχεία. Με τα αυξανόμενα επιτόκια οι ελληνικές τράπεζες αναβαθμίζουν σημαντικά τις εκτιμήσεις τους και επιτυγχάνουν πιο πειστικές αποδόσεις. Ωστόσο, το να πείσουν την αγορά ότι η κερδοφορία τους βρίσκεται πλέον σε βιώσιμες και γερές βάσεις είναι πιο σημαντικό τώρα που οι τράπεζες είναι πιθανό να προσπαθήσουν να εξαντλήσουν τα αποθέματα κεφαλαίων τους (σε σχέση με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις) για να ανταμείψουν τους μετόχους τους, όπως προειδοποιεί η BofA. Σε αυτό το

πλαίσιο, θεωρεί πως η χαμηλή κάλυψη των NPEs αποτελεί σημάδι ότι η μελλοντική κερδοφορία θα μπορούσε να είναι πολύ πιο αδύναμη από ό,τι αναμένει η αγορά. Η Jefferies πάντως εμφανίζεται πιο αισιόδοξη, καθώς υποστηρίζει πως οι τάσεις από το μέτωπο της οικονομίας παραμένουν πολύ θετικές για τις ελληνικές τράπεζες, με την τιμολόγηση των καταθέσεων να παραμένει ευνοϊκή, την αύξηση των δανείων να αναμένεται να ανακάμψει στο β' εξάμηνο, καθώς η εκλογική αβεβαιότητα δεν υπάρχει πια, ενώ ο πολύ ισχυρός τουρισμός θα στηρίζει την οικονομική δραστηριότητα και την απασχόληση. Από την πλευρά του, ο οίκος αξιολόγησης DBRS επισημαίνει πως οι ελληνικές τράπεζες είναι από τις πιο ευάλωτες στην Ευρώπη λόγω της μεγάλης έκθεσης στους κλάδους των μεταφορών, των τροφίμων και της διαμονής. Όπως τονίζει, στο β' τρίμηνο οι χρεοκοπίες εταιρειών στην Ευρώπη άγγιξαν τα υψηλότερα επίπεδα από το 2015, καταγράφοντας αύξηση 8,4% σε τριμηνιαία βάση.

Η αύξηση των πτωχεύσεων αντικα-

τοπτρίζει το σκληρό οικονομικό περιβάλλον στο οποίο οι επιχειρήσεις πρέπει να επιβιώσουν, λόγω του πληθωρισμού, της ανόδου των επιτοκίων, του αυξανόμενου κόστους των μισθών και της απόσυρσης των κυβερνητικών μέτρων στήριξης που τέθηκαν σε εφαρμογή κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Η DBRS προειδοποιεί πως αυτά θα έχουν παράπλευρη επίδραση στις ευρωπαϊκές τράπεζες, καθώς η παρατεταμένη αύξηση των χρεοκοπιών συχνά οδηγεί σε σωρευτική επιδείνωση της ποιότητας του ενεργητικού τους. Ενώ ο αντίκτυπος θα πρέπει να είναι διαχειρίσιμος για τις περισσότερες τράπεζες στην Ευρώπη, ορισμένες χώρες, και συγκεκριμένα η Ελλάδα, η Κύπρος, η Μάλτα, η Κροατία και η Πορτογαλία, θα επηρεαστούν περισσότερο δεδομένης της υψηλής έκθεσής τους στα πιο ευάλωτα τμήματα της οικονομίας.

Στις ευκαιρίες αλλά και στους κινδύνους που φέρνει η ψηφιοποίηση για τις ελληνικές τράπεζες εστιάζει, τέλος, ο οίκος αξιολόγησης Moody's. Όπως επισημαίνει, η μείωση του προσωπικού και

των υποκαταστημάτων στην οποία έχουν προχωρήσει οι ελληνικές τράπεζες (κατά 29% και 32% σε μέσο όρο, αντιστοίχως) έχει βελτιώσει την αποτελεσματικότητά τους, γεγονός που θα υποστηρίξει την κερδοφορία τα επόμενα 2-3 χρόνια.

Πιο ανταγωνιστικές

Η μεγαλύτερη χρήση ψηφιακών και τεχνολογικών υπηρεσιών θα ωφελήσει τις ελληνικές τράπεζες μειώνοντας το λειτουργικό κόστος και ενισχύοντας την εμπειρία για τους πελάτες, ενώ θα προσελκύσει επίσης μια νεότερη γενιά πελατών και θα κάνει τις ελληνικές τράπεζες πιο ανταγωνιστικές.

Ωστόσο, η ψηφιοποίηση θα επιφέρει υψηλότερο επενδυτικό κόστος και νέες προκλήσεις. Τα κέρδη αποδοτικότητας θα αντισταθμιστούν εν μέρει από το υψηλότερο κόστος επένδυσης στην τεχνολογία, ενώ οι τράπεζες θα πρέπει να διαχειριστούν προσεκτικά την ψηφιακή μετάβασή τους με τρόπο που να μην αυξάνει την έκθεσή τους σε κινδύνους προστασίας δεδομένων και κυβερνοασφάλειας.

«Αυριανή Γη της Επαγγελίας» χαρακτηρίζει η Bank of America το αφήγημα γύρω από τις ελληνικές τράπεζες. Όπως εξηγεί, όλες στοχεύουν σε μερίσματα, το μεγαλύτερο μέρος της μείωσης των NPEs έχει γίνει, ενώ η χώρα πρόκειται να ανακτήσει την επενδυτική βελθίδα, γεγονός που θα προσελκύσει νέους ξένους επενδυτές.

Νέες επενδύσεις στην Ελλάδα ετοιμάζει ο Γιάννης Αντετοκούνμπο

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Στα βήματα των Αμερικανών καλαθοσφαιριστών Μάικλ Τζόρνταν και Λεμπρόν Τζέιμς, που εκτός από κορυφαίες διακρίσεις στο NBA και στους Ολυμπιακούς Αγώνες, είναι γνωστοί και για τις επενδύσεις τους, βρίσκεται ο 28χρονος Έλληνας διεθνής Γιάννης Αντετοκούνμπο. Αποτελώντας τον ενδέκατο πιο καλοπληρωμένο αθλητή παγκοσμίως με εκτιμώμενη αξία περιουσίας άνω των 100 εκατ. δολαρίων, ο Νιγηριανός καταγωγής καλαθοσφαιριστής αναζητεί επενδύσεις εντός κι εκτός Ελλάδας σε τομείς με προοπτικές μεγέθυνσης και αξιόλογες αποδόσεις. Στόχος του Γιάννη Αντετοκούνμπο, όπως αναφέρει στην «Κ» συνομιλητής του, είναι η δημιουργία ενός διαφοροποιημένου επενδυτικού χαρτοφυλακίου. Γι' αυτό ο ίδιος με την οικογένειά του έχουν προχωρήσει στην ίδρυση της εταιρείας Ante INC που αποτελεί, ουσιαστικά, family office με σημαντικές ήδη επενδύσεις.

Μία από τις πλέον πρόσφατες περιλαμβανεί την απόκτηση από την Ante των Γιάννη, Θανάση, Κώστα και Αλεξέ Αντετοκούνμπο το 10% της «Ελληνικά Οίνοποιεία», της οποίας επικεφαλής

Απέκτησε το 10% της «Ελληνικά Οίνοποιεία», σχέδια για νέο κατάστημα Antetokounbros στην οδό Ερμού και eshop.

είναι ο Ηλίας Γεωργιάδης, που ελέγχει την εισηγμένη εταιρεία επενδύσεων ακινήτων περιοχίας Premia Properties. Η «Ελληνικά Οίνοποιεία» είναι η εταιρεία συμμετοχών που το 2022 εξαγόρασε την Μπουτάρη Οίνοποιεία και το φυσικό μεταλλικό νερό ΙΟΛΗ.

Κατά πληροφορίες της «Κ», η επόμενη επένδυση του Γιάννη Αντετοκούνμπο περιλαμβάνει τη δημιουργία δύο νέων καταστημάτων Antetokounbros στην οδό Ερμού και στο Μιλγουόκι, έχοντας ιδρύσει, πριν από ένα χρόνο, το πρώτο στην αίσουσα αναχωρήσεων του «ΕΛ Βενιζέλος». Οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν ότι η παραγωγή των ειδών ένδυσης και υπόδησης θα γίνεται στην Ελλάδα. Τα επόμενα επενδυτικά βήματα του Έλληνα διεθνούς καλαθοσφαιριστή περιλαμβάνουν και την ίδρυση ενός η-

Πριν από ένα χρόνο, ο Γιάννης Αντετοκούνμπο ίδρυσε το πρώτο κατάστημα Antetokounbros στην αίσουσα αναχωρήσεων του «ΕΛ Βενιζέλος».

λεκτρονικού καταστήματος λιανικής.

Ενας ακόμη τομέας με βέβαιες αποδόσεις στην Ελλάδα είναι η αγορά ακινήτων και δη η κατηγορία της πολυτελούς κατοικίας. Ως εκ τούτου, η πρώτη

επένδυση του Γιάννη Αντετοκούνμπο αφορά την απόκτηση δύο πολυτελών κατοικιών στη συνοικία Rolling Greens στο τουριστικό θέρετρο της Μεσοσηνίας Costa Navarino. Οι κατοικίες στο τμήμα

αυτό ξεκίνησαν να πωλούνται από τα σχέδια το καλοκαίρι του 2020 εν μέσω πανδημίας. Είναι τριών και τεσσάρων υπνοδωματίων, διαθέτουν επιφάνεια από 235 τ.μ., με την τιμή πώλησής τους να ξεκινάει από 1,2 εκατ. ευρώ και 1,7 εκατ. ευρώ αντίστοιχα. Ωστόσο, ο Γιάννης Αντετοκούνμπο έχει επιλέξει το Παλιό Ψυχικό για τη μόνιμη κατοικία του ίδιου και της οικογένειάς του.

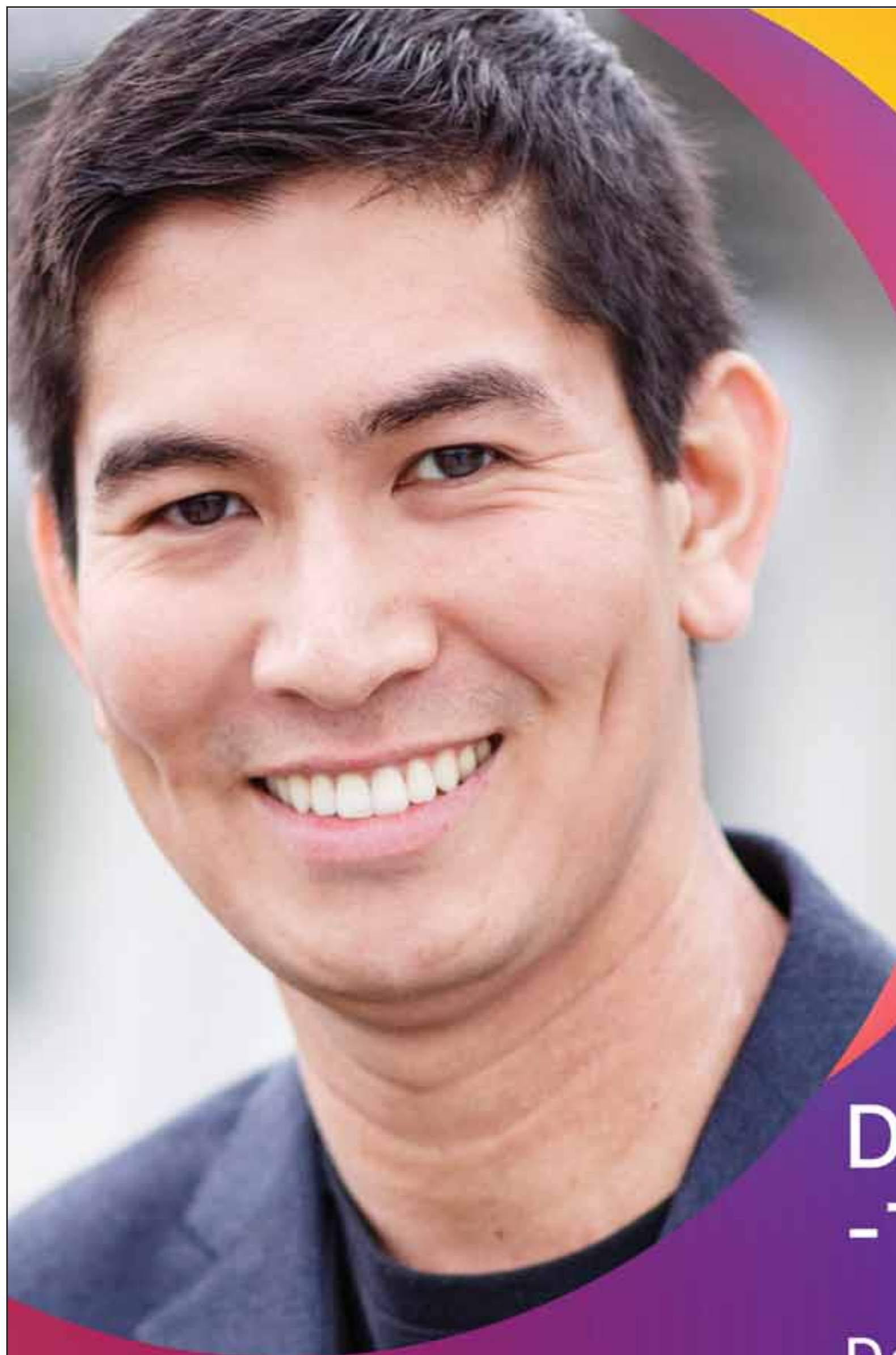
Το χαρτοφυλάκιο της Ante Inc. περιλαμβάνει το μειοψηφικό ποσοστό που έχει αποκτήσει στην Catalio Capital Management που ίδρυσαν το 2020 ο Γιώργος Πετρόχειλος και ο δρ Ρ. Γιόκομπ Βογκελστάιν, διαχειρίζεται κεφάλαια άνω του 1 δισ. δολαρίων και επενδύει σε καινοτόμες εταιρείες βιοτεχνολογίας του κλάδου υγείας. Αναγνωρίζοντας τις προοπτικές του κλάδου των τροφίμων και ποτών, το περασμένο καλοκαίρι ο Αντετοκούνμπο και η οικογένειά του επένδυσαν στην καναδική εταιρεία γλυκών Candy Funhouse.

Παράλληλα, φέτος, σε συνεργασία με τον Γιάννη Κουδούνη, διευθύνοντα σύμβουλο της παγκόσμιας εταιρείας διακρίσεων επενδύσεων, Calamos Investments, ο Αντετοκούνμπο ίδρυσε το εισηγμένο στο NYSE Arca Calamos

Antetokounmpo Global Sustainable Equity Funds, που επενδύει σε εταιρείες που έχουν ως προτεραιότητα τη βιωσιμότητα (ESG).

Ο Γιάννης Αντετοκούνμπο δεν θα μπορούσε να μην επενδύσει σε τομείς που γνωρίζει καλά, όπως ο αθλητισμός. Πριν από δύο χρόνια αγόρασε μετοχές στους Milwaukee Brewers, την ομάδα μπέιζμπολ του MLB, απόφαση που υπογράφει και το γεγονός ότι στο Μιλγουόκι ο Αντετοκούνμπο έκανε τα πρώτα του βήματα, φθάνοντας εκεί από την Ελλάδα το 2013. «Για ένα παιδί μεταναστών από τα Σεπόλια της Αθήνας, είναι ένα όνειρο που βγαίνει αληθινό», είχε αναφέρει τότε. Τον περασμένο Αύγουστο, ο ίδιος και οι αδελφοί του εισήλθαν και στο μετοχικό κεφάλαιο του ποδοσφαιρικού συλλόγου του Νάσβιλ. «Ο πατέρας μου ήταν επαγγελματίας ποδοσφαιριστής και το ποδόσφαιρο ήταν το πρώτο άθλημα με το οποίο ερωτεύτηκα την Ελλάδα», είχε αναφέρει ο διεθνής καλαθοσφαιριστής.

Ο Γιάννης Αντετοκούνμπο και η οικογένειά του έχουν ιδρύσει και το φιλανθρωπικό ίδρυμα CAF (Charles Antetokounmpo Foundation), στη μνήμη του πατέρα τους Τσαρλς.

DEX HUNTER -TORRICKE

DeepMind Google/
SpaceX
Head of Global
Communications
& Marketing

digital
agenda
CYPRUS SUMMIT

OCTOBER 17, 2023

BOOK TICKET NOW
digitalagency.com

POWERED BY

Bank of Cyprus

SUPPORTERS

OFFICIAL CARRIER

PARTNERS

A PROJECT ENDORSED BY

Δυσκολεύεται να καλύψει βασικές ανάγκες 1 στα 3 νοικοκυριά

Ο πραγματικός μισθός μειώθηκε κατά 8,7% πέρυσι σε σύγκριση με το 2021, λέει η ΓΣΕΕ

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Επείγουσα ανάγκη για ισχυρά και αποτελεσματικά μέτρα στήριξης της αγοράς εργασίας, του εισοδήματος των εργαζομένων και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων διαπιστώνει το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ, στην ετήσια εκθεση για την ελληνική οικονομία, που παρουσιάστηκε στη Θεσσαλονίκη, υπό τη βαριά σκιά βέβαια των καταστροφικών πλημμυρικών φαινομένων και των αδιανότων συνεπειών τους στην κοινωνία και στην οικονομία.

Το 2022, δεν σημειώθηκε κάποια ουσιαστική πρόοδος σχετικά με την αναμόρφωση των συλλογικών διαπραγματεύσεων.

Αν και η έκθεση καταρτίστηκε πολύ πριν από τις δραματικές εξελίξεις του καλοκαιριού, αναφορικά με τις πυρκαγιές αλλά και τις πλημμύρες που έπληξαν τη χώρα, οι μελετητές του ΙΝΕ ΓΣΕΕ κατέγραψαν την ανάγκη ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής μέσω της προστασίας θεμελιωδών αρχών και δικαιωμάτων στην εργασία, με αξιοπρεπείς μισθούς, εξασφάλιση ίσων αμοιβών για εργασία ίσων αξίας και με την προώθηση πολι-

τικών διά βίου μάθησης και εκπαίδευσης. Και αυτό γιατί τα στοιχεία «φωτογραφίζουν» ένα ζοφερό τοπίο στην αγορά εργασίας, παρά την ανθεκτικότητα που παρουσίασε η ελληνική οικονομία στην κρίση πληθωρισμού, σημειώνοντας ρυθμούς μεγέθυνσης υψηλότερους από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Έτσι, ενώ η χώρα μας επέστρεψε στην τάση μεγέθυνσης της περιόδου 2016-2019, καλύπτοντας το κενό που προκλήθηκε από την πανδημία, ένα στα τρία νοικοκυριά δυσκολεύεται να ανταπεξέλθει στις δαπάνες για την κάλυψη βασικών αναγκών, ενώ σχεδόν ένα στα δύο αδυνατεί να ανταπεξέλθει σε μια έκτακτη δαπάνη.

Συγκεκριμένα, στην Ελλάδα το 2021 βρέθηκε σε σοβαρή υλική και κοινωνική στέρηση το 13,2% των ανδρών και το 14,5% των γυναικών, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά στην Ε.Ε.-27 ήταν 6% και 6,6%, αντίστοιχως. Το 2022, στη χώρα μας, σε αδυναμία κάλυψης βασικών αναγκών για μια αξιοπρεπή διαβίωση βρέθηκε το 13,2% των ανδρών και το 14,6% των γυναικών.

Το 2021-2022, πολύ μεγάλη δυσκολία να ανταπεξέλθει στις δαπάνες για την κάλυψη βασικών αναγκών αντιμετώπισε το 36% των νοικοκυριών χωρίς εξαρτώμενα παιδιά, ενώ την ίδια περίοδο στην Ε.Ε.-27 το αντίστοιχο ποσοστό νοικοκυριών ήταν μόλις 6,1%. Το 2021 το 46,3% των νοικοκυριών στην Ελλάδα δήλωσε αδυναμία να ανταπεξέλθει σε

Η **Ελλάδα** παρουσιάζει τη χειρότερη επίδοση στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε χαρακτηριστικά όπως ο χρόνος εργασίας και η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, και από τις χαμηλότερες επιδόσεις στη συλλογική εκπροσώπηση και στην επαγγελματική εξέλιξη, αναφέρει η ετήσια έκθεση για την ελληνική οικονομία του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ.

μια έκτακτη δαπάνη, ενώ λίγο πιο χαμηλό (43,6%) ήταν το ποσοστό το 2022. Επίσης, και παρά την ταχεία ανάκαμψη, η Ελλάδα έχει το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στην Ευρώπη. Αντιστοίχως, καταγράφει το χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης στους νέους κάτω των 25 ετών και το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης τόσο στις ηλικίες 20-64 ετών όσο και στις γυναίκες ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.-27.

Συμφωνα με το ΙΝΕ ΓΣΕΕ, τα τελευταία δύο χρόνια οι ονομαστικοί μισθοί στην Ελλάδα αυξήθηκαν σημαντικά, 6,9% και 10,1% αντιστοίχως ανά έτος, χωρίς όμως αυτό να αλλάξει τη διανομή εισοδήματος. Βέβαια, ο πραγματικός μέσος μισθός παρουσίασε σημαντική μείωση, η οποία το 2022 έφτασε το 8,7% σε σχέση με το 2021. Αυτή η εξέλιξη οδήγησε σε διανεμητικό κενό εις βάρος του κόσμου

της εργασίας, της τάξεως του 8,4% το 2021 και 9,5% το 2022, και σε μείωση του εισοδηματικού μεριδίου των μισθών στο ΑΕΠ στο 47,5% το 2022. Η ποιότητα της εργασίας στη χώρα μας είναι η χαμηλότερη μεταξύ των 27 χωρών-μελών της Ε.Ε., αφού η Ελλάδα σημειώνει τη χειρότερη επίδοση σε χαρακτηριστικά όπως ο χρόνος εργασίας και η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής κι από τις χαμηλότερες επιδόσεις στη συλλογική εκπροσώπηση, στην επαγγελματική εξέλιξη και στην ποιότητα του εισοδήματος.

Παράλληλα, κατά τη διάρκεια του 2022 δεν σημειώθηκε κάποια ουσιαστική πρόοδος σχετικά με την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου των συλλογικών διαπραγματεύσεων, δεδομένου ότι υπεγράφησαν 25 συμβάσεις κλαδικού ή ομοιοεπαγγελματικού εθνικού ή τοπικού χαρακτήρα. Κατά το ίδιο έτος υπεγρά-

φσαν 217 επιχειρησιακές συμβάσεις. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι ενώ το 2010 η κάλυψη των εργαζομένων από 79 κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές συμβάσεις προσέγγιζε το 100%, σήμερα, σύμφωνα με τη ΓΣΕΕ, οι 38 κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές ΣΣΕ που βρίσκονται σε ισχύ καλύπτουν δυνητικά περίπου 735.000 εργαζομένους, δηλαδή μόλις το 29% του συνόλου των μισθωτών. Ωστόσο, το πραγματικό ποσοστό κάλυψης των εργαζομένων από κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές ΣΣΕ μειώνεται ακόμη περισσότερο καθώς μόνο 5 έχουν κηρυχθεί ως γενικά υποχρεωτικές, δηλαδή ως υποχρεωτικά εφαρμοστές σε όλους τους εργαζομένους από το σύνολο των επιχειρήσεων του κλάδου ή του επαγγέλματος. Επίσης, μόλις 9 από τις 24 κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές συμβάσεις που υπεγράφησαν το 2022 προβλέπουν αύξηση αποδοχών.

Μακροοικονομικές εξελίξεις

Σύμφωνα με το ΙΝΕ ΓΣΕΕ, κύριος μοχλός της οικονομικής μεγέθυνσης στη χώρα μας, παρά την κρίση πληθωρισμού, ήταν η ιδιωτική κατανάλωση, ενώ η αύξηση των εισαγωγών υπερκάλυψε τα όποια οφέλη από την ενίσχυση των επενδύσεων και των εξαγωγών.

Ωστόσο, η δυναμική της κατανάλωσης είναι φθίνουσα και οι επενδύσεις, μολοντί αυξήθηκαν, παραμένουν σχεδόν 9 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης σε όρους ΑΕΠ.

Παράλληλα, η αδύναμη παραγωγική διάρθρωση της οικονομίας δημιουργεί μεγάλη εξάρτηση από εισαγωγές, με αποτέλεσμα η ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας να συνοδεύεται από αυξητικές πιέσεις στο εμπορικό έλεγμα.

Μία στις τρεις επιχειρήσεις φοροδιαφεύγει

Παραβάσεις στο 32% των ελέγχων την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Σχεδόν μία στις τρεις επιχειρήσεις που ελέγχθηκαν από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων από τις αρχές του έτους έως και τις 31 Αυγούστου φοροδιαφεύγει. Σύμφωνα με τα στοιχεία της φορολογικής διοίκησης, στο ανώτερο διάστημα πραγματοποιήθηκαν 50.000 έλεγχοι τόσο στις τουριστικές περιοχές τους τρεις καλοκαιρινούς μήνες, όσο και στο σύνολο της χώρας το οκτάμηνο, εκ των οποίων στις 16.000 ή διαφορετικά στο 32% των επιχειρήσεων εντοπίστηκαν παραβάσεις. Σε κάθε μία από τις 16.000 επιχειρήσεις βρέθηκαν κατά μέσον όρο 50 παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας.

Πρόκειται για ελέγχους οι οποίοι πραγματοποιούνται σε επίπεδο επισκέψεων στις επιχειρήσεις, με σκοπό την επιτόπια διαπίστωση –ή μη– παραβάσεων, αλλά και κατόπιν διασταυρώσεων. Μεγάλη έμφαση δόθηκε και στα στοιχεία από τις ψηφιακές πλατφόρμες, e-send και myDATA, συνδυαστικά με τα στοιχεία συναλλαγών από τα POS.

Σύμφωνα με πληροφορίες, στην κορυφή της λίστας της φοροδιαφυγής είναι οι επιχειρήσεις εστίασης, τα καφέ, τα μπαρ, τα καταστήματα ένδυσης, υποδήσης, πώλησης τροφίμων, οι κάβες, ενώ παραβάσεις διαπιστώθηκαν σε φαρμακεία και ξενοδοχεία.

Με οδηγό τα POS

Τα ηλεκτρονικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή του ο ελεγκτικός μηχανισμός παρέχουν τη δυνατότητα στους ελεγκτές να πηγαίνουν στοχευμένα σε όσες επιχειρήσεις φαίνεται να έχουν πραγματοποιήσει συναλλαγές με POS, χωρίς ωστόσο να έχουν εκδώσει τις σχετικές αποδείξεις. Όπως αναφέρουν πηγές του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, δεν αποκλείεται να αλλάξει το ποινολόγιο της εφορίας και τα πρόστιμα να γίνουν ακόμη πιο αυστηρά για όσους δεν εκδίδουν και δεν διαβιβάζουν τις αποδείξεις στην ΑΑΔΕ. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία από τα τερματικά POS βρίσκονται στη διάθεση της ΑΑΔΕ το αργότερο σε διάστημα 24 ωρών από τη συναλλαγή.

Όπως αναφέρουν οι ίδιες πηγές, φέτος έχουν αλλάξει και οι συνθέσεις των κλιμακίων των ελεγκτών. Μπορεί

Εντός του φθινοπώρου θα ολοκληρωθούν οι διασταυρώσεις των 3,8 εκατ. φορολογουμένων που δηλώνουν έως 10.000 ευρώ.

ένα κλιμάκιο από την Κατερίνη της Κεντρικής Μακεδονίας να διενεργήσει έλεγχο στη Βάρκιζα και ένα συνεργείο από τη Θεσσαλονίκη να βρεθεί στην Πάτρα. Αυτές οι αλλαγές οδήγησαν στον εντοπισμό περισσότερων περιπτώσεων φοροδιαφυγής, καθώς η εντοπισιμότητα φαίνεται ότι δημιουργούσε προβλήματα. Όπως τονίζεται σε ανακοίνωση που εξέδωσε η φορολογική διοίκηση, στους ελέγχους που διενεργήθηκαν εντοπίστηκαν επιχειρήσεις με παραβάσεις μη έκδοσης και μη διαβίβασης φορολογικών στοιχείων, καθώς και πλήθος περιπτώσεων όπου η πληρωμή είχε γίνει με πλαστικό χρήμα, αλλά η επιχείρηση δεν είχε κόψει ή δεν είχε διαβιβάσει τα αντίστοιχα παραστατικά. Σε αυτές τις επιχειρήσεις επιβλήθηκε κλείσιμο 48 ωρών, καθώς και τα αναλογούντα πρόστιμα.

Οι έλεγχοι συνεχίζονται καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς, με έμφαση

τον Σεπτέμβριο στις τουριστικές περιοχές. Όπως δήλωσε ο διοικητής της ΑΑΔΕ Γιώργος Πιτσιλής, «η διασφάλιση των συνθηκών για τη λειτουργία της αγοράς υπό συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού και η προστασία των συνεπών φορολογουμένων είναι αυτονόητα για εμάς. Γι' αυτόν τον σκοπό εντεινουμε και φέτος τους ελέγχους, αναπτύσσουμε διαρκώς νέα ψηφιακά εργαλεία και εφαρμόζουμε εξελιγμένες τεχνικές ελέγχου, ώστε να περιορίζουμε, όσο και περισσότερο, τα παράθυρα φοροδιαφυγής».

Παράλληλα, ο διοικητής της ΑΑΔΕ προανήγγειλε ότι εντός του φθινοπώρου θα έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία των διασταυρώσεων των 3,8 εκατ. φορολογουμένων που δηλώνουν εισοδήματα έως 10.000 ευρώ. Όπως είπε, θα ελεγχθούν οι δαπάνες όλων των φορολογουμένων που δηλώνουν τα ανωτέρω εισοδήματα και εφόσον προκύψουν αποκλίσεις θα κινηθούν οι διαδικασίες που προβλέπει η φορολογική νομοθεσία. Παράλληλα ανακοίνωσε τη δημιουργία μπτρώου POS, σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις θα δηλώνουν τα POS που έχουν, τόσο τα ελληνικά όσο και τα ξένα.

Όπως όλα δείχνουν, το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών αναμένεται να προχωρήσει στη θε-

μοθέτηση-εφαρμογή σειράς μέτρων για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής. Μάλιστα, ο πρωθυπουργός αναμένεται να εξαγγείλει από το βήμα της ΔΕΘ όλες τις πρωτοβουλίες που πρόκειται να λάβει η κυβέρνηση. Μεταξύ των μέτρων που εξετάζονται είναι:

1. Διασύνδεση των ταμειακών μηχανών με τα POS των επιχειρήσεων.
2. Επέκταση των POS σε περισσότερες οικονομικές δραστηριότητες.
3. Αλλαγές στο φορολογικό πλαίσιο των ελευθέρων επαγγελματιών με επίκεντρο τις δαπάνες που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά τους.
4. Υποχρεωτική χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης.
5. Καθιέρωση ψηφιακού δελτίου αποστολής που θα επιτρέπει σε πραγματικό χρόνο να ελέγχεται η διακίνηση των προϊόντων (οικοδομικά, αγροτικά κ.λπ.).
6. Εκπτώση φόρου ή μπόνους για τους φορολογουμένους που συμβάλλουν στην αποκάλυψη κρουσμάτων μη έκδοσης ή έκδοσης πλασματικών αποδείξεων μέσω της εφαρμογής Appodixi. Ο αρκικός σχεδιασμός προέβλεπε την παροχή κλιμακωτής χρηματικής επιβράβευσης, με ανώτατο όριο τα 1.500-2.000 ευρώ.
7. Επανεξέταση των προστίμων για τυπικές και ουσιαστικές παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας.

Κατά 19,9% αυξήθηκε ο αριθμός των συναλλαγών με κάρτες το β΄ 3μηνο

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Με ρυθμό 19,9% σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο αυξήθηκε το β΄ τρίμηνο του 2023 ο αριθμός των συναλλαγών με χρεωστικές και πιστωτικές κάρτες, ο οποίος ανήλθε στα 559,4 εκατ. από 466,5 εκατ. το β΄ τρίμηνο του 2022.

Η ολοένα και μεγαλύτερη διάδοση στη χρήση των καρτών συνοδεύθηκε με αύξηση κατά 4,1% του αριθμού τους, ανεβάζοντας τις χρεωστικές κάρτες που κυκλοφορούν στην αγορά στα 15,5 εκατ. από 14,9 εκατ. το αντίστοιχο περυσινό διάστημα και τις πιστωτικές κάρτες στα 2,7 εκατ. από 2,6 εκατ.

Κατά 14,6% αυξήθηκε την ίδια περίοδο ο αριθμός των προπληρωμένων καρτών, που ανήλθαν στα 2,2 εκατ., με αποτέλεσμα το σύνολο των καρτών που έχουν εκδοθεί από ελληνικές τράπεζες να αριθμεί πλέον 20,5 εκατ. από 19,5 εκατ. το β΄ τρίμηνο του 2022.

Η διάδοση του «πλαστικού χρήματος» ολοένα και περισσότερο για καθημερινές συναλλαγές εκτινάξε αντίστοιχα κατά 19,2%, στα 17,5 δισ. ευρώ από 14,7 δισ. ευρώ το β΄ τρίμηνο του 2022, και την αξία των συναλλαγών, με αποτέλεσμα ο μέσος όρος ανά συναλλαγή να διαμορφωθεί στα 31 ευρώ περίπου, αντίστοιχος με πέρυσι.

Η χρήση του «πλαστικού χρήματος» ενισχύθηκε από την αύξηση του τουρισμού, καθώς το πλήθος των συναλλαγών από κάρτες που έχουν εκδοθεί από τράπεζες του εξωτερικού αυξήθηκε το β΄ τρίμηνο του 2023 στα 62,3 εκατ. ευρώ από 36,3 εκατ. ευρώ το β΄ τρίμηνο του 2022, καταγράφοντας άνοδο κατά 71,6%.

Οι κάτοχοι ξένων καρτών πραγματοποίησαν συναλλαγές αξίας 3,7 δισ. ευρώ από 2,5 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (αύξηση 47%) και το μερίδιο των καρτών που έχουν εκδοθεί στο εξωτερικό αντιπροσωπεύει το ένα πέμπτο περίπου της συνολικής αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν το β΄ τρίμηνο του έτους.

Εκτεταμένη, την ίδια στιγμή, ήταν η χρήση των χρεωστικών και πιστωτικών καρτών από Έλληνες, οι οποίοι πραγματοποίησαν 497,1 εκατ. συναλλαγές (αύξηση 15,5%), αξίας 13,8 δισ. ευρώ (αύξηση 13,3%). Σύμφωνα με τα

Η ολοένα και μεγαλύτερη διάδοση στη χρήση των καρτών συνοδεύθηκε με αύξηση κατά 4,1% του αριθμού τους, ανεβάζοντας τις χρεωστικές κάρτες που κυκλοφορούν στην αγορά στα 15,5 εκατ. από 14,9 εκατ. το αντίστοιχο περυσινό διάστημα και τις πιστωτικές κάρτες στα 2,7 εκατ. από 2,6 εκατ.

Η αξία των συναλλαγών ανήλθε στα 17,5 δισ. ευρώ από 14,7 δισ. ευρώ το β΄ τρίμηνο του 2022.

στοιχεία από τις τράπεζες το 2023 συνεκίστηκε το φαινόμενο που παρατηρήθηκε για πρώτη φορά την περασμένη χρονιά, ότι δηλαδή η αξία των συναλλαγών με «πλαστικό χρήμα» ξεπέρασε την αξία των αναλήψεων μετρητών που αυξήθηκε μεν κατά 5,2% το β΄ τρίμηνο του έτους, αλλά με χαμηλότερο ρυθμό σε σχέση με την αξία των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν με κάρτες.

Η τάση αυτή εμπεδώνει την αυξανόμενη διείσδυση των καρτών, οδηγώντας στη διεύρυνση του μεριδίου τους στη συνολική ιδιωτική κατανάλωση που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις προσεγγίζει πλέον το 40% και κινείται κοντά στον μέσο όρο της Ε.Ε.

Νέα θετικά στοιχεία για την ελληνική μεταποίηση

Σε χαμηλότερα επίπεδα από τον Ιούλιο, αλλά σταθερά πάνω από τις 50 μονάδες διαμορφώθηκε τον Αύγουστο ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών στη μεταποίηση (δείκτης PMI), στοιχείο ιδιαίτερος ενθαρρυντικό για τον τομέα, ειδικά καθώς συνεχίζει να δεχεται νέες παραγγελίες τόσο από την εγχώρια όσο και από τη διεθνή αγορά. Μάλιστα οι νέες παραγγελίες που προορίζονται για εξαγωγές αυξήθηκαν για έκτο συνεχή μήνα. Ειδικότερα, σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε χθες η S&P Global, η οποία καταρτίζει τον δείκτη, αυτός διαμορφώ-

ντας περαιτέρω τον πληθωρισμό το επόμενο διάστημα. Σύμφωνα με τη S&P Global, οι εταιρείες κατέγραψαν νέα αύξηση του κόστους εισροών, τόσο σε ό,τι αφορά τις πρώτες ύλες όσο και την ενέργεια, έπειτα από μια περίοδο τριών μηνών συνεχούς μείωσης. Ο ρυθμός αύξησης του κόστους εισροών ήταν, σε γενικές γραμμές, σταθερός και ο εντονότερος που έχει καταγραφεί από τον Ιανουάριο. Παρ' όλα αυτά, οι προσπάθειες για αύξηση των πωλήσεων και μετακύλιση προηγούμενων μειώσεων του κόστους οδήγησαν σε περαιτέρω γενικευμένη στασιμότητα των τιμών πώλησης τον Αύγουστο. Ο αντίστοιχος εποχικά προσαρμοσμένος δείκτης παρέμεινε αμετάβλητος σε σύγκριση με τον αντίστοιχο που παρατηρήθηκε τον Ιούνιο και τον Ιούλιο. Αυτό, βεβαίως, δεν σημαίνει ότι δεν θα δούμε αύξηση των τιμών πώλησης τους επόμενους μήνες. Σύμφωνα, πάντως, με τις προβλέψεις της S&P Global ο πληθωρισμός το 2023 αναμένεται να διαμορφωθεί σε 3,8%. Παρά το μεγαλύτερο κόστος εισροών, οι ελληνικές μεταποιητικές εταιρείες αύξησαν και πάλι τις αγορές εισροών τον Αύγουστο, λόγω της αύξησης των νέων παραγγελιών. Κατά συνέπεια, ο ρυθμός μείωσης των αποθεμάτων προμηθειών εξασθένισε στον βραδύτερο που έχει καταγραφεί από τον Φεβρουάριο του 2022. Ωστόσο, τα αποθέματα ετοιμών προϊόντων υποχώρησαν με τον δεύτερο δριμύτερο ρυθμό που έχει καταγραφεί από τον περασμένο Οκτώβριο, λόγω του γεγονότος ότι οι πωλήσεις πραγματοποιήθηκαν από τα υφιστάμενα αποθέματα ετοιμών προϊόντων.

Αυξήθηκαν για έκτο συνεχή μήνα οι νέες παραγγελίες που προορίζονται για το εξωτερικό.

θηκε στην Ελλάδα στις 52,9 μονάδες τον Αύγουστο από τις 53,5 τον Ιούλιο. Η αύξηση των νέων παραγγελιών προκάλεσε αύξηση της παραγωγής και ενίσχυσε τις ανάγκες για επιπλέον προσωπικό. Ο αριθμός των εργαζομένων στις εταιρείες του ελληνικού μεταποιητικού τομέα αυξήθηκε για έβδομο συνεχή μήνα, καθώς οι εταιρείες προσπάθησαν να αυξήσουν την παραγωγική τους ικανότητα. Η σταθερή άνοδος βοήθησε να μετριαστεί η πίεση που ασκούσαν στις εταιρείες, καθώς ο όγκος αδιεκπεραιώτων εργασιών συρρικνώθηκε. Το στοιχείο που έχει επίσης ενδιαφέρον είναι το κατά πόσον η νέα αύξηση στο κόστος εισροών που σημειώθηκε θα επιπράξει τις τιμές, ενισχύο-

Πωλητές και τεχνίτες, οι θέσεις εργασίας

Περιορισμένη ζήτηση για εργαζομένους υψηλής εκπαίδευσης έως το 2035 λόγω και τεχνολογικής υστέρησης

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Θέσεις όχι ιδιαίτερα υψηλών προσόντων –όπως υπαλλήλους γραφείου, πωλητές, γεωργούς και τεχνίτες– αναμένεται να δημιουργήσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις τα επόμενα χρόνια και έως το 2035, δημιουργώντας αρνητικές προοπτικές για το μέλλον της εγχώριας αγοράς εργασίας. Η αδυναμία δημιουργίας θέσεων εργασίας υψηλού επιπέδου γνώσεων και δεξιοτήτων, σε συνδυασμό με την τεχνολογική υστέρηση των ελληνικών επιχειρήσεων, καταγράφεται από το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ, στην έτληση έκθεσή του για την ελληνική οικονομία.

Κι όπως επισημαίνεται, η ευρεία πλειονότητα των μελλοντικών θέ-

Ουραγός η Ελλάδα στην Ε.Ε. στη ζήτηση για ειδικούς στις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών.

σεων εργασίας στην Ελλάδα αφορά επαγγέλματα μεσαίου επιπέδου δεξιοτήτων, όπως οι υπάλληλοι γραφείου, οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές, οι ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς και οι ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, με το ποσοστό να εκτιμάται στο 62,4%, έναντι 40,8% στην Ε.Ε. Στον αντίποδα, η Ελλάδα βρίσκεται σε σαφώς υποδεέστερη θέση ως προς τη δημιουργία θέσεων εργασίας με υψηλές δεξιότητες, όπως αυτές που αφορούν τα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη, τους επαγγελματίες και τους τεχνικούς και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, με ποσοστό 29,8%, έναντι 49,9% στην Ε.Ε.

Μάλιστα, από τις μελλοντικές θέσεις εργασίας υψηλών δεξιοτή-

Η Ελλάδα δεν παράγει καλές δουλειές

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, 2022-2035

των, μόλις το 4,2% συνιστά πραγματικές νέες θέσεις εργασίας, καθώς οι υπόλοιπες αφορούν στην πράξη, όπως επισημαίνουν οι μελετητές της ΓΣΕΕ, θέσεις αντικατάστασης λόγω συνταξοδότησης. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το αντίστοιχο ποσοστό είναι 18%.

Σύμφωνα με τη ΓΣΕΕ, αυτό αναδεικνύει ακόμη περισσότερο τη δυστοκία του εγχώριου παραγωγικού συστήματος στην τρέχουσα μορφή του να δημιουργήσει θέσεις εργασίας υψηλών δεξιοτήτων, παρότι η εγχώρια προσφορά εργασίας χαρακτηρίζεται από ικανοποιητικό επίπεδο τυπικών προσόντων.

Τα οποία, βέβαια, δεν αξιοποιούνται περαιτέρω είτε μέσω της ταυτόχρονης μαθητείας στον χώρο εργασίας είτε μέσω της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, μετά την ένταξη των αποφοίτων

στην αγορά εργασίας.

Η Συνομοσπονδία διερευνά σε ποιο βαθμό το εγχώριο παραγωγικό υπόδειγμα χαρακτηρίζεται από τη δυνατότητα απορρόφησης εργατικού δυναμικού με υψηλές γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες, όπως ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη, επαγγελματίες και τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα. Και διαπιστώνει ότι δεν μπορεί. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ελλάδα το 2022 βρισκόταν στην προτελευταία θέση ως προς τη συνολική απασχόληση σε θέσεις υψηλών και σχετικά υψηλών δεξιοτήτων (32% της συνολικής απασχόλησης), σημειώνοντας μάλιστα οριακή μείωση συγκριτικά με το 2013, με αποτέλεσμα την υποχώρηση κατά δύο θέσεις στη σχετική κατάταξη.

Όπως επισημαίνουν οι μελετη-

τές, τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνουν ότι κατά την περίοδο που ακολούθησε την κρίση στην Ελλάδα δεν πραγματοποιήθηκε αξιοσημείωτος τεχνολογικός μετασχηματισμός, που θα συνέβαλλε με τη σειρά του στη δημιουργία ποιοτικότερων θέσεων εργασίας.

Μια συναφής εικόνα, αλλά από την πλευρά της παραγωγικής διάρθρωσης, φαίνεται και όσον αφορά την κατανομή της απασχόλησης σε κλάδους υψηλής τεχνολογίας και έντασης γνώσης. Και σε αυτή την περίπτωση η Ελλάδα βρίσκεται στην τελευταία θέση μαζί με τη Ρουμανία, όπου μόλις το 3,4%, έναντι 4,9% στην Ευρώζων, απασχολείται σε κλάδους υψηλής τεχνολογίας και έντασης γνώσης, έχοντας υποχωρήσει από την 25η θέση σε σχέση με το 2013.

Η περιορισμένη ζήτηση για ερ-

γαζομένους με υψηλά τυπικά προσόντα υποδεικνύει, σύμφωνα με τη ΓΣΕΕ, την τεχνολογική υστέρηση της ελληνικής οικονομίας και την αδυναμία της να ακολουθήσει τις εν εξελίξει τεχνοοικονομικές μεταβολές, όπως η ψηφιακή μετάβαση.

Ενδεικτικό αυτού είναι η ιδιαίτερα χαμηλή ζήτηση για ειδικούς στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), καθώς και σε αυτή την περίπτωση η Ελλάδα εμφανίζεται ουραγός μεταξύ των υπόλοιπων χωρών-μελών της Ε.Ε. Ειδικότερα, το 2022 μόλις το 2,5% των εργαζομένων απασχολούνταν σε επαγγέλματα συναφή με τις ΤΠΕ, έναντι 4,6% στην Ε.Ε., ενώ συγκριτικά με το 2013 υποχώρησε κατά δύο θέσεις.

Και μάλιστα αυτό δεν μπορεί να αποδοθεί στην έλλειψη εργαζομένων με σχετικές γνώσεις και δεξιότητες, καθώς παρατηρώντας την εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας μεταξύ των εργαζομένων με σπουδές σε ΤΠΕ και του συνόλου των εργαζομένων κατά την ίδια περίοδο (2013-2021) διαπιστώνεται ότι είναι υψηλότερο συγκριτικά με το γενικό ποσοστό ανεργίας. Συνεπώς δεν υπάρχει έλλειψη προσωπικού, αλλά αδυναμία του παραγωγικού συστήματος να ενσωματώσει τη συγκεκριμένη ομάδα εργαζομένων, γεγονός το οποίο, μεταξύ άλλων, οδηγεί τελικά και στη μείωση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις σχετικές ειδικότητες. Την αδυναμία του εγχώριου παραγωγικού υποδείγματος να ενσωματώσει περισσότερους εργαζομένους με σπουδές ΤΠΕ στην εγχώρια αγορά εργασίας αποτυπώνει, τέλος, και η κατανομή των επιχειρήσεων ως προς το επίπεδο ψηφιακής έντασης. Περίπου έξι στις δέκα επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι πολύ χαμηλής ψηφιακής έντασης, με τη χώρα να σημειώνει ποσοστό 57,8%, ακολουθούμενη από τη Βουλγαρία (51,8%) και την Ουγγαρία (47,0%), όταν ο αντίστοιχος μέσος όρος στην Ε.Ε. είναι 30%.

CINEMA

SATURDAY NIGHT MOVIE

Brought to you by:

Movies Best HD

THE HOME OF MOVIES!

THE TRUE ADVENTURES OF WOLFBOY

ΔΡΑΜΑ

SABBAΤΟ 16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 21:00

Ένα νεαρό αγόρι που υποφέρει από μια σπάνια ασθένεια, ξεκινά ένα περιπετειώδες ταξίδι ώστε να ανακαλύψει την αλήθεια για την καταγωγή του.

Το Κινητό Διαδίκτυο:

Movies HD

MESIMVRIA

Η Aphrostrom γιορτάζει

60 YEARS

aphrostrom

και παρουσιάζει τον

Στέφανο Κορκορή

με την Σοφία Μανουσάκη

12.10.23

Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας

19:30 Cocktail

20:30 Συναυλία

Παραγωγή

Χορηγός Επικοινωνίας

Για εισιτήρια

Τα έσοδα από τα εισιτήρια θα διατεθούν για την στήριξη της Κοινωνίας Αγ. Λούκα του Ιατρού

PR SCENIC

more.com

Λόγια Εράνου Αρ. Ν.Π.37/2023, Εκδοτική Αρχή: Υπουργείο Εσωτερικών, Περιόδος άδειας: 01/07/2023 - 31/12/2023

Κάτω από τις 1.250 μονάδες το Χρηματιστήριο, με πτώση 0,3%

Συνεχείς εναλλαγές προσήμου και υψηλός τζίρος κατά τη χθεσινή συνεδρίαση

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΑΗ**

Με ιδιαίτερα έντονη μεταβλητότητα, συνεχείς εναλλαγές προσήμου και υψηλό τζίρο κινήθηκε το Χρηματιστήριο Αθηνών, δείχνοντας για δεύτερη συνεδρίαση πως προσπαθεί να βρει ισορροπία εν μέσω «κλειδώματος» θέσεων από τους πωλητές και επλεκτικών κινήσεων από τους αγοραστές. Η αντίδραση που ανέμεναν πολλοί ότι θα σημειώσει η αγορά έπεται από την επίτευξη της επενδυτικής βαθμίδας από τον πρώτο οίκο δεν έχει μporέσει να εκδηλωθεί, δεδομένου του νέου σκηνικού για την οικονομία αλλά και του πολιτικού τοπίου που έχει δημιουργηθεί έπειτα από τις επιπτώσεις των καταστροφικών πλημμυρών, με τον Γενικό Δείκτη να υποχωρεί έτσι κάτω από τις 1.250 μονάδες και σε χαμηλό σχεδόν τριών μηνών.

Πάντως, όπως σημειώνουν εγχώριοι αναλυτές, η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας δεν είναι σπριντ, αλλά μαραθώνιος, γι' αυτό και τα οφέλη θα φανούν σε βάθος χρόνου, ειδικότερα αν η Ελλάδα αναβαθμιστεί το επόμενο διάστημα και από ακόμη έναν οίκο αξιολόγησης.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με απώλειες 0,3% στις 1.246,88 μονάδες και με χαμηλό ημέρας τις 1.236,44 μονάδες (-1,13%), ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 106,5 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με απώλειες 0,26% στις 3.018,42 μονάδες, στο -0,53% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης στις 2.035,75 μονάδες, ενώ ο τραπεζικός δείκτης υποχώρησε κατά 0,22%, στις 963,14 μονάδες, παραμένοντας πάντως πάνω από τις κρίσιμες σιτηρίξεις της περιοχής των 920-900 μονάδων. Στο σύνολο των blue chips, με πτώση άνω του 1% έκλεισαν οι ΟΤΕ, Σαραντίνης, ΕΥΑΔΙ, Jumbo, Τράπεζα Πειραιώς, Lamda Development, Cenergy, Titan, ΟΠΑΠ και ΔΕΗ, ενώ με κέρδη άνω του 1% έκλεισαν Mytilineos,

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με απώλειες 0,26% στις 3.018,42 μονάδες, ενώ στο -0,53% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, στις 2.035,75 μονάδες.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 1.246,88 μονάδες, ενώ τραπεζικός υποχώρησε κατά 0,22%, στις 963,14 μονάδες.

Quest και ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ. Όπως σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης της Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ, η DBRS έδωσε την επενδυτική βαθμίδα στην ελληνική οικονομία, το ΑΕΠ του β' τριμήνου κατέγραψε επίδοση-έκπληξη στο +2,7% σε ετήσια βάση, υποβιβασθέντο από τις επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (+7,9%) που αναμένεται να συνεχίσουν αυξανόμενες και το β' εξάμηνο, ενώ η δια-

γωνιστική διαδικασία για την Αττική Οδό απέδωσε ποσό-ρεκόρ για το ΤΑΙΠΕΔ ύψους 3,27 δις. ευρώ, με την πλειοδότηρια ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ να έχει πλέον κυρίαρχη θέση στις παραχωρήσεις.

Όμως, όλα αυτά δεν άρκεσαν για να διατηρήσουν το θετικό μομέντουμ στο Χ.Α., καθώς η κακοκαιρία που έπληξε τη Θεσσαλία είχε δραματικές συνέπειες σε μια περιοχή που συνεισφέρει το 5,5% του ΑΕΠ, με την καταμέτρηση των καταστροφών από κοινού με τις απώλειες του ΑΕΠ να είναι σε εξέλιξη και να είναι πιθανό να φθάσει το ύψος των 5 δις. ευρώ.

Με τα παραπάνω δεδομένα, στην ελληνική οικονομία επανέρχεται σημαντικός βαθμός αβεβαιότητας, καθώς θα χρειαστεί να επανασχεδιαστούν οι βα-

σικοί στόχοι της μακροοικονομικής πολιτικής για τα επόμενα έτη: ο στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος, ενόψει των αυξημένων δαπανών για αποζημιώσεις σε πρώτη φάση και αποκαταστάσεις στη συνέχεια, και η εκτίμηση για το ΑΕΠ ως αποτέλεσμα των μεγάλων απωλειών, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχιση της μείωσης του χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ. Θα χρειαστεί επίσης, όπως προσθέτει ο κ. Τζάνας, να τιθασευθεί ο πληθωρισμός των τροφίμων που αναμένεται να αυξηθεί λόγω των μεγάλων ελλείψεων προϊόντων.

Ενόψει των παραπάνω, το Χρηματιστήριο υποχωρεί, με ανοικτό το ενδεχόμενο να κινηθεί προς τις 1.217 μονάδες, που αποτελούν το επόμενο σημείο στήριξης, καταλήγει ο αναλυτής.

Μεικτά πρόσημα στις αγορές της Ευρώπης

Μεικτά ήταν η απόδοση των δεικτών των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων χθες, ανατρέποντας τη συνολική άνοδο στην αρχή της εβδομάδας. Κύριος παράγοντας, ο οποίος επηρέασε το κλίμα μεταξύ των επενδυτών, ήταν η κάμψη της μετοχής του γερμανικού ομίλου δημιουργίας λογισμικού της SAP, έπειτα από απογοητευτικές εκτιμήσεις της Oracle. Επιπλέον, οι συναλλασσόμενοι έδειξαν αυτοσυγκράτηση εν αναμονή των δεδομένων του πληθωρισμού στις ΗΠΑ και της αυριανής συνεδρίασης της ΕΚΤ. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 υποχώρησε 0,18%, ενώ ο κλαδικός δείκτης των ομίλων πρώτων υλών είχε απώλειες της τάξεως του 0,5%, διότι οι τιμές των βασικών μετάλλων εξασθένησαν λόγω του ισχυρού δολαρίου.

Στο Λονδίνο ο FTSE 100 έκλεισε με 0,41%, με 0,21% ο FTSE MIB στο Μιλάνο και ο IBEX στη Μαδρίτη, ενώ με πτώση ολοκλήρωσαν τη χθεσινή συνεδρίαση ο DAX στη Φρανκφούρτη με -0,54% και ο CAC 40 στο Παρίσι με -0,35%. Η εξασθένηση του DAX στη Φρανκφούρτη ως επί το πλείστον οφείλεται στη SAP, διότι η ομολογός της στις ΗΠΑ, Oracle, προέβλεψε έσοδα τρίτου τριμήνου κάτω από τις εκτιμήσεις της Γουόλ Στρίτ εξαιτίας των αντίξων οικονομικών συνθηκών, οι οποίες υποχρεώνουν τις επιχειρήσεις να ανακόψουν τις δαπάνες στο λογισμικό νέφος. Σε άλλο κλίμα κινήθηκαν οι παράγοντες στην αγορά του Λονδίνου και υποστηρίχθηκε ο FTSE 100 χάρη στην πιο αδύναμη στερλίνα με αφορμή τελευταία στοιχεία, τα οποία φανερώνουν ότι η αγορά εργασίας έχει εξασθενήσει παρά το γεγονός ότι η αύξηση των μισθών παρέμεινε δυναμική τον Ιούλιο. Τα εν λόγω δεδομένα διαμορφώνουν μια ασαφή εικόνα ενόψει της συνεδρίασης της Τράπεζας της Αγγλίας την επόμενη εβδομάδα, οπότε και θα λάβει απόφαση για την πορεία των επι-

Με πτώση 0,54% ολοκλήρωσε τη χθεσινή συνεδρίαση ο DAX στη Φρανκφούρτη.

Ανοδος σε Λονδίνο, Μιλάνο, Μαδρίτη, πτώση σημείωσαν οι δείκτες σε Φρανκφούρτη και Παρίσι.

τοκίων. «Τα καλά νέα είναι ότι η πραγματική άνοδος στις αμοιβές ενισχύεται, προσφέροντας κάποια ανακούφιση στα νοικοκυριά, αφούτοι προηγήθηκαν 19 διαδοχικοί μήνες με μείωση», παρατηρεί η υψηλόβαθμη οικονομολόγος της HSBC, Ελίζαμπεθ Μάρτινς. «Τα καλά νέα είναι πως οι πληθωριστικές πιέσεις παραμένουν. Ανεξαρτήτως της αιτίας, η άνοδος της ανεργίας και η υποχώρηση της απασχόλησης εγείρουν ερωτήματα σχετικά με τη θεωρία της μεγάλης δεξαμενής αναζήτητων εργασία, επί της οποίας βασίζονταν η αισιοδοξία για την οικονομία της Βρετανίας».

REUTERS, BLOOMBERG

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

Εταιρείες	Πρω από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	107,78	-0,102
ALCOA CORP	28,22	-1,6039
ALTRIA GROUP	44,985	1,1808
AMAZON COM	142,375	-0,5066
AMER EXPRESS C	159,16	1,9424
AMER INTL GROU	60,85	1,8437
AMGEN	260,285	-0,5483
APPLE INC	177,0939	-1,2634
BANK OF AMERIC	29,075	2,0892
BAXTER INTL N	38,5	-0,5168
BOEING CO	211,0685	0,0277
BRISTOL MYERS	60,55	-0,4276
CAMPBELL SOUP	42,605	-0,2692
CATERPILLAR IN	283	0,3368
THE CIGNA GP O	287,92	1,0884
CHEVRON	166,95	1,948
CISCO SYSTEMS	56,525	-0,5542
CITIGROUP	41,94	3,3259
CERVENAS	13,42	-0,7396
COCA-COLA CO	58,615	-0,4501
COLGATE PALMOL	72,99	-1,2982
DANAS CORP	64,2962	-1,265
DIANA SHIPPING	3,46	-0,5747
DOW INC	53,88	0,3913
DUPONT DE NMOU	75,83	0,5303
GLBL X EM MR E	24,715	0,223
ENTERGY CP	95,7	0,3881
EXXON MOBIL	117,24	2,698
FEDEX CORP	252,52	-0,8559
FORD MOTOR CO	12,365	1,1866
INTL BUS MACHI	147,3	-0,7279
GENERAL DYNAMI	217,75	0,6843
GENERAL ELEC C	115,3991	0,9969
GOLDM SACHS GR	334,13	2,9201
HALLIBURTON CO	42,585	3,0615
HARTFORD FINL	72,39	1,7142
HP INC	29,3	0,0085
HOME DEPOT INC	327,6	-0,2345
INTEL CORP	39,1601	1,4773
JOHNSON JOHNSO	163,67	0,6209
JPMORGAN CHASE	146,955	1,7271
LAZARD	32,9	0,7348
MCDONALD'S COR	280,58	0,2931
MERCK & CO	109,16	0,5157
MICROSOFT CP	333,19	-1,4056
3M COMPANY	107,75	-0,1298
MORGAN STANLEY	86,285	3,323
NIKE INC CL B	96,8	0,0103
NORFOLK SOUTHE	199,17	1,6329
PFIZER INC	34,095	0,4567
PROCTER & GAMB	152,51	-1,4475
ROCKWELL AUTOM	293,22	-0,228
SCHLUMBERGER L	61,775	1,6538
SOUTHERN	68,365	0,3449
STEALTHGAS	5,13	2,8056
TSAKOS ENERGY	19,5	1,2461
UNIBYS CORP	3,835	-0,1302
UNITEDHEALTH G	482,51	0,6529
US BANCORP	37,02	2,2652

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πρω από το κλείσιμο	Μετ.%
WALT DISNEY CO	84,1662	1,9949
WELLS FARGO &	42,87	3,7261
WALMART INC	164,56	0,1339

(Σε πέννε)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2084,6052	0,965
A.B.FOOD	2112	5,347
ADMIRAL GRP	2372,5	0,552
ASHTREAD GRP	5109,3	-0,738
ANTOFAGASTA	1454,5	-4,008
AVIVA	376,1	0,373
ASTRAZENCA	10698	1,733
BABCOCK INTL	379,4	-3,519
BAE SYS.	1039,5	0,53
BARCLAYS	152,49	2,455
BRAMER.TOB.	2672,2545	1,194
BARRATT DEVEL	436,7	-1,154
BERKELEY GRHL	3983	0,578
BRLAND	311,4	-0,638
BUNZL	2800	0,179
BP	516,2494	1,063
BURBERRY GRP	2119	-0,235
BT GROUP	115,75	2,697
COCACOLA HBC A	2292,31578	0,396
CARNIVAL	1091	1,763
CENTRICA	163,5	0,677
COMPASS GROUP	2034,6255	0,642
CAPITA GROUP	16,62	1,989
CRH	4277	-1,923
DCC	4435	0,09
DIAGEO	3166,2239	-0,425
DIRECT LINE	175,95	-0,54
EXPERIAN	2759	-0,072
EASYJET	454,1	3,31
FRESNILLO	581,8	0,034
GLENCORE	434,49065	-0,161
GSK	1465,8	-0,15
HIKMA	2095	0,82
HAMMERSON	24,97	-1,979
HARGREAVES LAN	754,8	0,292
HSBC HLDGS.UK	599,7	1,237
INTL CONSOL AI	158,35	1,279
INTERCON. HOTE	6166,81	0,751
3I GRP	2045	0,891
IMPBRANDS	1767,8167	-0,198
INTERTEK GROUP	4175	-0,215
ITV	72,1	0,414
JOHNSON MATTHE	1709	-2,117
KINGFISHER	231,1	0,783
LAND SECS.	576	-0,552
LEGAL&GEN.	220,1	0,227
LLOYDS GRP	42,475	2,165
MARKS & SP	170395	0,998
MONDI	1288,5	-1,456
NATIONAL GRID	1000,5	0,261
NEXT	7268	1,676
PRUDENTIAL	893,1744	-0,202

(Σε ελβ. Φλ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	32,94	-0,18
ASML HOLDING	116,75	-0,21
RICHEMONT N	116,75	-0,21
GEBERT NI	445,8	-0,69
NOVARTIS N	89,67	1,54
ROCHE HOLDING	254,65	0,3
SGS N	81,56	-0,22
SWATCH GROUP I	246,2	-0,44
ADECCO N	37	0,38
JULIUS BAER N	59,82	0,64
GVAUDAN N	2840	-1,49
NESTLE SA	105,14	-0,9
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	542,8	0,11
SWISS RE N	91,04	0,77
UBS GROUP N	22,95	0,31
ZURICH INSURAN	417,5	0,7

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	36,22	-2,63
AEGON	4,671	0,19
ABN AMRO BANK	13,625	1,72
AKZO NOBEL	70,4	-4,19
ARCELOMITTAL	24,01	-1,32
ASML HOLDING	577,2	-0,03
GALAPAGOS	33,81	-2,06
HEINEKEN	85,8	-1,04
ING GROEP	12,894	0,37
KPN KON	3,244	0,75
NN GROUP	35,96	0,17
IMCD	118,9	-2,54
RANDSTAD	51,34	-1,53
RELX	31,63	0
VOPAK	32,07	0,06
WOLTERS KLUWER	113,2	-0,26

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	1,79	1,77
AZIMUT HLDG	21,11	21,10
SMFG	6,20	6,24
SUMITOMO CHEM	422,8	2,37
SUZUKI	1089	-0,37
TAISEI CORP	5176	-0,73
TDK CORPORATIO	5330	1,14
TOBU RAILWAY	4050	1,43
TOKYO MARINE H	3421	0,06
TORAY INDUSTRI	807,2	0,94
TREND MICRO	6134	0,95
TOPY INDLS LTD	2464	0,98
TORAY INDUSTRI	807,2	0,94
TOSHIBA CORP	4604	0
TOYOTO	10995,5	1,11
TOYOTA MOTOR C	2657	2,39
YAMAHA CORP	4324	0,89

(Σε γέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AINOMOTO	6132	0,57
ASAHI GROUP HL	5827	1,29
ASTELLAS PHARM	2189,5	0,23
BRODGESTONE CO	5756	1,98
CANON INC	3593	0,39
CASIO COMPUTER	12575	1,33
CITIZEN WATCH	923	0,67
CREDIT SAISON	2415	1,86
DAIWA SEC GROU	876,7	1,28
SUBARU	2934,5	2,57
FUJIFILM HOLDI	8836	0,68
FUJITSU	18515	1,01
HINO MOTORS	576	1,41
HITACHI	9979	-0,36
HONDA MOTOR	5039	-1,74
IHI	3185	-15,81
ISUZU MOTORS	1916	2,49
KAWASAKI HWY I	3800	-5,89
KALIMA CORP	2554	0,75
KEIO	5212	0,91
KOBE STEEL	2021	-0,32
KONICA MINOLTA	474,7	1,89
JTEKT	1415	1,29
MITSUB UFJ FG	1277	1,03
MITSUBISHI COR	7430	-0,75
MITSUBISHI ELE	1895	0,29
MITSUBISHI MOT	594,1	3,2
NEC CORPORATIO	8228	1,71
NIKKON HLDG	3313	-0,51
NIKON CORP	1586	1,7
NISSUI CORP	5827	0,72
NISSAN MOTOR C	646,8	0,78
NOMURA HOLDING	610,9	2,05
NISSAN CHEMICA	6449	1,88
NIPPON PAPER I	1314	1,7329
OBAYASHI CORP	1377	1,89
ODAKYU ELEC RA	2258	1,35
OJI HOLDINGS	635,5	1,03
OSAKA GAS	2438,5	0
RIKOH CO LTD	1262	2,89
SECOM	10275	0,83
SEVEN & I HLDG	6017	0,74
SHARP CORP	925,5	0,25
SHIMIZU CORP	1028,5	0,39
SHISEIDO	5658	0,14
SONY GROUP COR	12615	1,02
SMFG	7369	1,1
SUMITOMO CHEM	422,8	2,37
SUZUKI	1089	-0,37
TAISEI CORP	5176	-0,73
TDK CORPORATIO	5330	1,14
TOBU RAILWAY	4050	1,43
TOKYO MARINE H	3421	0,06
TORAY INDUSTRI	807,2	0,94
TREND MICRO	6134	0,95
TOPY INDLS LTD	2464	0,98
TORAY INDUSTRI	807,2	0,94
TOSHIBA CORP	4604	0
TOYOTO	10995,5	1,11
TOYOTA MOTOR C	2657	2,39
YAMAHA CORP	4324	0,89

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ	ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0713
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	157,42
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,605
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4601
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,85925
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	385,08
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,6600
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9710
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,8875
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9561
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	143,70
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,4540
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	28,8155
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6682

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.246,88	1.250,59	-3,71	-0,30%
FTSE/X.A. LARGE CAP	3.018,42	3.026,30	-7,88	-0,26%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	8.361,56	8.398,93	-37,37	-0,44%
FTSE/X.A.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.792,36	3.823,67	-31,31	-0,82%
ATHEX SELECT PLUS	4.377,47	4.413,04	-35,57	-0,81%
ATHEX SELECT	6.451,85	6.470,70	-18,85	-0,29%
FTSE/X.A. MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	5.516,02	5.513,81	2,21	0,04%
FTSE/X.A. MID CAP	2.035,75	2.046,52	-10,77	-0,53%
FTSE/X.A. ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.834,87	3.849,01	-14,14	-0,37%
FTSE/X.A. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	720,21	721,81	-1,60	-0,22%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	2.254,05	2.260,75	-6,70	-0,30%
FTSE/X.A. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	963,14	965,30	-2,16	-0,22%
FTSE/X.A. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.160,08	4.206,85	-46,77	-1,11%
FTSE/X.A. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.183,47	1.188,42	-4,95	-0,42%
FTSE/X.A. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	7.980,75	7.865,69	115,06	1,46%
FTSE/X.A. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.210,35	1.227,97	-17,62	-1,43%
FTSE/X.A. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	15.337,80	15.611,75	-273,95	-1,75%
FTSE/X.A. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	9.948,14	9.852,95	95,19	0,97%
FTSE/X.A. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	9.551,30	9.597,51	-46,21	-0,48%
FTSE/X.A. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	4.333,36	4.332,12	1,24	0,03%
FTSE/X.A. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.305,89	5.288,55	17,34	0,33%
FTSE/X.A. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.987,25	3.017,19	-29,94	-0,99%
FTSE/X.A. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	3.004,85	2.995,60	9,25	0,31%
FTSE/X.A. ΘΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.745,98	3.818,31	-72,33	-1,89%
FTSE/X.A. ΥΓΕΙΑ	446,61	452,92	-6,31	-1,39%
FTSE/X.A. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.326,83	5.360,15	-33,32	-0,62%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	41.170.828,28
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	12.828.933,83
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	11.826.590,40
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	7.453.433,48
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	7.276.279,64
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	5.298.092,58
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.009.449,53
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.970.530,54
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	2.663.932,19
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.543.421,46
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	2.014.542,68
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.196.094,00
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΧΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	749.009,23
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	628.337,02
ΥΔΡΕΥΣΗ	471.406,69
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	464.299,82
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	442.854,04
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	371.342,46
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	321.979,90
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	268.079,82
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	228.766,05
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	152.260,05
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	133.606,02
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	87.722,32
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	73.925,65
ΤΡΟΦΙΜΑ	62.567,21
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	62.340,52

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	2,530	5,42%	ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ)	1,850	-2,89%
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	3,020	2,72%	ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ-ΕΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,375	-2,85%
ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	35,180	1,85%	UNIBIOS (ΚΟ)	1,040	-2,80%
QUEST HOLDINGS (ΚΟ)	6,170	1,82%	ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	3,360	-2,33%
ΡΕΒΘΙΛΑ (ΚΟ)	2,000	1,52%	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	4,460	-2,09%
ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	5,960	1,36%	FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	4,320	-2,04%
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	12,760	1,27%	ALPHA TRUST ANΔΡ. ΑΕΕΧ (ΚΟ)	6,940	-1,98%
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	26,530	0,99%	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	1,010	-1,94%
ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ (ΚΟ)	2,240	0,90%	ΟΤΕ (ΚΟ)	13,390	-1,90%
ΓΕΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΚΟ)	1,730	0,87%	ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	7,850	-1,88%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	14.587.333,17
ΟΤΕ (ΚΟ)	12.828.933,83
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	10.164.614,69
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ.Ν (ΚΟ)	9.627.539,15
ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	9.317.287,56
JUMBO (ΚΟ)	7.276.279,64
ΔΕΗ (ΚΟ)	6.692.213,09
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	6.690.831,00
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	5.217.962,68
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	3.009.449,53
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,65%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,40%
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	0,37%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,30%
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	0,28%
EPSILON NET (ΚΟ)	0,25%
ΟΤΕ (ΚΟ)	0,22%
ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΕΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,20%
JUMBO (ΚΟ)	0,19%
ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	0,19%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	377	3.662	5.479
FTSE/X.A. Τράπεζες	26	398	2.060
FTSE/X.A. Large Cap	349	3.260	3.216
MSCI GREECE REBASED	2	4	203
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	4.616	206.376	516.673
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	183	14.409	19.024
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	204	2.784	6.968
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	1.037	101.568	223.572
AUTOHELLAS (ΚΟ)	4	84	125
ABAE Α.Ε. (ΚΟ)	38	1.316	1.353
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	21	126	615
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	88	2.766	5.812
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	10	173	571
ΕΛΒΑΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	37	485	2.564
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	245	20.052	51.084
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	20	896	2.442
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	17	84	729
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	116	1.069	7.162
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	104	3.150	7.329
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	26	571	1.680
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	107	454	5.911
INTRAKAT (ΚΟ)	73	2.861	5.977
JUMBO (ΚΟ)	10	28	250
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	61	258	5.387
MIG (ΚΟ)	0	0	80
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	36	293	1.150
ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	311	2.101	4.647
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	267	5.447	20.698
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	33	436	2.950
ΟΤΕ (ΚΟ)	254	3.187	10.884
ΟΛΠ (ΚΟ)	6	23	293
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	448	22.659	77.355
ΔΕΗ (ΚΟ)	492	12.128	27.255
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	6	40	221
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	250	5.269	17.009
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	22	222	634
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	90	1.437	4.942
Δικαιώματα σε Δείκτες	15	129	1.969
FTSE/X.A. Large Cap	15	129	1.969
Δικαιώματα σε Μετοχές	12	55	1.262
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	14
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	324
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	187
ΟΤΕ (ΚΟ)	1	5	100
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	8
ΔΕΗ (ΚΟ)	11	50	629
Συνολική Δραστηριότητα	5.020	210.222	525.383

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	6,5	-0,31
CENER (CENERGY HOLDINGS SA)	6,93	-1,42
ΤΙΤΣ (ΤΙΤΑΝ)	17,58	-1,24
ΕΕΕ (COCA COLA HBC)	26,53	0,99
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	13,39	-1,9
ΑΡΑΙΓ (AEGEAN AIRLINES)	12,46	-0,32
ΤΕΝΕΡΓ (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	16,26	0,68
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,85	-1,88
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	2,155	-0,46
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	12,76	1,27
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ)	35,18	1,85
ΛΑΜΔΑ (LAMDA DEVELOPMENT)	6,18	-1,44
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΧΑΛΚΟΡ)	1,988	-0,4
ΑΛΦΑ (ALPHA BANK)	1,361	0,04
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	27,5	-1,86
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	5,76	0,14
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	2,916	-1,55
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	1,47	0
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	7,55	0,53
ΚΟΥΕΣ (QUEST)	6,17	1,82
ΟΤΟΕΛ (AUTOHELLAS)	13,68	-0,87
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	6,29	-1,87
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	16,33	-1,09
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	23,42	0,26
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	9,4	-1,05

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 12 Σεπτεμβρίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΘ	ΑΝΩΤΑΘ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	2.2600	2.2600	2.2600	-0.2910	851	2.2600	2.2700	2.2600	0.00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.8900	2.9500	2.9099	-4.8420	"63,719"	2.9000	2.9300	2.9000	-1.69
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.7050	0.7250	0.7115	-1.0870	"3.880"	0.7100	0.7250	0.7250	0.69
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0740	0.0740	0.0740	-0.8010	363	0.0740	0.0865	0.0740	-9.76
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0700	0.0720	0.0716	-0.1190	"68,439"	0.0700	0.0720	0.0715	-1.38
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.8400	2.8600	2.8519	-0.0210	335	2.8400	2.9000	2.8400	0.00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.6600	1.7000		
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0160	0.0160	0.0160	0.0500	"10,000"	0.0145	0.0170	0.0160	3.23
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.0190	0.0200	0.0198	-0.0250	"40,000"	0.0190	0.0200	0.0190	-5.00
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0500	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD	0.4040	0.4040	0.4040	0.8000	400	0.4040	0.0000	0.4040	2.02
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0600	0.0670		
ΚΕΛΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0025	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0235		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.2840	0.0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΔΟΣΕ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ *						1.1900	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0205	0.0225		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.0930	0.0930	0.0930	-0.0250	"10,000"	0.0930	0.1010	0.0930	0.00
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0505	0.0550		
ΛΟΣΣ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.7800	0.8650		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	3.7000	3.7400	3.7062	-17.6000	645	3.7400	3.9400	3.7400	1.08
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0590	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0600		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0195		
ΔΒΚΑ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.9000	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD						0.6500	0.6900		
ΚΥΘΡ	Κ. ΚΥΘΡΕΟΤΙΣ HOLDINGS PUBLIC LTD						0.3400	0.3740		
ΣΤΣΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	3.0600	3.1000	3.0690	-3.1010	"17,578"	3.0600	3.0800	3.0600	-1.29
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΩΑΝ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0330	0.0360		
ΚΕΟ	KEO PLC	1.6700	1.6700	1.6700	3.0000	3	1.6000	1.6700	1.6700	1.83
ΜΠΣ	ΠΑΝΔΟΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.2800	0.2800	0.2800	1.0000	"1,500"	0.2800	0.2880	0.2800	3.70
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC	0.8800	0.9100	0.8962	1.4800	"14,600"	0.8700	0.9100	0.9050	0.00
ΦΟΥΦ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2900	0.3360		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.0800		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΑ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0885	0.0990		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	Κ + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.3240	0.3400		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΟΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0780	0.0780	0.0780	-0.2400	"10,000"	0.0780	0.0840	0.0780	-2.50
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.1150	0.0000		
Ενέργεια										
ΑΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1400	1.1400	1.1400	1.0000	"2,000"	1.1200	1.1400	1.1400	0.88
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.2300		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"						0.0005	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ERIMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΣΕ	"Ch. Charilaou Group Plc (ΑΝ, Σ)"						0.0020	0.0000		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΣΟΤΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0315		
ΝΤΟΔ	"DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (ΑΝ)						0.0000	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ουόλογο)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						70.7110	110.0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						97.0000	97.5000		

Η Ελλάδα «τρώει» τα δικά της παιδιά

Αγγίζει το 60% το ποσοστό των αλλοδαπών στη Σούπερ Λιγκ 1 – Μόλις στο 39% οι Έλληνες που ξεκίνησαν πέρυσι στις αρχικές 11άδες

Του ΑΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Κάθε καλοκαίρι, με την έναρξη της ποδοσφαιρικής σεζόν, δεκάδες ονόματα νεαρών παικτών συμμετέχουν στο αρχικό στάδιο προετοιμασίας των ομάδων της Σούπερ Λιγκ 1. Η δικαιολογία που χρησιμοποιούν οι ΠΑΕ έχει να κάνει με την επιθυμία των προπονητών να πάρουν μια γεύση για το υλικό που υπάρχει στις ακαδημίες τους. Στην πράξη ωστόσο αυτό που απλώς συμβαίνει είναι η κάλυψη των κενών στις προπονήσεις μέχρι να συμπληρωθούν τα ρόστερ από τους ξένους νεοαποκτηθέντες ποδοσφαιριστές. Μια διαδικασία που κρατάει, ουσιαστικά, μέχρι και το τέλος Σεπτεμβρίου, με τις μεταγραφές των ελεύθερων παι-

Γιώργος Μποροβήλος στην «Κ»: Με τα ευρωπαϊκά διαβατήρια που κατέχουν μη κοινοτικοί ποδοσφαιριστές, ουσιαστικά δεν υπάρχει κανένας περιορισμός.

κτών. Δυστυχώς, το ελληνικό ποδόσφαιρο την τελευταία δεκαετία –πλην ελαχίστων εξαιρέσεων– όχι μόνο δεν παράγει έτοιμους ποδοσφαιριστές, αλλά συνεχίζει να διευρύνει τα ποσοστά των ξένων, που αποτελούν και στατιστικά την πλειονότητα. Μία ημέρα πριν από τη λήξη των μεταγραφών για τους παίκτες με συμβόλαιο και 20 πριν ολοκληρωθεί και η περίοδος για τους ελεύθερους, όλα δείχνουν πως φέτος θα καταρριφθεί το περυσινό ρεκόρ του ποσοστού (59,5%) των ξένων που συμπεριλαμβάνονταν στο έμφυκο δυναμικό των 14 ΠΑΕ της μεγάλης κατηγορίας. Με δεδομένο πως ήδη το φετινό ποσοστό έχει αγγίξει το 57,6%, αλλά και το ότι θα ακολουθήσει και η μεταγραφική περίοδος του Δεκεμβρίου, τότε το τέλος της τρέχουσας σεζόν, εκτός συγκλονιστικού απροόπτου, ίσως βρει τη ΣΑ1 να... καυχιέται ότι «έσπασε» το φράγμα του 60% των συμμετεχόντων αλλοδαπών ποδοσφαιριστών. Χειρότερα είναι τα πράγματα για το ποσοστό των Ελλήνων

που ξεκινούν στις αρχικές 11άδες, με το περυσινό να αγγίζει μόλις το 39%. Η κυριαρχία των ξένων έναντι των Ελλήνων στη Σούπερ Λιγκ 1 γίνεται σταδιακά ολοένα και μεγαλύτερη, όπως μπορεί να διαπιστώσει κάποιος και από τα στατιστικά στοιχεία της τελευταίας δεκαετίας, και αφορά την αναλογία Ελλήνων - ξένων στα ρόστερ των ομάδων. Από τη σεζόν 2013-2014, όταν ακόμη το πρωτάθλημα διεξαγόταν με 18 ομάδες, η προοδευτική άνοδος του ποσοστού είναι εντυπωσιακή. Την περίοδο 2015-2016 οι ομάδες μειώθηκαν σε 16, όμως παράλληλα μειώνονταν συνεχώς και οι Έλληνες, με μια μικρή εξαίρεση τη σεζόν 2018-2019 κυρίως λόγω της επιχείρησης ανανέωσης που έκανε ο Παναθηναϊκός με τον Γιώργο Δώνη στον πάγκο, προωθώντας αρκετούς παίκτες από την ακαδημία του. Είναι χαρακτηριστικό πως από τους 42 παίκτες που πέρασαν από το «πράσινο» ρόστερ κατά τη διάρκεια εκείνης της χρονιάς, οι 33 ήταν Έλληνες. Η πρώτη σεζόν (2019-2020) που στο

πρωτάθλημα συμμετείχαν 14 ομάδες ήταν και η πρώτη που οι ξένοι έγιναν πλειονότητα, έστω και με διαφορά στήθους, και από εκεί και πέρα το ποσοστό είχε συνεχώς ανοδικές τάσεις. Ο κανόνας του ενός Μόλις τον περασμένο Ιανουάριο έγινε η τελευταία και φιλόδοξη προσπάθεια για αλλαγή κατεύθυνσης. Η ΠΑΕ Αστέρας Τρίπολης μέσω του προέδρου της και πρώην προέδρου της Σούπερ Λιγκ 1, Γιώργου Μποροβήλου, κατέθεσε πρόταση στον συνεταιρισμό για υποχρεωτική παρουσία ενός Έλληνα παίκτη στην 11άδα καθώς και συνολικά τριών στο φύλλο αγώνα. Το συγκεκριμένο θα ήταν το πρώτο βήμα για να σταματήσει ο άκρατος αφελληνισμός της κατηγορίας. «Αρχικά το είδαν θετικά όλες οι ομάδες, η πρόταση πέρασε ομόφωνα από το Δ.Σ. της Λίγκας και όλοι οι πρόεδροι είχαμε συμφωνήσει να κανονίσουμε στις επόμενες συνεδριάσεις τη διαδικαστική, δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο

θα το εφαρμόσουμε ώστε να υπογράψουμε και την προκήρυξη. Δυστυχώς όμως επικράτησαν δεύτερες σκέψεις και η πρόταση έχει μείνει στα χαρτιά», αναφέρει στην «Κ» ο κ. Μποροβήλος και συμπληρώνει: «Πλέον η κατάσταση τείνει να γίνει μη αναστρέψιμη. Με τα ευρωπαϊκά διαβατήρια που κατέχουν οι περισσότεροι μη κοινοτικοί ποδοσφαιριστές, ουσιαστικά δεν υπάρχει κανένας περιορισμός. Είδαμε και θα δούμε και φέτος το φαινόμενο να υπάρχουν 11άδες αμιγώς με ξένους και από τους δύο αντιπάλους. Ρεαλιστικά έχουμε φτάσει να μιλάμε για πρωτάθλημα στην Ελλάδα και όχι για ελληνικό πρωτάθλημα. Αυτό που σκέφτηκε ο Αστέρας το έχουν πράξει και άλλες ευρωπαϊκές λίγκες, βάζοντας κάποια πρώτα όρια. Βλέπουν, αν θέλετε ακόμη και για συναισθηματικούς λόγους, τους οπαδούς των συλλόγων τους να αναζητούν, να έχουν ανάγκη την ύπαρξη κάποιων γηγενών παικτών στην 11άδα. Αυτή είναι η τάση και θα πρέπει κάποια στιγμή να ξεκινήσουμε

και εμείς τη σταδιακή ελληνοποίηση της ΣΑ1». Η εθνική ομάδα Οι παρενέργειες πλέον χτυπούν και την εθνική ομάδα. Μια Εθνική που απαρτίζεται κατά βάση από ποδοσφαιριστές που αγωνίζονται με ιδιαίτερη επιτυχία σε ξένα πρωταθλήματα. Ωστόσο είναι το ίδιο το ελληνικό ποδόσφαιρο που τους δίδει και παράλληλα καταφεύγει σε επιλογές ξένων, που αρκετοί εξ αυτών δεν κάνουν τη διαφορά. Αποκτώνται μέσω μιας διαδικασίας που είναι σε θέση να χαρίζει περισσότερα κέρδη στους ίδιους τους παράγοντες και σε αναγνωρισμένους και μη μάνατζερ, που θεωρητικά τους εκπροσωπούν. Ταυτόχρονα, οι παράγοντες εκτιμούν πως αν δεν έχουν Έλληνες στις ομάδες τους θα γλιτώσουν ένα μεγάλο μέρος της κριτικής από οπαδούς και ΜΜΕ. Με την απίστευτη τοξικότητα που επικρατεί στο ποδόσφαιρό μας είναι φυ-

σιολογικό οι αξιολογοί Έλληνες με την πρώτη ευκαιρία που θα τους δοθεί να σπεύσουν να αγωνιστούν σε λίγκες στις οποίες θα βρουν καλύτερες οικονομικές απολαβές και συνθήκες εργασίας, έχοντας μεγαλύτερες πιθανότητες αγωνιστικής εξέλιξης. Χωρίς την κατάλληλη παραγωγή ταλέντων, αφού αυτή απαιτεί, πέρα από επενδύσεις σε εγκαταστάσεις και τεχνική επιτελεία (εξειδικευμένοι προπονητές και σκάουτερ), υπομονή και μεγάλο οικονομικό κόστος, οι ομάδες μας ουσιαστικά ωθούν οι ίδιες προς το εξωτερικό όσους καλούς Έλληνες καταφέρνουν να αναδειχτούν. Το παράδειγμα με τον Γιάννη Κωνσταντέλια, τον Κώστα Κουλιεράκη, τον Στέφανο Τζίμα και τους άλλους νεαρούς που κατάφερε να αναδείξει ο ΠΑΟΚ μέσω των ακαδημιών του είναι χαρακτηριστικό. Ουσιαστικά οι θεοσάλονικες τηρούν στάση αναμονής προκειμένου οι παίκτες να ανεβάσουν ακόμη περισσότερο τη χρηματιστηριακή αξία τους και να πωληθούν όταν φτάσει η κατάλληλη οικονομική πρόταση από το εξωτερικό.

Αλλαγή ρότας «Αν θέλουμε να κάνουμε μια επανέκδοση στο ποδόσφαιρό μας πρέπει να αλλάξουμε τα δεδομένα. Να εμπιστευτούμε τους νέους Έλληνες παίκτες, να τους δώσουμε χώρο. Είμαστε μικρή χώρα για να μην αξιοποιούν οι ομάδες μας τις ακαδημίες τους. Ζούμε στην εποχή του άκρατου επαγγελματισμού, είναι θεμιτό να υπάρχουν κέρδη από αγοραπωλησίες, να ψάχνουν και οι ίδιοι οι ποδοσφαιριστές την ευκαιρία να ανοίξουν τα φτερά τους παίζοντας σε έναν μεγάλο σύλλογο του εξωτερικού, αλλά κάπως πρέπει να γίνει η αρχή. Και αυτή πρέπει να γίνει πρώτη από εμάς τους παράγοντες. Πρέπει να βάλουμε όρια. Δεν το κρύβω πως όταν έφτασε κάποια στιγμή ο Αστέρας Τρίπολης να παίζει με 10 ξένους στην 11άδα, δεν μας άρεσε. Είχαμε χάσει εντελώς το δέσιμο και την επαφή με τον κόσμο, που μας έλεγε πως αυτό που έβλεπε στο γήπεδο δεν τον αντιπροσώπευε. Είπαμε "φτάνει", αλλάξαμε ρότα, βάλαμε κάποιους αυτοπεριορισμούς και ευελπιστώ πως στο μέλλον θα τα πάμε ακόμη καλύτερα στον εξελληνισμό της ομάδας μας», καταλήγει ο κ. Μποροβήλος.

ΜΟΥΝΤΟ ΜΠΑΣΚΕΤ

1950 → 2023

πρόσωπα & ιστορίες

Κυριακή 17/9

Σπάνιες φωτογραφίες, αφηγήσεις, συνεντεύξεις

Από τα άγνωστα χρόνια στη Λατινική Αμερική και την εποχή των Σοβιετικών και των Γιουγκοσλάβων, μέχρι την εμφάνιση των αστέρων του NBA και το έπος της Ελλάδας στη Σαϊτάμα.

Μια συλλεκτική έκδοση για τους μπασκετόφιλους

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Λουόμενοι στην πισίνα Μπιτ-ο-Κάιγ στο Παρίσι. Οι κανόνες στις πισίνες της γαλλικής πρωτεύουσας είναι απλοί: όχι παπούτσια στα αποδυτήρια, υποχρεωτική χρήση σκούφου και όχι μακριές βερμούδες. Εντύπωση προκαλούν στους Αμερικανούς επισκέπτες τα μεικτά ντους, παρότι είναι υποχρεωτικά τα μαγιό.

Το κολύμπι ως πολιτιστική εμπειρία

Γαλλική φινέτσα και επιβλητική αρχιτεκτονική στις δημοτικές πισίνες του Παρισιού

Της **ΚΑΘΡΙΝ ΠΟΡΤΕΡ**

Πραγματικά ιστορικά μνημεία είναι πολλές από τις δημοτικές πισίνες της γαλλικής πρωτεύουσας, όπως αυτά των Μπιτ-ο-Κάιγ με την εντυπωσιακή αψιδωτή οροφή, που θυμίζει περισσότερο καθεδρικό ναό.

Πολλές από αυτές χρονολογούνται από τις ημέρες της κυριαρχίας του αρχιτεκτονικού ρυθμού του αρ ντεκό τη δεκαετία του 1930. Η πισίνα των Ναυάρχων (Piscine des Amiraux) κατασκευάστηκε το 1930 στο εργατικό τότε βόρειο Παρίσι. Είναι μακρόστενη, ενώ οι τοίχοι της είναι καλυμμένοι με λευκό πλακάκι. Αν σπλώσετε τα μάτια θα δείτε παράθυρο οροφής, πλαίσιο από δύο ορόφους μπαλκόνια, όπου βρίσκονται οι καμπίνες αλλαγής και το αεικίνητο προσωπικό εξυπηρέτησης των δημωτών - κολυμβητών.

Ακόμη και οι πιο σύγχρονες πισίνες του Παρισιού περιέχουν πιναελίες καλαισθησίας, απούσες από τις συνήθως αυστηρά χρηστικές πισίνες της βόρειας Αμερικής. Οι περισσότεροι τέτοιοι χώροι στο Παρίσι διαθέτουν μεγάλα παράθυρα, επιτρέποντας στο φυσικό φως να κυριαρχεί. Πολλές συνορεύουν με πλούσιους κήπους. Στην πισίνα Ζαν Τρις, άνηθ πασαλιάς πέφτουν στο νερό, δημιουργώντας σπάνιας ομορφιάς χρωματική αντίθεση με τον επιχρυσό τρούλο του γειτονικού Πανθέου.

Οι κανόνες στις πισίνες της γαλλικής πρωτεύουσας είναι απλοί: όχι παπούτσια στα αποδυτήρια, υποχρεωτική χρήση σκούφου και όχι μακριές βερμούδες. Εντύπωση προκαλούν στους Αμερικανούς επισκέπτες τα μεικτά ντους, παρότι οι

Οι περισσότερες δημόσιες πισίνες στο Παρίσι έχουν μεγάλα παράθυρα, επιτρέποντας στο φως να διαχέεται στο εσωτερικό του κτιρίου.

Στον ίδιο διάδρομο, κολυμβητές που προπονούνται, αργοί αλλά αποτελεσματικοί ελεύθερου στυλ και οι «αισθησιακοί», που έπειτα από μερικές απλωτές επιπλέουν.

λουόμενοι διατηρούν υποχρεωτικά τα μαγιό τους.

Το Παρίσι υιοθέτησε τα μεικτά ντους στις πισίνες το 2016, προκειμένου να περιοριστεί το κόστος λειτουργίας. Η

δημαρχία επεδίωκε επίσης με τον τρόπο αυτό να εδραιώσει τις προοδευτικές περγαμνές της στο θέμα του φύλου, όπως εξηγεί ο Φρανκ Γκιγί, πρώην πρωταθλητής του πεντάθλου και σημερινός αντιδήμαρχος αρμόδιος για τις 50 πισίνες του δήμου της πρωτεύουσας. Η μεταρρύθμιση, όμως, δημιούργησε περισσότερα προβλήματα από όσα έλυσε –συμπεριλαμβανομένων και ανδρών επιδειχτών, που εκμεταλλεύθηκαν την πρωτοβουλία–, με τον δήμο να έχει ήδη αρχίσει τον διαχωρισμό των φύλων στα ντους.

Η συγγραφέας Κολόμπ Σνεκ και η εικαστικός αδελφή της, Μαρίν, επισκέφθηκαν τις 50 πισίνες στο Παρίσι και ε-

ξέδωσαν οδηγό με τίτλο «Το Παρίσι κολυμπώντας». Η Κολόμπ θεωρεί ότι οι δημόσιες πισίνες αποτελούν τα μοναδικά σημεία αληθινής ταξικής προσέγγισης, απαλλαγμένα από σεξουαλική, εμφυλη και κοινωνική ένταση. Τα κοινά ντους ενισχύουν το κοινοβιακό αυτό ιδεώδες, σημειώνει η Κολόμπ.

«Είμαστε μόνο σώματα στο νερό, άνδρες και γυναίκες. Δεν μας νοιάζει. Πρέπει να είμαστε όλοι μαζί. Δεν κολυμπάμε για να παραμείνουμε αδύνατες», λέει η κ. Σνεκ. Η συγγραφέας αδυνατεί, όμως, να ερμηνεύσει γιατί ακόμη και οι πιο κοκέτες και οι πιο καλοβαλμένοι Παριζιάνοι παύουν να τηρούν το αυστηρό ενδυματολογικό πρωτόκολλο και τους άκαμπτους κανόνες ευγένειας όταν επισκέπτονται την πισίνα.

Οάση ελευθεριότητας

Για μια χώρα που φημίζεται για τη γραφειοκρατία της, η γαλλική πισίνα αποτελεί οάση ελευθεριότητας. Ένα τυπικό πρωινό σε δημοτική πισίνα συγκεντρώνει στον ίδιο διάδρομο κολυμβητές σε πρόγραμμα προπόνησης, αργούς αλλά αποτελεσματικούς κολυμβητές ελεύθερου και τους λεγόμενους «αισθησιακούς», όσους κάνουν μερικές απλωτές, για να αφαιρεθούν επιπλέοντας στην επιφάνεια του νερού.

Οι πισίνες οφείλουν να αφιερώνουν διαδρόμους για γρήγορους, αργούς και αρχάριους, πράγμα που δεν τηρείται. «Πάω σπάνια στις δημοτικές πισίνες, είναι αδύνατο να κολυμπήσεις», λέει ο πρωταθλητής Αρτουρ Ζερμέν, γιος της δημάρχου Αν Ινταλγκό, που κολύμπησε το μήκος του Σπκούανα σε 49 ημέρες το 2021.

Τραπεζοκαθίσματα «πνίγουν» δημόσιους χώρους στο Παρίσι

Της **ΛΙΖ ΑΛΝΤΕΡΜΑΝ**

Κάποιο πρόσφατο απόγευμα στην πλατεία Ντ' Αλίγκρ της συνοικίας της Βαστίλλης στο Παρίσι, ο ήχος ποτηριών συναγωνιζόταν τις συνομιλίες των θαμώνων σε εστιατόρια και καφέ. Οι σερβιτόροι ορμούσαν στο πλήθος, οι δίσκοι τους ξεκείλοι από Aperol σπριτς και πιατέλες μύδια. Παιδιά έπαιζαν στην πλατεία, τρέχοντας πίσω στους γονείς τους για καμιά πατάτα τηγανητή.

Οι τουρίστες πόζαραν για στιγμιότυπα Instagram, βέβαιοι ότι θα προκαλούσαν τη ζήλια του κοινωτικού τους κύκλου.

Οι θαμώνες είχαν στριμωχτεί σε εκατοντάδες καρέκλες, οι οποίες αποσύρονται στις 10 μ.μ. σύμφωνα με τους αυστηρούς κανόνες της πανδημίας, που συνεχίζουν να ισχύουν. Το Παρίσι υπήρξε ανέκαθεν διάσημο για την κουλτούρα του καφέ, με περισσότερες από 13.000 τέτοιες επιχειρήσεις εστίασης με καρέκλες σε πεζοδρόμια και πλατείες πριν από την πανδημία. Χιλιάδες νέοι χώροι τραπεζοκαθισμάτων άκμασαν χάρη σε κρατικές επιδοτήσεις για στρίτζη επιχειρήσεων κατά τα lockdowns. Οι προσωρινοί χώροι εστίασης μονιμοποιήθηκαν με απόφαση της δημάρχου Αν Ινταλγκό, που επέτρεψε την κατάληψή τους μεταξύ Απριλίου και Νοεμβρίου.

Δρόμοι και πλατείες της πρωτεύουσας, που ήταν κάποτε άδειοι ή ακόμη και κακόφημοι, μεταμορφώθηκαν σε πολύβουτους προορισμούς και προκάλεσαν μικρό οικονομικό μπουμ στις συνοικίες. Η πλατεία Ντ' Αλίγκρ είναι μία από αυτές. «Η ατμόσφαιρα είναι εντελώς διαφορετική. Κανείς δεν έρχοταν εδώ το βράδυ, τώρα κόσμος έρχεται από όλο το Παρίσι», λέει ο Λοράν Ζενατί, μανάτζερ του καφέ Chez Camille.

Στο γειτονικό εστιατόριο Salvo en Vrac, γνωστό για τα εκλεπτυσμένα του εδέσματα και τα σπάνια κρασιά του, ο ιδιοκτήτης Σαλβατόρε Κανταρέλα χαρακτηρίζει ευπρόσδεκτο το νέο κύμα πελατών

στην πλατεία. Ο Κανταρέλα εξασφάλισε άδεια «θερινής ταράτσας» από τον δήμο, ενώ τα επιπλέον έσοδα επέτρεψαν στην επιχείρησή του να επιβιώσει.

Οι περισσότερες νέες ταράτσες καφέ και εστιατορίων καταλαμβάνουν τον χώρο «παροπλισμένων» θέσεων στάθμευσης, με περισσότερες από 4.000 να έχουν καλυφθεί από ξύλινο δάπεδο κατασκευασμένο από ανακυκλωμένες παλέτες. Οι όχθες του Σπκούανα έχουν γεμίσει και αυτές με τραπεζία και καρέκλες. Τις πρώ-

Δρόμοι και πλατείες, που ήταν κάποτε άδεια ή ακόμη και κακόφημοι, μεταμορφώθηκαν σε πολύβουτους προορισμούς.

τοβουλίες της δημάρχου δεν αντιμετωπίζουν, όμως, όλοι με ενθουσιασμό. Οργανώσεις κατοίκων αντιδρούν για τη φασαρία από τους πελάτες των νέων χώρων εστίασης. Οι επικριτές της Ινταλγκό την κατηγορούν για παροχή άδειας σε επιχειρήσεις με στόχο το νοσοφισμό του δημοσίου χώρου.

Οι οδηγοί οχημάτων παραπονοούνται για τη μείωση του αριθμού θέσεων στάθμευσης, ενώ οπαδοί της αντιπολίτευσης έχουν δημιουργήσει το συνθηματικό #saccageraris (λαφυραγώνηση του Παρισιού) προκειμένου να καταγγείλουν με τη βοήθεια φωτογραφιών τα προβλήματα των σχεδίων της δημάρχου.

«Η κατάσταση είναι εφιαλτική», λέει ο Ερίκ Ντιράν, εκπρόσωπος της οργάνωσης «Δικαίωμα στον ύπνο». Η κατάσταση είναι ιδιαιτέρως έντονη στη συνοικία του Ντιράν, κοντά στην πάλαι ποτέ κακόφημη οδό Αμπές της Μονμάρτρης, με ορισμένους ενοίκους να έχουν εγκαταλείψει την περιοχή. Όσοι έμειναν κρατούν κλειστά τα παράθυρα ή αγόρασαν κλιματιστικά.

Πλατεία Ντ' Αλίγκρ της συνοικίας της Βαστίλλης. Οι επιχειρηματίες εστίασης χαμογελούν, οι οδηγοί Ι.Χ. παραπονοούνται για έλλειψη θέσεων στάθμευσης και οι κάτοικοι διαμαρτύρονται για τη φασαρία.

Οι αρχαιολόγοι βρήκαν μνήμη γυναίκας, ο σκελετός της οποίας ήταν κλειδωμένος με λουκέτο στο πόδι, ενώ ένα δρεπάνι ήταν περασμένο στον λαιμό της.

Σοροί κλειδωμένες σε μνήματα της Πολωνίας για να μη γίνουν ζόμπι

Του **ΦΑΝΤΖ ΛΙΝΤΖ**

Αν πιστέψουμε τις διηγήσεις του 17ου αιώνα, η Πολωνία ήταν γεμάτη πεθαμένους που επέστρεφαν από τον τάφο για να ταλαιπωρήσουν τους κατοίκους άλλοτε πίνοντας το αίμα των θυμάτων τους και άλλοτε προκαλώντας αναταραχή στα σπίτια τους. Σε μία καταγραφή από το 1674, πεθαμένος άνδρας σπκόθηκε από το μνήμα για να επιτεθεί στους συγγενείς του. Όταν ερευνήθηκε ο τάφος, το σώμα βρέθηκε σχεδόν άθικτο και με στίγματα φρέσκου αίματος πάνω του.

Τέτοιες διηγήσεις ήταν κοινές στην κεντρική Ευρώπη, με τον πληθυσμό να πιστεύει στη δύναμη φυλακτών και να ακολουθεί τακτικές που προλάμβαναν την επάνοδο των νεκρών στη ζωή. Κάποιες από αυτές περιελάμβαναν την αφαίρεση της καρδιάς του νεκρού, τη στερέωση της σορού με καρφιά στο φέρετρο, την τοποθέτηση ξύλινες σφήνες στα πόδια του νεκρού και τη χρήση τούβλων που σφηνώνονταν στο στόμα του πτώματος (για να μη δαγκώσουν το φέρετρο και εξέλθουν

Οι φοβίες του 17ου αιώνα στην κεντρική Ευρώπη διαμόρφωσαν τις αντιλήψεις για τους βρικόλακες.

από αυτό). Το 1746, ο μοναχός του τάγματος των Βενεδικτίνων Αντουάν Ογκιστέν Καλμέ δημοσίευσε πραγματεία με στόχο τον διαχωρισμό πραγματικών πεθαμένων που επανήλθαν από τον τάφο, από ισχυρισμούς τσαρλατανών. Τέσσερις αιώνες αργότερα, η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως δείγματα τέτοιων πρακτικών σε νεκροταφείο του χωριού Πιεν της Πολωνίας.

Ανασκαφές

Οι αρχαιολόγοι εντόπισαν εκεί τα λείψανα «παιδιού-βρικόλακα». Το παιδί ήταν περίπου έξι ετών τη στιγμή του θανάτου του και θάφτηκε με το πρόσωπο προς τα κάτω και με τριγωνικό λουκέτο περασμένο στο αριστερό πόδι

του, σε μια προσπάθεια να διατηρηθεί στον τάφο και να μην επιστρέψει σαν φάντασμα ή βρικόλακας. «Το λουκέτο ήταν δεμένο στο μεγάλο δάχτυλο του ποδιού του. Το παιδί θάφτηκε με το πρόσωπο προς τα κάτω, έτσι ώστε αν προσπαθούσε να ανέλθει, θα δάγκωνε το χώμα. Αυτό είναι το μοναδικό δείγμα τέτοιας ταφής παιδιού στην Ευρώπη», λέει ο επικεφαλής της ανασκαφής Νταρίους Πολίνσκι του Πανεπιστημίου του Τορόντο.

Στον τάφο βρέθηκε επίσης θραύσμα σιαγόνας με πράσινο λεκέ. Ο δρ Πολίνσκι εκάζει ότι οι γονείς τοποθέτησαν χάλκινο νόμισμα στο στόμα του παιδιού, συνήθης ταφική πρακτική σε όλο τον κόσμο. Μέχρι στιγμής, στη νεκρόπολη του χωριού έχουν εντοπισθεί περίπου 100 τάφοι, συμπεριλαμβανομένου και μνήματος γυναίκας, ο σκελετός της οποίας ήταν κλειδωμένος με λουκέτο στο πόδι, ενώ ένα δρεπάνι ήταν περασμένο στον λαιμό της. «Το δρεπάνι βρισκόταν εκεί για να κόψει τον λαιμό της γυναίκας αν προσπαθούσε να σκωθεί από τον τάφο της», εξηγεί ο δρ Πολίνσκι.

Κακόβουλα πλάσματα

Η γυναίκα και το παιδί παρότι δεν θεωρούνταν βρικόλακες από τους συνητοπίτες τους, είχαν δημιουργήσει υπόνοιες για την ικανότητά τους να αναστηθούν ως κακόβουλα πλάσματα, λέει ο ιστορικός του Πανεπιστημίου UCL του Λονδίνου, Μάρτιν Ρέιντι. Τα χαρακτηριστικά των τρομακτικών αυτών πλάσμάτων χαρακτήκταν στις συνευδόμενες τις εποχές τη δεκαετία του 1720 από Αυστριακούς αξιωματούχους της αυτοκρατορίας των Αψβούργων στη σημερινή βόρεια Σερβία.

«Οι εκθέσεις τους αναφέρουν ότι οι βρικόλακες έχουν τρία χαρακτηριστικά: επανήλθαν από τον θάνατο, τρέφονται με ζωντανούς και η πάθησή τους είναι μεταδοτική», λέει ο δρ Ρέιντι, που εξηγεί ότι η έκθεση αυτή διαμόρφωσε τις λογοτεχνικές αντιλήψεις για τους βρικόλακες και τη σύγχρονη μυθολογία γύρω από αυτούς. «Αντιδρώντας στον προσπλητισμό των Προτεσταντών, η Καθολική Εκκλησία επέλεξε το συναίσθημα και το δράμα, ενισχύοντας τις φοβίες των πιστών», λέει ο Ρέιντι.

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Θετικές εκπλήξεις από ΗΠΑ, οριακά στάσιμη η Ευρωζώνη

Η ανθεκτικότητα της οικονομίας των ΗΠΑ στην επιθετική νομισματική πολιτική της Ομοσπονδιακής Τράπεζας (Fed) αποτελεί τους τελευταίους μήνες μία από τις μεγαλύτερες εκπλήξεις για τις αγορές, καθώς διαψεύδονται οι αρχικές εκτιμήσεις για τη ύφεση μέχρι τα μέσα του τρέχοντος έτους. Οι ανακοινώσεις ισχυρών στοιχείων συνεχίστηκαν την εβδομάδα που διανύσαμε, με τον δείκτη του ινστιτούτου ISM για τη δραστηριότητα στον τομέα των υπηρεσιών να ανερχεται τον Αύγουστο στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων έξι μηνών (54,5 μονάδες), ενώ ο αριθμός των νέων αιτήσεων για το επίδομα ανεργίας μειώθηκε την προηγούμενη εβδομάδα περισσότερο από όσο αναμενόταν (216.000 από 229.000). Σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη εκτίμηση της Fed Ατλάντας, ο ετσιοποιημένος ρυθμός μεγέθυνσης των ΗΠΑ αναμένεται να επιταχυνθεί στο 5,6% το τρίτο τρίμηνο, με την προθεωριακή αγορά να συνεχίζει να εκτιμά ότι, αν και βρισκόμαστε κοντά στο τέλος του, ο τρέχων κύκλος αύξησης των επιτοκίων της Fed πιθανώς δεν έχει ακόμα κλείσει. Στον απόηχο των πρόσφατων στοιχείων που έδειξαν άνοδο του ποσοστού ανεργίας τον Αύγουστο (+0,3 στο 3,8%) καθώς και νέα πτώση του δομικού πληθωρισμού τον Ιούλιο (-0,1 στο 4,7% ετησίως), η προθεσριακή αγορά τιμολογεί με πιθανότητα μικρότερη από 10% το ενδεχόμενο μιας –τελευταίας– αύξησης των επιτοκίων κατά 25 μ.β. στην επόμενη συνεδρίαση της Fed στις 20 Σεπτεμβρίου, αλλά αυξάνει την πιθανότητα σε περίπου 50% για μία τέτοια εξέλιξη στη συνεδρίαση του Νοεμβρίου. Σε αντίθεση με τις θετικές εκπλήξεις αναφορικά με την οικονομική δραστηριότητα στις ΗΠΑ, στην πλειονότητά τους τα στοιχεία στην Ευρωζώνη εξακολουθούν να αποδεικνύονται ιδιαίτερα ασθενή.

Σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στοιχεία για το δεύτερο τρίμηνο, η οικονομία παρέμεινε οριακά στάσιμη, καθώς ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ αναθεωρήθηκε χαμηλότερα, στο 0,1% σε τριμηνιαία βάση, αμετάβλητος σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο. Η ιδιωτική κατανάλωση σημείωσε μηδενικό ρυθμό μεταβολής για δεύτερο συνεχές τρίμηνο δεχόμενη πιέσεις από τη σύσφιξη νομισματικής πολιτικής και τη μερική χαλάρωση της αγοράς εργασίας, ο ρυθμός αύξησης των επενδύσεων παρέμεινε υποτονικός (+0,3%), ενώ αρνητική επίδραση δέχθηκε το ΑΕΠ από τις καθαρές εξαγωγές (-0,4). Αντισυγκριτικά μηνύματα συνεχίζουν να στέλλουν τα περισσότερα στοιχεία οικονομικής δραστηριότητας και συγκυρίας, μην αφήνοντας περιθώρια αισιοδοξίας για το ενδεχόμενο σημαντικής βελτίωσης της οικονομικής δραστηριότητας τους αμέσως επόμενους μήνες. Εντούτοις, δεδομένης της διατήρησης του πληθωρισμού υψηλότερα από τον στόχο της ΕΚΤ και λόγω των αυξημένων πληθωριστικών ανησυχιών μετά την άνοδο των τιμών του πετρελαίου τις τελευταίες ημέρες, η αγορά δεν αποκλείει το ενδεχόμενο αύξησης 25 μ.β. στα επιτόκια από την ΕΚΤ κατά τη συνεδρίαση την επόμενη εβδομάδα, το οποίο ωστόσο τιμολογεί με πιθανότητα μικρότερη από 40%.

* Eurobank Research

Με ζημιές έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο

Με ζημιές, για δεύτερη στη σειρά ημέρα, έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 131,39 μονάδες παρουσιάζοντας πτώση σε ποσοστό 0,28%. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε ζημιές 0,26% κλείνοντας στις 79,76 μονάδες. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 131,39 μονάδες παρουσιάζοντας πτώση σε ποσοστό 0,28%.

1,38% - τιμή κλεισίματος €0,072) και της Demetra Holdings με €2.760 (άνοδος 0,69% - τιμή κλεισίματος €0,725). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, επτά κινήθηκαν ανοδικά, έξι πτωτικά και τέσσερις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 90.

Αμεσα και έμμεσα οφέλη από την επενδυτική βαθμίδα

Τι σημαίνει για ομόλογα, τράπεζες, Χ.Α. η αναβάθμιση από την DBRS

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Σημαντικά, αν και περιορισμένα, «πρακτικά» οφέλη έχει η αναβάθμιση της Ελλάδας σε επενδυτική βαθμίδα από τον οίκο DBRS, ωστόσο σε επίπεδο «συμβολισμού» αποτελεί σίγουρα έναν πολύ ισχυρότερο καταλύτη ο οποίος προοιωνίζεται πολλαπλές θετικές εξελίξεις για την ελληνική οικονομία, τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, ενώ σηματοδοτεί το τέλος ενός σκληρού και επώδυνου κύκλου.

Αν και το timing της αναβάθμισης ήρθε σε μια εξαιρετικά δύσκολη συγκυρία για τη χώρα μετά τις καταστροφικές πλημμύρες που ακολουθήσαν τις καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού και που έχουν δημοσιονομικό και πολιτικό αντίκτυπο, η ανάκτηση της «επενδυσιμότητας» έπεται από σχεδόν 13 χρόνια, κατά τα οποία η Ελλάδα βίωσε τη χρεοκοπία, τη σημαντική συρρίκνωση της οικονομίας, μνημόνια, capital controls, κλείσιμο τραπεζών, την «απειλή» της εξόδου από την Ευρωζώνη, το κλείσιμο επιχειρήσεων και τη φυγή εκατοντάδων χιλιάδων Ελλήνων στο εξωτερικό, αποτελεί μια σημαντική εξέλιξη. Εστω και αν αυτή είχε σε μεγάλο βαθμό αποτιμηθεί, γεγονός που εξηγεί την περιορισμένη πτώση στις αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων (η απόδοση του 10ετούς διαμορφώθηκε στο 3,96% με πτώση 0,4%), ενώ αρνητικό ήταν το κλείσιμο στο ελληνικό χρηματιστήριο κατά τη συνεδρίαση της Δευτέρας (-0,71%).

Τα περισσότερα κράτη που αντιμετωπίζουν χρεοκοπία δεν πλησιάζουν ποτέ την επενδυτική βαθμίδα. Η DBRS αναγνώρισε τη σημαντική αλλαγή πορείας που έχει κάνει η Ελλάδα, κάνοντας λόγο για «εντυπωσιακό ιστορικό» που διασφαλίζει ότι θα ασκηθεί υπεύθυνη δημοσιονομική πολιτική και θα συνεχιστεί η μείωση του δημοσίου χρέους. Όπως δήλωσε και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM) με ανάρτησή του στην πλατφόρμα X, η Ελλάδα πέτυχε αυτό το ορόσημο «λόγω των αξιοσημείωτων προσπαθειών των κυβερνήσεων και του λαού της». «Η πρόωθηση του εθνικού σχεδίου ανάκαμψης, οι επενδύσεις και η

παραμονή σε μια συνετή δημοσιονομική πορεία θα ενισχύσουν την επιτυχία και την εμπιστοσύνη της αγοράς».

Οφέλη για τις τράπεζες

Η DBRS είναι ένας από τους τέσσερις οίκους αξιολόγησης τους οποίους αναγνωρίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στο πλαίσιο των πράξεων του Ευρωσυστήματος (της αρκεί μία μόνο αξιολόγηση επενδυτικής βαθμίδας). Οπότε, αυτή η αναβάθμιση στην πράξη είναι σημαντική κυρίως για τις ελληνικές τράπεζες, καθώς σημαίνει πως η αξία των ελληνικών ομολόγων τα οποία «καταθέτουν» ως εγγυήσεις για τις πράξεις αναχρηματοδότησης δεν θα δέχονται μεγαλύτερο «κούρεμα» από ό,τι ισχύει για τα ομόλογα όλων των υπόλοιπων χωρών. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, τα «haircuts» στα ελληνικά ομόλογα θα μειωθούν κατά 40% σε μέσον όρο. Αυτό σημαίνει ότι οι ελληνικές

Η ανάκτηση του «investment grade» ανοίγει τον δρόμο για τη μείωση του κόστους δανεισμού επιχειρήσεων και νοικοκυριών.

τράπεζες με την ίδια ποσότητα ομολόγων (ενεχυρών) θα αντλούν περισσότερα κεφάλαια από την ΕΚΤ.

Τα ελληνικά ομόλογα επίσης θα δεχθούν στήριξη, έστω κι αν σε επίπεδο αποδόσεων η αναβάθμιση είχε αποτιμηθεί σε μεγάλο βαθμό, καθώς στο εξής θα είναι επιλέξιμα για όποιες μελλοντικές πράξεις - προγράμματα της ΕΚΤ, χωρίς να εξαρτώνται από την παροχή «εξαίρεσης» (waiver). Η αναβάθμιση δίνει παράλληλα την ευκαιρία σε έναν αυξημένο αριθμό funds να εξετάσουν το ενδεχόμενο να επενδύσουν στην Ελλάδα, επιτρέποντάς τους να αξιοποιήσουν τις ευνοϊκές μακροοικονομικές τάσεις της χώρας, έστω κι αν η μέση αξιολόγηση της Ελλάδας ακόμη δεν είναι σε επίπεδο επενδυτικής βαθμίδας (για

να γίνει αυτό θα χρειαστεί και άλλη αναβάθμιση από κάποιο οίκο).

Η αξιολόγηση της DBRS δεν σημαίνει πολλά σε ό,τι αφορά την ένταξη των ελληνικών ομολόγων στους βασικούς διεθνείς δείκτες, καθώς αυτοί λαμβάνουν υπόψη την αξιολόγηση που δίνουν οι τρεις «μεγάλοι» – S&P, Moody's, Fitch. Οπότε θα χρειαστεί κάποιος χρόνος ακόμη πριν αλλάξουν στην πράξη «πίστα» οι ελληνικοί κρατικοί τίτλοι. Σύμφωνα με τον αναλυτή της Citigroup, Αμιαν Μπανσάλ, η ένταξη των ελληνικών ομολόγων σε βασικό διεθνές δείκτη αναμένεται τον Ιανουάριο του 2024 το νωρίτερο και κατά την αναδιάρθρωση του δείκτη Bloomberg Barclays.

Ισχυρό μήνυμα

Το σημαντικότερο, ωστόσο, σε

ό,τι αφορά την κίνηση της DBRS είναι η βελτίωση της «ψυχολογίας»: οι προσδοκίες που δημιουργούνται και τα σήματα που στέλνει. Πλέον οι αγορές θα εστιάζουν στις κινήσεις των υπόλοιπων οίκων. Η αξιολόγηση της Moody's την προσεχή Παρασκευή δεν θεωρείται ιδιαίτερα κρίσιμη, καθώς αν και αναμένεται να είναι θετική, ακόμη απέχει αρκετά από την επενδυτική βαθμίδα. Η πιο σημαντική είναι αυτή της S&P τον Οκτώβριο, καθώς ο οίκος δίνει ήδη θετικές προοπτικές στην Ελλάδα και τη βαθμολογεί ακόμη πριν αλλάξουν στην επενδυτική βαθμίδα κάτω από την επενδυτική, ενώ ακολουθεί η Fitch την 1η Δεκεμβρίου.

Οι επενδυτές θα αρχίσουν να αποτιμούν έντονα την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας και από τους S&P και Fitch και αυτό μετα-

φράζεται σε ένταξη των ελληνικών ομολόγων στους δείκτες, υποστηρίζοντας τις αποτιμήσεις των ελληνικών assets. Μια μέση βαθμολογία «investment grade» για την Ελλάδα σημαίνει μείωση του κόστους δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου και των επιχειρήσεων, βελτιώνοντας τις συνθήκες ρευστότητας. Οι τράπεζες, οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, καθώς και τα νοικοκυριά, αν και επηρεάζονται από τα υψηλότερα επιτόκια της ΕΚΤ, θα δουν την επίδραση αυτή να αμβλύνεται εν μέρει, ενώ θα ακολουθήσουν αναβαθμίσεις της αξιολόγησης των ελληνικών τραπεζών και των ελληνικών εισογμένων.

Η επενδυτική βαθμίδα θα μεταφραστεί σε βελτιωμένες συνθήκες χρηματοδότησης για τις ελληνικές τράπεζες, εξοικονόμηση κόστους τόκων για τις μελλοντικές εκδόσεις MREL ύψους 8 δισ. (δηλαδή 80 εκατ. ευρώ συνδυαστικά ετησίως για μείωση του κόστους χρηματοδότησης κατά 100 μονάδες βάσης) και βελτίωση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων των τίτλων τους, που αποτελούνται κυρίως από ελληνικά κρατικά ομόλογα, όπως εκτιμά η NBS Securities. Επιπλέον, η πτώση του κόστους δανεισμού θα διευκολύνει περαιτέρω τις ελληνικές τράπεζες να προχωρήσουν στην αποπληρωμή των TLTROs.

Επίσης, η επενδυτική βαθμίδα φέρνει περαιτέρω εμπιστοσύνη και θα επιταχύνει τις ζήνες επενδύσεις. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων θα παράσχει πρόσθετη ώθηση έως 0,5% στο ΑΕΠ το 2024.

Όσον αφορά τις αγορές, θα οδηγήσει σε επέκταση της επενδυτικής βάσης για ομόλογα και μετοχές, προσελκύοντας παράλληλα νέους υψηλής ποιότητας επενδυτές μακροπρόθεσμου ορίζοντα, οι οποίοι προηγουμένως δεν μπορούσαν να επενδύσουν στην Ελλάδα. Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας θα διευκολύνει και την αναβάθμιση του Χρηματιστηρίου στην κατηγορία των ανεπτυγμένων αγορών, από τις αναδυόμενες που έχει υποβαθμιστεί από το 2013 από την MSCI και από το 2015 από τον FTSE.

Ανοδικά και το τρίτο τρίμηνο οι τράπεζες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ισχυρά αποτελέσματα αναμένει η Goldman Sachs ότι θα εμφανίσουν οι ελληνικές τράπεζες και στο τρίτο τρίμηνο του έτους, ακολουθώντας τις τάσεις του β' τριμήνου, με περαιτέρω ενίσχυση των καθαρών εσόδων από τόκους, η οποία θα υποστηριχθεί από την αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης των επιτοκίων, στην οποία εκτιμάται ότι θα έχει προχωρήσει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα το συγκεκριμένο διάστημα. Στη συνέχεια, και καθώς τα επιτόκια θα έχουν πλέον κορυφωθεί, παράγοντες που δεν θα στηρίζονται στα έσοδα αναμένεται να επηρεάσουν τις προοπτικές της κάθε τράπεζας ξεχωριστά. Πάντως, όπως επισημαίνει, στο βραχυπρόθεσμο διάστημα αναμένει ότι οι τράπεζες με μια σχετικά υψηλότερη έκθεση σε μια πιο μαζική βάση πελατών λιανικής, όπως η Εθνική Τράπεζα και η Τράπεζα Πειραιώς, θα καταγράψουν ισχυρότερα καθαρά έσοδα από τόκους και κέρδη προ φόρων, με στήριξη από τη χαμηλότερη μετακύλιση της αύξησης των επιτοκίων της ΕΚΤ στα επιτόκια των καταθέσεων (beta).

Πιο αναλυτικά, η Goldman εκτιμά πως τα καθαρά επιτοκιακά περιθώρια των συστημικών τραπεζών θα κορυφωθούν στο τρέχον τρίτο τρίμηνο, στο 3,71%, και στη συνέχεια θα σημειωθεί σταδιακή μείωση εν μέσω της συνεχιζόμενης ανατιμολόγησης των καταθέσεων το 2024, η οποία θα ενταθεί περαιτέρω όταν ξεκινήσει ο κύκλος μείωσης των επιτοκίων της ΕΚΤ από το δ' τρίμηνο του επόμενου έτους. Όπως υπολογίζει, τα περιθώρια θα διαμορφωθούν στο 3,58% στο σύνολο του 2023, στο 3,31% το 2024 και στο 3,12% το 2025. Τα καθαρά έσοδα από τόκους για το σύνολο του κλάδου αναμένεται να διαμορφωθούν φέτος στα 8 δισ. ευρώ, το 2024 στα 7,6 δισ. ευρώ και το 2025 στα 7,5 δισ. ευρώ. Μετά το πέρας του τρίτου τριμήνου, οι παράγοντες που θα διαδραματίσουν τον μεγαλύτερο ρόλο στη διαφοροποίηση μεταξύ των ελληνικών τραπεζών, κατά την άποψη της Goldman, θα είναι 1) η δυνατότητα βελτιστοποίησης κόστους (όπου η εκτίμηση της διοίκησης της Alpha Bank υποδηλώνει τη μεγαλύτερη μείωση του λόγου του κόστους προς έσοδα την περίοδο 2022-2025 κατά περίπου 14 ποσοστιαίες μονάδες στο 40%)

και 2) τα υψηλότερα επίπεδα κάλυψης NPE (όπου ξεχωρίζουν η Εθνική Τράπεζα και η Eurobank), τα οποία αναμένεται να θωρακίσουν τις τράπεζες από τον σχηματισμό νέων NPEs και να οδηγήσουν σε ένα χαμηλότερο κόστος κινδύνου μακροπρόθεσμα.

Όπως τονίζει η Goldman, συνολικά παραμένει θετική για τις ελληνικές τράπεζες και «βλέπει» ότι ο μέσος όρος απόδοσης ιδίων κεφαλαίων ROTE θα διαμορφωθεί στο 14% το 2023, στο 12% το 2024 και στο 11,5% το 2025, από περίπου 8% το 2022. Σε μέσο όρο το 2023-2025 η Εθνική θα σημειώσει το υψηλότερο ROTE στο 15%, η Eurobank ακολουθεί στο 14%, η Πειραιώς στο 12,7% και η Alpha Bank στο 11%.

Παράλληλα, η αμερικανική τράπεζα εκτιμά πως οι κεφαλαιακοί δείκτες CET1 για τις τέσσερις τράπεζες θα ενισχυθούν περαιτέρω στο 15,2% σε μέσο όρο φέτος από 13,7% το 2022, στο 16,2% το επόμενο έτος και στο 16,9% το 2025, ενώ ο δείκτης NPE θα υποχωρήσει στο 5,6% φέτος, στο 4,6% το 2024 και στο 4,2% το 2025, με τον δείκτη κάλυψης NPE να διαμορφώνεται σε 61%, 69% και 81% τα τρία έτη, αντίστοιχα.

Η αμερικανική τράπεζα αναφέρει πως τα καθαρά επιτοκιακά περιθώρια των συστημικών τραπεζών θα κορυφωθούν το τρέχον τρίτο τρίμηνο, στο 3,71%, και στη συνέχεια θα σημειωθεί σταδιακή μείωση.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

© 2023 Deloitte Limited

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

